

Günün sözü

Prezident İlham Əliyev:

Biz Laçını həm döyüş meydanında, həm siyasi yollarla qaytardıq. Biz faktiki olaraq Laçın rayonunun cənub hissəsini döyüşərək, vuruşaraq azad etdik. Laçın rayonunun digər hissəsi – ən böyük hissə artıq siyasi yollarla azad edilmişdir. Bu, bizim böyük tarixi Zəfərimizdir.

Azərbaycanın sosial dövlət modelinin banisi – Heydər Əliyev

№ 64 (30180) 30 mart 2023-cü il, cümə axşamı

Xalq qəzeti

Gündəlik ictimai-siyasi nəşr

Xalqın qəzeti!

1919-cu ildən çıxır

Təsisçi: Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İşlər İdarəsi və qəzetin redaksiya heyəti

veb-sayt: www.xalqqazeti.az

Terror aktını törətmiş şəxslər cinayət məsuliyyətinə cəlb olunacaq

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin və birinci xanım Mehriban Əliyevanın tapşırığına əsasən, Prezidentin köməkçisi Anar Ələkbərov martın 28-də yaşadığı evin qarşısında terror aktına məruz qalmış Milli Məclisin deputatı Fazil Mustafanı bu gün müalicə olunduğu xəstəxanada ziyarət edib, onun ailə üzvləri ilə görüşüb.

Millət vəkili dövlətimizin başçısının və birinci xanımın şəfa diləklərini çatdıran Anar Ələkbərov bildirib ki, Prezident İlham Əliyev onun tezliklə sağlamlası üçün tibb personalı tərəfindən bütün zəruri tədbirlərin görülməsi ilə bağlı müvafiq tapşırıqlarını verib. Diqqətə çatdırılıb ki, xain terror aktını törətmiş şəxsin və ya şəxslərin müəyyən edilərək cinayət məsuliyyətinə cəlb olunması istiqamətində təxirəsalınmaz əməliyyat-istintaq tədbirlərinin aparılması ilə bağlı Prezident İlham Əliyev tərəfindən hüquq-mühafizə orqanlarına göstəriş verilib.

Milli Məclisin deputatı Fazil Mustafa Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə və birinci xanım Mehriban Əliyevaya göstərilən diqqət və qayğıya görə dərin minnətdarlığını bildirib, hadisənin onu sarsıtmadığını vurğulayaraq, həmişə olduğu kimi bundan sonra da dövlətçilik ideyalarına sadıq qalacağını və heç nəyin onu bu yoldan çəkəndirə bilməyəcəyini deyib.

Prezidentin Mətbuat Xidməti

Azərbaycan–İsrail münasibətləri yeni mərhələyə qədəm qoyur

Tel-Əvivdə səfirliyimizin fəaliyyətə başlaması qarşıda yeni üfüqlər açır

Azərbaycan–İsrail əlaqələri xalqlarımız arasında tarixən mövcud olmuş sıx dostluq və qarşılıqlı hörmət ənənələrinə əsaslanır. Məmnunluqla qeyd etmək istəyirəm ki, ötən 30 ildə siyasi, iqtisadi, hərbi-texniki, səhiyyə, mədəni və qarşılıqlı maraq doğuran digər sahələrdə əməkdaşlığımız yüksələn xətt üzrə inkişaf edib, dostluq əlaqələrimiz daha da möhkəmlənib. Azərbaycanda əsrlərdən bəri mehribanlıq, əmin-amanlıq və harmoniya şəraitində yaşayan yəhudi icması, həm İsraildə, həm də dünyanın digər ölkələrində məskunlaşmış yəhudi əsilli həmvətənlərimiz dövlətlərarası münasibətlərimizin möhkəmlənməsinə öz töhfələrini verməkdədirlər.

Prezident İlham Əliyevin Azərbaycanla İsrail Dövləti arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 30 illiyi münasibətilə İsrail Prezidenti İshak Hersoqa təbrik məktubundan

Bakı, 8 aprel 2022-ci il

Söhbət Azərbaycanın mühüm dostu və sədaqətli tərəfdaşı olan bir dövlətlə münasibətlərin yüksək səviyyəsindən gedir. Belə bir yazının əvvəlində iki həmkarımızın bu məsələ ilə bağlı söylədiyi arqumentlərin xatırladılmasını kimse məqsəddəuyğun saymaya bilər. Ancaq söhbət uzun illər ölkəmizdə yaşamış yəhudilərin Bakıya, Azərbaycana bağlılığından getdiyinə görə mən həmuin arqumentlərin məhz girişdə verilməsini istədim.

Birinci arqument. Qubadakı Qırmızı qəsəbədə doğulub böyümüş, uzun illər Bakının Keşlə qəsəbəsində – bizim hə-

karımızla qonşuluqda yaşamış, müstəqilliyin ilk illərində ölkəmizdə yaranmış xaos və anarxiyadan ehtiyatlanaraq ABŞ-a köçmüş Niftalı (Mişa) Niftaliyev adlı yəhudi ömrünün son anlarında əzizlərinə deyibmiş ki, mənə Nyu-Yorkda yox, Bakıda dəfn edersiniz: "Qoy Bakıdan ayrı yaşadığım illərin ağrı-acısından xilas olum". İkinci arqument. Həmkarlarımızdan biri danışır ki, İsrailin Hayfa şəhərindəki Bakı küçəsinin əsas sakinləri Azərbaycandan köçmüş yəhudilərdir. Onlar öz evlərində və iş yerlərində yəhudi dilində danışsalar da, Bakı küçəsində gö-

rüşərkən Azərbaycan dilində danışırlar. Fikrimizcə, bu iki fakt tək-cə həmin dost xalqın təmsilçilərinin bizə, Vətənimizə olan sədaqətinin göstəricisi deyil. Bu faktlar, eləcə də, azərbaycanlıların ölkədə yaşayan digər xalqlara münasibətinin də güzgüsüdür. Çox təəssüf ki, həmişə belə olmur. Biz yaxın qonşularımız olan fars sovinistlərinə də, hay sürüsünə də həmişə hörmət və ehtiramla yanaşmışıq. Təəssüf ki, qarşılığında heç də anoloq olmayan münasibətlər görmüşük.

(ardı 3-cü səhifədə)

“Fazil Mustafa cinayəti”: İran izi və Azərbaycana mesaj məntiqi

Səhifə 9

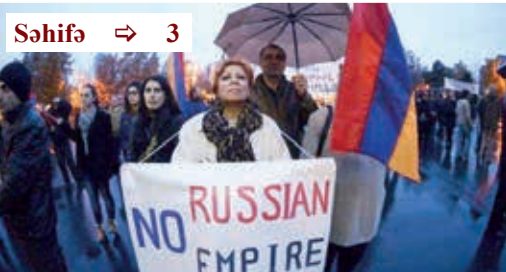
Yenə terror, yenə “Kalaşnikov”

Səhifə 9

İrəvanın növbəti siyasi avantürası: bu dəfə Putinə qarşı

Rusiyadan Ermənistana çağırış: Zərərli müzakirələr dayansın!

Səhifə 3

Bakıda nur saçmış Təbriz çırağı

Səhifə 10

Səhifə 10

İranlı məhbuslar beynəlxalq aləmdən dəstək gözləyirlər

Manatın möhkəmlənməsi inflyasiya amillərini neytrallaşdırır

Səhifə 6

Ermənilərin qəsdı azərbaycanlıları son nəfərinədək öldürmək idi

Səhifə 4

Avropa benzin və dizellə işləyən avtomobillərlə vidalaşır

Səhifə 6

REPLİKA

Yasamalda bir göl vardı...

Səhifə 11

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin “Azərbaycan Respublikası dövlət sərhədinin buraxılış məntəqələrindən keçirilən malların və nəqliyyat vasitələrinin yoxlanılmasında “bir pəncərə” prinsipinin tətbiqi haqqında” 2008-ci il 11 noyabr tarixli 12 nömrəli, “Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi haqqında Əsasnamənin və Komitənin strukturunun təsdiq edilməsi barədə” 2012-ci il 4 iyun tarixli 646 nömrəli, “Azərbaycan Respublikasında rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat sahəsində idarəetmənin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı bəzi tədbirlər haqqında” 2018-ci il 12 yanvar tarixli 1785 nömrəli və “AYNA” informasiya sistemi haqqında Əsasnamə”nin təsdiq edilməsi barədə” 2022-ci il 30 dekabr tarixli 1956 nömrəli fərmanlarında dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, “Azərbaycan Respublikasının Gömrük Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 24 fevral tarixli 828-VIQD nömrəli Qanununun icrası ilə əlaqədar **qərara alıram**:

1. “Azərbaycan Respublikası dövlət sərhədinin buraxılış məntəqələrindən keçirilən malların və nəqliyyat vasitələrinin yoxlanılmasında “bir pəncərə” prinsipinin tətbiqi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2008-ci il 11 noyabr tarixli 12 nömrəli Fərmanının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2008, № 11, maddə 968; 2009, № 2, maddə 68; 2017, № 8, maddə 1521; 2018, № 5, maddə 905; 2019, № 6, maddə 1031; 2022, № 5, maddə 470; Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 20 fevral tarixli 2037 nömrəli Fərmanı) 4.3-cü bəndi ləğv edilsin.

2. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2012-ci il 4 iyun tarixli 646 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respub-

likasının Qanunvericilik Toplusu, 2012, № 6, maddə 540; 2013, № 12, maddə 1552; 2014, № 1, maddə 14; 2015, № 6, maddə 699; 2016, № 9, maddə 1487, № 10, maddə 1626; 2017, № 12 (I kitab), maddə 2333; 2018, № 7 (I kitab), maddə 1487; 2019, № 6, maddə 1031; 2020, № 2, maddə 97, № 6, maddə 702; 2022, № 7, maddə 742, № 8, maddə 871, № 11, maddə 1268; Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 20 fevral tarixli 2037 nömrəli Fərmanı) ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi haqqında Əsasnamə”nin 3.1.28-ci yarımbəndi ləğv edilsin.

3. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 12 yanvar tarixli 1785 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018, № 1, maddə 41; 2019, № 1, maddə 95, № 6, maddə 1027, № 11, maddə 1702, № 12, maddə 1929; 2020, № 3, maddə 231, № 4, maddə 407, № 8, maddə 1044; 2021, № 6 (I kitab), maddə 593, № 12, maddələr 1356, 1430; 2022,

№ 5, maddə 459, № 11, maddə 1264) ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi haqqında Əsasnamə”nin 3.0.14-cü yarımbəndindən “(xarici dövlətlərdə qeydiyyatda olan nəqliyyat vasitələrinə “İcazə” blanklarının dövlət sərhədinin buraxılış məntəqələrində verildiyi hallar istisna olmaqla)” sözləri çıxarılsın.

4. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 30 dekabr tarixli 1956 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “AYNA” informasiya sistemi haqqında Əsasnamə”nin 5.1.9-cu yarımbəndindən “(xarici dövlətlərdə qeydiyyatda olan nəqliyyat vasitələrinə “İcazə” blanklarının dövlət sərhədinin buraxılış məntəqələrində verildiyi hallar istisna olmaqla)” sözləri çıxarılsın.

5. Bu Fərman 2023-cü il martın 1-dən tətbiq edilir.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının
Prezidenti
Bakı şəhəri, 29 mart 2023-cü il

Ağsu rayonunun Ağsu–Kürdəmir–Bəhrəmtəpə (19 km)–Ərəbmehdibəy–Dədəli–Qasımbəyli–Xəlilli–Mustafalı–Göydəlləkli–Təklə–Dəlilər–Qaraqoyunlu–Kəndoba avtomobil yolunun tikintisi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. On min nəfər əhəlinin yaşadığı 12 yaşayış məntəqəsini birləşdirən Ağsu–Kürdəmir–Bəhrəmtəpə (19 km)–Ərəbmehdibəy–Dədəli–Qasımbəyli–Xəlilli–Mustafalı–Göydəlləkli–Təklə–Dəlilər–Qaraqoyunlu–Kəndoba avtomobil yolunun tikintisinin başa çatdırılması məqsədilə “Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət büdcəsində dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri) üçün nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsü”nün 1.31.3-cü yarımbəndinə uy-

ğun olaraq, Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinə 7,8 milyon (yeddi milyon səkkiz yüz min) manat ayrılısın.

2. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi bu Sərəncamın 1-ci hissəsində göstərilən məbləğdə maliyyələşməni təmin etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının
Prezidenti
Bakı şəhəri, 29 mart 2023-cü il

Hər hansı bir dövlətlə yaxın əlaqələrimiz digər ölkələri narahat etməməlidir

Azərbaycan xarici siyasətində bütün ölkələrlə dost və tərəfdaşlıq əlaqələrinin inkişafını təşviq edib.

Bu sözləri xarici işləri naziri Ceyhun Bayramov Azərbaycanın İsraildə səfirliyinin açılış mərasimi zamanı jurnalistlərə açıqlamasında deyib.

O bildirib ki, Azərbaycanın hər hansı bir dövlətlə yaxın əlaqələrin qurulması və inkişafı digər ölkələri narahat etməməlidir. “Bu, ilk növbədə, həmin ölkələrin inkişafına, bölgəmizdə sülhə, sabitliyə xidmət edir”, - deyə o bildirib.

Martin 29-da İsraildə Azərbaycan səfirliyinin rəsmi açılış mərasimi keçirilib. Təntənəli açılışda Azərbaycan və İsrailin xarici işlər nazirləri Ceyhun Bayramov və Eli Kohen, həmçinin hər iki ölkənin parlament, ictimaiyyət və incəsənət nümayəndələri iştirak ediblər.

Azərbaycan XİN-dən redaksiyamıza verilən məlumatda bildirilir ki, mərasim hər iki ölkənin Dövlət himnlərinin səslənməsi ilə başlayıb. Çıxış edən nazir Ceyhun Bayramov səfirliyin açılışını iki ölkə münasibətlərinin inkişafına yeni təkan verəcəyini vurğulayıb. Diplomət Azərbaycan–İsrail əməkdaşlığının müxtəlif istiqamətlərindən danışib, perspektiv imkanları qeyd edib. O deyib ki, Azərbaycanın yəhudi icması cəmiyyətimizin inkişafına öz töhfəsini verir. Nazir səfirliyin açılışından sonra İsraildəki Azərbaycan diasporunun fəaliyyətinin də aktivləşəcəyinə əmin olduğunu söyləyib.

Mərasimi tarixi hadisə adlandıran nazir Eli Kohen 30 illik əməkdaşlıq müddətində səfirliyin açılışının strateji əlaqələrin dərinliyindən xəbər verdiyini vurğulayıb. Azərbaycan–İsrailin strateji tərəfdaşı adlandırılan hər iki ölkənin müxtəlif sahələrdə sıx əməkdaşlıq etdiyini bildirib. O, münasibətlərimizin bundan sonra daha da dərinləşəcəyinə əminliyini ifadə edib.

Sonra nazirlər səfirliyin adı olan lövhəni təqdim ediblər.

*

Həmin gün İsrailin Baş naziri Benyamin Netanyahu Tel-Əvivdə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramovla görüşüb və onu səfirliyin açılışına münasibətlə təbrik edib.

Tərəflər Azərbaycan və İsrail arasında ikitərəfli və çoxtərəfli əməkdaşlıq, eləcə də regiondakı vəziyyət ətrafında fikir mübadiləsi aparıblar.

İsraildə Azərbaycan səfirliyinin açılması münasibətlərin inkişafına təkan verəcək tarixi hadisədir

*

Martin 29-da Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov rəsmi səfəri çərçivəsində İsrail Dövlətinin xarici işlər naziri Eli Kohen ilə görüşüb.

Söhbət zamanı Azərbaycan Respublikası ilə İsrail Dövləti arasında ikitərəfli və çoxtərəfli formatlarda əməkdaşlıqdan məmnunluq ifadə olunaraq, siyasi, iqtisadi, ticarət, o cümlədən energetika, təhsil, yüksək texnologiyalar, hərbi-texniki və humanitar sahələrdə əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi məsələləri ətrafında müzakirələr aparılıb.

Azərbaycan Respublikası ilə İsrail Dövləti arasında tarixi dostluğa, əməkdaşlığa söykənən əlaqələrin mövcud olduğunu qeyd edən nazir Ceyhun Bayramov iki ölkə arasında intensiv qarşılıqlı səfərlərin münasibətlərin daha da inkişafına müsbət təkan verdiyini vurğulayıb. Bu ilin yanvarında Bakıda keçirilən

Xarici İşlər Nazirliklərimiz arasında illik Strateji Dialogla yanaşı, İsrailin Avrasiya ölkələrindəki səfirlərinin İsrail Xarici İşlər Nazirliyinin mərkəzi aparatının yüksək vəzifəli məmurlarının iştirakı ilə Bakıda xidməti müşavirəsinin keçirilməsinin möhkəm dostluq və tərəfdaşlığımızın göstəricisi olduğunu bildirib. Azərbaycan İsraildə səfirliyinin açılmasının strateji mütəfəqlik əlaqələrinin gücləndirilməsinə töhfə verəcəyi vurğulanıb.

Görüşdə Ceyhun Bayramov həmçinin bölgədə post-münasibətlər dövründə ölkəmizin sülh, təhlükəsizlik və əməkdaşlığın qurulması istiqamətində təşəbbüsləri barədə məlumatlandırılıb. Bu sözlərə baxmayaraq, Ermənistanın davamlı təxribatlar törətdiyi və prosesə xələl gətirdiyini qeyd edib. Həmçinin, nazir işğaldan azad olunmuş ərazilərin minalardan təmizlənməsi, genişmiqyaslı bərpa və quruculuq işləri barədə məlumat verib, İsrail şirkətlərinin bu prosesdə iştirakını məmnunluqla qeyd edib.

Martin 29-da Azərbaycan Respublikasının Baş naziri Əli Əsədov Rusiya Federasiyasının Prezidenti yanında sahibkarların hüquqlarının müdafiəsi üzrə müvəkkil Boris Titov ilə görüşüb.

Nazirlər Kabinetinin mətbuat xidmətindən bildiriblər ki, görüşdə Azərbaycan–Rusiya qarşılıqlı münasibətlərinin hərtərəfli inkişaf etməsi qeyd olunub.

Azərbaycanda əlverişli investisiya mühitinin mövcudluğu müsbət qiymətləndirilib, Rusiya biznesinin ölkəmizdə geniş təmsil olunmasından məmnunluq bildirilib.

Tərəflər iki ölkənin işgüzar dairələri

Əli Əsədov ilə Türkiyənin vitse-prezidenti Fuat Oktay arasında telefon danışığı olub

Martin 28-də Azərbaycan Respublikasının Baş naziri Əli Əsədov ilə Türkiyə Respublikasının vitse-prezidenti Fuat Oktay arasında telefon danışığı olub.

Nazirlər Kabinetinin mətbuat xidmətindən bildiriblər ki, telefon danışığı zamanı iki ölkə arasında qardaşlıq və mütəfəqlik əlaqələrinin bütün sahələrdə uğurlu inkişafından məmnunluq ifadə edilib.

Dövlət başçılarının tapşırıqlarının

arasında əlaqələrin genişləndirilməsinin və qarşılıqlı işgüzar missiyaların davam etdirilməsinin vacibliyini vurğulayıblar.

Görüşdə, həmçinin ticari-iqtisadi, in-

vestisiya və qarşılıqlı maraq doğuran digər sahələrdə əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi perspektivləri də müzakirə olunub.

“Xalq qəzeti”

qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığının müxtəlif sahələrdə perspektivləri müzakirə olunub.

F.Oktay Türkiyənin cənub-şərqində baş vermiş güclü zəlzələnin nəticələrinin aradan qaldırılması istiqamətində görülmüş işlər və bərpa-quruculuq tədbirləri barədə məlumat verib.

“Xalq qəzeti”

icrası məqsədilə Azərbaycan Respublikası ilə Türkiyə Respublikası arasında iqtisadi əməkdaşlıq üzrə Birgə Hökumətlərarası Komissiya çərçivəsində həyata keçirilən işlərin gediş barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

Eyni zamanda, Azərbaycan–Türkiyə

İsraildə Azərbaycan səfirliyinin açılması münasibətlərin inkişafına təkan verəcək tarixi hadisədir

İsrail Dövlətinin xarici işlər naziri Eli Kohen ölkəsinin Azərbaycanla hərtərəfli əməkdaşlıqda maraqlı olduğunu qeyd edib.

Tərəflər strateji xarakter daşıyan ikitərəfli münasibətlərin bütün spektrləri, habelə beynəlxalq və regional məsələlər üzrə müxtəlif səviyyələrdə siyasi dialoqun bundan sonra da fəal surətdə inkişaf etdirilməsinə hazır olduqlarını ifadə ediblər.

Görüş zamanı, həmçinin qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlərə dair fikir mübadiləsi aparılıb.

Daha sonra, nazirlər mətbuat konfransında bəyanatla çıxış ediblər.

*

Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov həmin gün İsrail Dövlətinin müdafiə naziri Yoav Qallant ilə də görüşüb.

“Xalq qəzeti”

Azərbaycan – İsrail münasibətləri yeni mərhələyə qədəm qoyur

(əvvəli 1-ci səhifədə)

... Belə, Azərbaycanın Xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və parlamentarlarımız martın son günlərində İsraildə səfərdə oldular. Rəsmi məlumatlarda qeyd edildiyi kimi, həmin ölkədə Azərbaycanın səfirliyinin açılışı oldu. Yeri gəlmişkən, Azərbaycanın İsraildə səfirliyinin açılması məsələsi gündəliyə gələndə bütün həmkarlarım kimi mən də ələ bilirdim ki, bu tarixi fakta Bakı və Tel - Əvivdən gələn münasibətlərlə tanış olacağıq. Ancaq bu iki paytaxtdan əvvəl Tehran və İrəvandan gələn münasibətlərə şahidlik etməli olduq. Tehran rəsmiləri bu faktдан necə heyəcanlandılırsa bilmirəm, amma fakta münasibətlərində açıq şəkildə çaşqınlıq görünürdü: "Azərbaycan İranın düşməni qulağımızın dibinə gətirir". Bu, nə deməkdir, biz İsraildə səfirlik açırıq, İranla sərhəddə yox. İrəvandan gələn münasibət isə daha absurd idi: "Əliyev hökuməti Ermənistanın digər ərazilərini də ələ keçirmək üçün İsrail silahlarına sahib çıxır." Məntiqsizlikdir, deyilmi?! Məgər Tel-Əvivdə səfirliyimiz olmayanda İsraildən silah ala bilmirdik?

Məsələyə Tel-Əvivdən gələn münasibətə də nəzər salaıq. İsrailin Xarici İşlər Nazirliyinin ötən il noyabrın 18-də yaydığı məlumatda Azərbaycan rəhbərliyinin həmin addımı "tarixi qərar" adlandırılırdı: "Bu gün Azərbaycan parlamenti Azərbaycanın İsraildə, Tel-Əvivdə səfirliyinin açılması ilə bağlı tarixi qərar qəbul edib. Bu, əhəlinin əksəriyyətinin şie olduğu müsləman ölkəsinin İsraildə ilk səfirliyi olacaq."

Məsələyə Bakının münasibətinə gəlincə isə dövlət başçımızın ötən il dekabrın 22-də Benyamin Netanyahuya İsrail Dövlətinin Baş naziri kimi fəaliyyətə başlaması münasibətlə göndərdiyi təbrikə nəzər salmaq kifayətdir: "Ümidvaram ki, səfirliyimizin açılması Azərbaycan – İsrail münasibətlərinin inkişafına töhfə verə-

cəkdir. Əminəm ki, dost xalqlarımızın mənafələrinə uyğun olaraq, ölkələrimiz arasında əlaqələrin dərinləşdirilməsi, qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığımızın daha da genişləndirilməsi istiqamətində birgə səylərimizi bundan sonra da uğurla davam etdirəcəyik".

Bu günlərdə isə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin yaydığı məlumatda bildirildi ki, Ceyhun Bayramovun tarixi səfərindən sonra İsrailə əməkdaşlığımız daha da genişlənəcək. Əlavə edildirdi ki, martın 29-da İsraildə Azərbaycanın səfirliyi açılacaq. Bu məqsədlə Azərbaycanın Xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Milli Məclisin bir qrup deputatı İsraildə səfərdədir. Yeri gəlmişkən, Prezident İlham Əliyevin bu il yanvarın 11-də imzaladığı sərəncamla Muxtar Məmmədov Azərbaycanın İsraildəki fəvqəladə və səlahiyyətli səfəri təyin edilib. Səfir ötən bazar günü etimadnaməsini İsrail Prezidenti İshak Hersoqa təqdim edib.

Ölkələrarası münasibətlərin son otuz illik səhifələrinə nəzər salarkən görürük ki, İsrail Dövləti 1992-ci il aprelin 7-də Azərbaycanın müstəqilliyini tanıyıb. Bu illər ərzində Azərbaycan və İsrail dövlətlərinin siyasi, iqtisadi, mədəni və hərbi sahələrdə sıx əlaqələri yaranıb. 1993-cü ildə İsrailin Azərbaycanda səfirliyi açılıb. Ekspertlər əmindirlər ki, "Likud" Partiyasının lideri Benyamin Netanyahunun yenidən İsrailin Baş naziri seçilməsi ölkələrimiz arasında əlaqələrin daha da yüksəlməsinə təkan verəcək.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin ötən il dekabrın 29-da Benyamin Netanyahunu İsrail Dövlətinin Baş naziri kimi fəaliyyətə başlaması münasibətlə təbrikinə deyilir ki, ötən otuzillik dövr ərzində qarşılıqlı etimad və dəstək kimi möhkəm təməllər üzərində qurulmuş dövlətlərarası əlaqələrimizin yüksələn xətt üzrə inkişaf edərək hazırkı səviyyəyə çatması məmnunluq doğurur.

Bəli, bu gün Azərbaycan və İsrail arasında dostluq və əməkdaşlıq strateji əhəmiyyət kəsb edir. 44 günlük Vətən müharibəsində İsrail Azərbaycanın ədalətli mövqeyini dəstəklədi. Ölkələrimiz arasında hərbi sahədə də yaxşı əlaqələr var. İnənirəm ki, iki dövlətin dostluq və əməkdaşlığı bundan sonra daha da dərinləşəcək və güclənəcək.

Sonda başqa bir faktı da yada salaıq. Belə ki, bir neçə il əvvəl ABŞ-ın nüfuzlu "News Blaze" nəşrində jurnalist və publisist Nurit Qrinqerin "Azərbaycan –İsrail: unikal tərəfdaşlıq və dostluq" başlıqlı məqaləsi dərc edilmişdi. Müəllif İsrail rəsmilərinin Bakıya, Azərbaycan rəsmilərinin isə Tel-Əvivə səfərlərindən bəhs edir, eləcə də İsrailə Azərbaycan arasında olan iqtisadi, hərbi, mədəni və turizm əməkdaşlığından bəhs edirdi. Məqalədə qeyd edildirdi ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi altında ölkəmizin İsrail ilə dostluğu müxtəlif sahələrdə genişlənib. Keçmiş münasiqəyə toxunan müəllif xatırladırdı ki, İsrail Bakının haqlı mövqeyini dəstəkləyir və Azərbaycanla hərbi sahədə əməkdaşlıq edir.

Azərbaycan – İsrail dostluq və əməkdaşlığının yeni səhifələri, münasibətlərdəki son faktlar barədə olan bu səhifələri üç il əvvəl ABŞ mətbuatında verilmiş yazının arqumentləri ilə tamamlamağımız təsadüfi deyil. Belə ki, cənab Nurit Qrinqerin məqaləsində yazılır: " Bu dostluq münasibətlərinə təsir göstərən faktlardan biri də yəhudilərin Azərbaycanda 2000 ildən artıq müddətə yaşaması və burada indiyədək antisemitizm və ayrı-seçkiliyin olmamasıdır". İsrail rəsmilərindən birinin çıxışında isə bildirilirdi ki, yəhudilər Azərbaycanda 2500 ildən çoxdur ki, heç bir problemsiz, qarşıdurmaz, dost və qardaşcasına yaşayırlar.

Təbii ki, yəhudilərin burada iyirmi, ya da iyirmi beş əsr yaşadığını sübut etməyə İsrailin də ehtiyacı yoxdur, bizim də. Ancaq görünür Tehranın buna ehtiyacı var. Fars sovinistləri "İsraili qulağımızın dibinə gətirməyin" – deyirlərsə, deməli, yəhudilərin bu ərazidə min illərdən bəri yaşadıklarını ya bilmir, ya da bilərəkdən danmaq istəyirlər. Nə istəyirlər, istəsinlər. Azərbaycan istənilən dövlətlə əməkdaşlıqda müstəqildir və tərəfdaşlarını özü seçir. İran və Ermənistan da sivil qonşuluq münasibətləri çərçivəsində münasibət qurmağı döyrənsələr, onlarla da dostluq edə bilərik. Təəssüf ki, bu qonşularımız hələ özlərinin sivil dövlətini qura bilmirlər.

İttifaq MİRZƏBƏYLİ,
"Xalq qəzeti"

Ermənistanın üzvü olduğu və Rusiyanın hakim rol oynadığı Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatına (KTMT) qarşı demarşları Kremlin siyasi dairələri tərəfindən təmkinlə qarşılandı da, ara-sıra ümumi dözümlü ab-havasına zidd sayıla biləcək təməyüllər nəzərə çarpır. Başqa cür mümkün deyil. Çünki İrəvan rəsmiləri əllərinə düşən hər fürsətdə KTMT-ni aşığılamaq yolu tuturlar. Özü də hərəkətlərini kifayət qədər geniş şəkildə ictimailəşdirirlər. Sanki, kimlərsə onlardan belə davranmağı gözləyir. Ermənistan hakimiyyəti isə bu gözləntinin qarşılığında özünün sərt fikirləri ilə, bir növ, hesabat verir. Təbii, rəsmi İrəvanın hesabat ünvanı Qərb, daha doğrusu, Qərbdəki təəssübkeşləridir. Nikol Paşinyan administrasiyası Rusiyaya münasibətdə əks mövqedə dayandığını nümayişə çıxarmaqla, Qərbə özünü qəhrəman kimi göstərməyə çalışır.

Rusiyadan Ermənistana çağırış: Zərərli müzakirələr dayansın!

Moskva İrəvanın anti-KTMT mövqeyindən daşınmasını tələb edir

Nə isə, mətləbə keçək. Qeyd etdiyimiz kimi, Rusiyada da Ermənistanın anti-KTMT təməyüllərinə qarşı etirazlar eşidilməkdədir. Bu mənada ölkənin Xarici işlər nazirinin müavini Mixail Qaluzinin yerli telekanallardan birinə müsahibəsində səsləndirdiyi fikirlər maraqlıdır. Qaluzinin sözlərinə görə, Moskva gözləyir ki, İrəvan KTMT-nin digər üzvləri ilə qarşılıqlı fəaliyyətin xarakteri ilə bağlı zərərli müzakirələri dayandıracaq və mövcud istiqamətdə yaranan məsələlər konstruktiv şəkildə həllini tapacaq: "Ümid edirik ki, "kim, haradan gəlir" mövzusunda zərərli müzakirələr dayandırılacaq və KTMT çərçivəsində İrəvanla qarşılıqlı fəaliyyətin bütün məsələləri, o cümlədən, təşkilatın Ermənistan ərazisində müşahidə missiyasının yerləşdirilməsi konstruktiv həll olunacaq".

Bəli, məlumdur ki, Ermənistanın baş naziri N.Paşinyan, ölkə parlamentinin sədri Alen Simonyan, eləcə də digər dövlət rəsmiləri dəfələrlə KTMT-ni sərt tənqid ediblər. İrəvan qurumun baş katibinin müavini kvotasından im-

mentlər qənaətbəxş sayıla bilməz. Onların söylədiklərinə görə, Rusiya XİN rəhbərinin Donbas və Kosovonu Qarabağ münasibəsinin həllində prezident kimi götürməsi mənasızdır. Çünki həmin məsələlər beynəlxalq birlik tərəfindən dəstək qazanmayıb.

Əlbəttə, qeyd etdiklərimiz Ermənistanın KTMT müstəvisindəki anti-Rusiya ritorikasının davamlı olacağından xəbərdar idi və oldu da. Bu ritorikanın kifayət qədər güclü mahiyyət daşıdığına nəzərə alsaq, hazırda Qaluzinin bildirdikləri dərin qayuya daş atmaqdan başqa bir şey deyil.

Məsələn, Rusiya XİN başçısının müavini deyir ki, erməni tərəfinin bütün narahatlıqları KTMT-də mövcud olan qarşılıqlı fəaliyyət formatları çərçivəsində – Daimi Şurasının iclaslarından tutmuş, ən yüksək orqan olan Kollektiv Təhlükəsizlik Şurasına qədər müzakirə olunur.

Heç şübhəsiz, bunu dinləyən Paşinyan və ya Simonyan, ya da qeyrişir bircə kəlmə deyəcək: Hə, nə olsun? Paşinyanın istəyi budur ki, KTMT Azer-

tina edib. Martin 14-də keçirdiyi mətbuat konfransında bu qərarı şərh edən N.Paşinyan "biz KTMT-dən çıxırıq, KTMT Ermənistanı tərk edir" fikrini bir daha təkrarlayıb.

Qaluzinin haqqında söz açdığı KTMT-nin Azərbaycanla Ermənistanın sərhədindəki müşahidə missiyasına gəlincə, təşkilat üzv dövlətlər ötən ilin noyabrında İrəvan sammiti zamanı Ermənistanın, Bakının təvəvüzü kimi qiymətləndirdiyi, sentyabr hərbi toqquşmasını pisləməkdən imtina etdilər. Bundan sonra Paşinyan administrasiyası Avropa İttifaqının monitorinq missiyasını Cənubi Qafqaza çağırmaq qərarına gəldi. Bu addımın Rusiya tərəfindən sərt qarşılandığı da məlumdur.

Amma diqqətçəkən məqam odur ki, Ermənistanın xarici işlər naziri Ararat Mirzoyan martın 20-də Moskvaya səfəri zamanı, Ermənistan hakimiyyətinin əvvəlki mövqeyinə zidd fikirlər səsləndirib. Məsələn, Mirzoyan Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrovla birgə mətbuat konfransında Ermənistanın KTMT missiyasından imtina etmədiyini deyib: "...Yəqin, sualın ifadəsi düzgün deyil. Çünki Ermənistan heç vaxt belə bir missiyadan əlini üzməyib. Üstəlik, bu qərar layihəsi müzakirə olunur, onun üzərində iş gedir. Bizim üçün əsas o idi ki, təəssüratımıza görə, KTMT-nin məsuliyyət zonası aydın deyil. Fikrimizə, bu, bir qədər problemlidir. Amma bir daha deyirəm, qərar layihəsi masa üzərindədir, iş davam edir".

Lavrov həmin mətbuat konfransında Mirzoyanın boynuna nəyisə qoyurmuş kimi, onun fikirlərinə dəstək nümayiş etdirib: "Mən Mirzoyanın indicə dediklərindən, yəni, Ermənistanın KTMT missiyasının yerləşdirilməsi ilə bağlı qərarı imzalamaqdan imtina etməməsindən məmnun olduğumu bildirmək istərdim. Bu, 2022-ci il noyabrın 23-də Mirzoyanın sədrliyi ilə İrəvanda, KTMT-nin sammiti ərəfəsində, saatlarla aparılan danışıqların mövzusu olub. Məsələ bütün nazirlər tərəfindən razılaşdırılıb. İndi kiçik bir şey var: dövlət və hökumət başçıları da öz imzalarını atsınlar. Bu ehtimal qalır. KTMT buna hazırdır. Biz bu hazırlığı bilirik. Şadam ki, Ermənistan regionda təhlükəsizliyin təminatı maraqlarına cavab verən fürsətdən imtina etmədi".

Ancaq görünən budur ki, Lavrov Mirzoyanın boynuna nə isə qoya bilmədi. Daha doğrusu, birinci vəziyyəti ölkəsinin xeyrinə dəyişməyi bacarmadı. Çünki Ermənistanda Rusiyaya inam yoxdur. İrəvanın hakim siyasi dairələri Lavrovun fikirlərinə nəzər salıb hesab etdilər ki, Moskvanın getirdiyi arqu-

baycanla hərbi toqquşmaya getsin. İrəvan Bakını öz təhlükəsizliyinə təhdid qismində gördüyünü açıqlayır. Qaluzin isə bildirir: "Biz öz tərəfimizdən Ermənistanın təhlükəsizliyinin təmin edilməsi, onun maraqları naminə Ermənistan-Azərbaycan sərhədində KTMT missiyasının yerləşdirilməsi planlarını, habelə KTMT kollektivinin müvafiq qərar layihəsində nəzərdə tutulmuş digər yardım tədbirlərini həyata keçirməyə hazır olduğumuzu təsdiqləyirik".

Əlbəttə, Paşinyanın KTMT-ni Azərbaycana qarşı qoymaq cəhdləri manipulyasiyadır. Məlumdur ki, birincisi, erməni baş nazir qurumda təmsil olunan dövlətlərin hər birininin Azərbaycanla kifayət qədər möhkəm əməkdaşlığına hazır olduğunu gözəl anlayır. İkincisi isə hətta nəzəri baxımdan düşünsək ki, KTMT hərbi planda Azərbaycana qarşı çıxır, İrəvanın daha hansısa bəhanələr tapmayacağına təminat yoxdur. Həm də buna görə Rusiya rəsmiləri hazırda ehtiyatlıdırlar. Onlar yaxşı başa düşürlər ki, Paşinyan kimi avantüristə görə Azərbaycanla münasibətləri kəskinləşdirməyə dəyməz. Onsuz da hazırda Qarabağdakı Rusiya sülhməramlılarının erməni təəssübkeşliyi səbəbindən, Bakıdan Moskvaya qarşı xoş olmayan fikirlər eşidilməkdədir. Hazırkı məqamda prosese KTMT-nin qoşulması isə erməni ambisiyalarına tam dəstəkdir ki, bunu Rusiya istəsə də, qurumda digər üzvlərin məsələyə qarşı çıxaçaqları birmənalıdır. Belə olan halda Kreml nəyə görə KTMT daxilində ziddiyyətlərin yaranmasını istəsin ki? Onsuz da problemləri yəterincədir.

Qaluzin isə Ermənistanı anti-KTMT mövqeyindən daşdırılmağa çalışmaqla, belə demək mümkünsə, İrəvanın başının altına yastıq qoymağı da unutmur. Məsələn, o deyir ki, KTMT quruma üzv ölkələrin liderlərinin ödənilmiş görüşləri zamanı qəbul olunmuş qərarların icrası üçün intensiv prosese başlayıb. "Əsasən, Ermənistanın sədrliyi sayəsində KTMT-nin kollektiv təhlükəsizliyimizə qarşı çağırış və təhdidləri dəf etmək imkanlarını artırılması namına çox işlər görüldü. Mən vurğulamaq istərdim ki, əldə olunan nəticələr koordinasiyalı, səmərəli və maraqlı iş aparılmadan mümkün olmazdı", – deyən Rusiya XİN rəsmisi hansısa konkretləşdirmə aparmır. Ancaq, həтта, bunu etsə belə, hazırda məsələnin Ermənistan hakimiyyətinin maraqlandırdığını söyləmək mümkündür. Çünki bu hakimiyyət, tamamilə, Qərbdə yixilib və proses hər ötən gün bir qədər də dərinləşməkdədir.

Ə.RÜSTƏMOV, *"Xalq qəzeti"*

Fransızsayacağı ədalət budurmu?

Paris terrorçuları himayə edir

Fransa "unikal" ölkədir. Dünyanın müxtəlif ölkələrini insan hüquq və azadlıqlarına əməl etməyə, cinayətlərə göz yummamağa, hər zaman ədalətin yanında olmağa çağıran fransızlar bir çox hallarda bunun tam əksinə hərəkət edirlər. Afrikanın savannalarında "terrorist" ovuna çıxan fransızlar, nədənsə, terrorçulara qucaq açırlar. Bu günlərdə Fransa Ali Məhkəməsinin qəbul etdiyi qərar da belə deməyə əsas verir.

"Associated Press" xəbər verir ki, ötən çərşənbə axşamı Fransanın Ali Məhkəməsi 1970 və 1980-ci illərdə İtaliyada törətdikləri cinayətə görə məhkum edilmiş ikisi qadın, səkkizi kişi olmaqla on keçmiş ifrat solçu döyüşçünün – terrorçunun ekstradisiyasına qarşı qərar çıxarıb. Həmin canilər bir generalı öldürdükəlinə və iki hakimi qaçırdıqlarına görə İtaliyada mühakimə edilmişdirlər. Məlumatla görə, sözügedən terrorçular məhkum olunduqdan sonra İtaliyadan Fransaya qaçıblar. Onların indiki 62-79 yaşları var və ötən müddət ərzində Fransada sərbəst yaşayıblar.

Sağlam məntiq belə düşünməyə əsas verir ki, Avropa Birliyinin təsisçilərinəndən biri olan Fransa beynəlxalq qanunvericiliyi əsas götürərək caniləri İtaliyaya təhvil verməlidir. Ancaq Paris Məhkəməsi bu dəfə də onların ekstradisiyasına qarşı qərar çıxarıb. Doğrudur, ötən il bu qərardan şikayət veriləsə də, Fransa Ali Məhkəməsinin çərşənbə axşamı çıxardığı qərar onilliklər boyu davam edən məhkəmə işində Fransanın son hüquqi qərarı olub.

Siyasi müşahidəçilər bildirirlər ki, Fransa hakimiyyətinin italyan terrorçuların təhvil verilməsinə müqavimət göstərməsi uzun müddət Paris və Roma arasında kəskin problemə çevrilib. Belə ki, ötən müddət ərzində İtaliya Fransada olduğu güman edilən təxminən 200 məhkum keçmiş döyüşçünün ekstradisiyasını tələb edib. 1980-ci illərin o vaxtkı Prezidenti Fransu Mitteranın adını daşıyan "Mitteran doktrinası" kimi tanınan siyasətə əsasən, Fransa İtaliyanın ifrat solçu fealllarının "qanlı cinayətlər" törətdiklərini təsdiqləyən sübutlar olmadığı təqdirdə onları ekstradisiya etməkdən boyun qaçıdır.

Əlbəttə ki, fransızların bu addımı İtaliya hökumətinin narazılığına səbəb

olub və italyanlar Fransanın irəli sürdüyü meyarları qeyri-müəyyənlik kimi qiymətləndirirlər. Rəsmi Roma bildirir ki, "Mitteran doktrinası" İtaliyanın demokratik azadlıqlara Fransadan daha az hörmət etdiyi barədə yanlış təsəvvürə əsaslanır. Bununla belə, Fransa Ali Məhkəməsi tərəfindən rədd edilən ekstradisiya tələblərinə məruz qalan 10 nəfərin əksəriyyəti 2021-ci ilin aprelində Fransadakı evlərində həbs edilib. Həmin həbsi İtaliya hökuməti tarixi hadisə adlandırmışdı. O vaxtdan bəri onlar Fransa məhkəməsinin nəzarəti altında saxlanılırlar.

Qərb mətbuatı yazır ki, Fransada sərbəst yaşayan həmin italyanların bəziləri 1970-1980-ci illərdə qətl və adam oğurluğu ilə məşğul olan "Qırmızı briqada" qruplaşması ilə əlaqəlidirlər. Fransa Ali Məhkəməsi, həmçinin ingilis dilindən tərcümədə "Mübarizə davam edir" mənasını verən ifrat solçu "Lotta Continua"-dan olan yaraqlı Giorgio Petrostefaninin ekstradisiya edilməsinə qarşı çıxıb. Bundan başqa, uzun müddət İtaliyada qanlı terror aktları törədən "Qırmızı briqada" terror təşkilatının digər üzvü Marina Petrella 15 il Fransada sərbəst yaşadığıdan sonra Romanın tələbi ilə 2007-ci ildə Paris yaxınlığında həbs edilmişdi. O, 1972-ci ildə Milanın polis rəisi Luici Kalabresinin qətlində təqsirlə bilinərək 22 il müddətinə azadlıqdan məhrum olmuşdu. Əfv etmək hüququ olmayan Fransanın sabiq Prezidenti N.Sarkozi 2008-ci ildə G8 sammitində İtaliyanın sabiq Baş naziri Silvio Berlusconiye Petrelanın əfv olunmaq şərti ilə İtaliyaya ekstradisiya ediləcəyini bildirmişdi. Yəni, Petrelanı qeyd-şərtsiz ekstradisiya etməyə məcbur olan Fransa Prezidenti İtaliyanın Baş nazirindən onun əfv zamanətini almışdı.

Əslində, bu, Fransanın atdığı ilk belə addım deyil. Beşinci Respublika-

S.ELAY, *"Xalq qəzeti"*

Laçın tezliklə öz doğmalarını qarşılayacaq

Azərbaycan tarixində 2020-ci il möhtəşəm uğurla yadda qaldı, Silahlı Qüvvələrimiz 44 gün ərzində düşməne sarsıdıcı zərbələr endirərək parlaq qələbə qazandı, torpaqlarımızı yağı tapdığından azad etdi. Bu məğlubiyyət nəticəsində işğalçı Ermənistan məcbur olub kapitulyasiya aktına imza atdı və 3 rayonumuz bir güllə belə atılmadan, bir şəhid belə verilmədən siyasi yolla geri qaytarıldı. Beləliklə, Ermənistanın 30 il çəkən işğalçılıq siyasətinə son qoyuldu, torpaqlarımızı işğalçıdan təmizləmək missisiyası şərəflə yerinə yetirildi.

Dövlətimizin başçısı İlham Əliyev martın 18-də Məsim Məmmədovu Prezidentin Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonuna daxil olan Laçın rayonunda xüsusi nümayəndəsi təyin olunması ilə əlaqədar qəbul edərkən bütün bunlar barədə ətraflı danışaraq Şuşanın işğalından bir neçə gün sonra Laçın rayonunun da ələ keçirildiyini qeyd etdi: “Bu, ölkəmiz üçün böyük faciə idi, laçınlılar üçün böyük faciə idi və bu, AXC-Müsavat xəyanətkar cütliyünün növbəti çirkin xəyanəti idi. AXC-Müsavat cütliyi hakimiyyətə can atırdı, istənilən yollarla hakimiyyəti zəbt etməyə çalışırdı və torpaqların Ermənistanə verilməsi, satılması faktiki olaraq onların bu çirkin niyyətə çatmaları üçün bir fürsət idi. Onlar bunu belə qiymətləndirirdilər - hesab edirdilər ki, əgər Azərbaycan xalqı böyük bir sarsıntı keçirərsə, onlar üçün əlavə şanslar yaranacaq. Əfsuslar olsun ki, belə də oldu...”.

Dövlətimizin başçısı daha sonra sözlərinə əlavə edərək, Şuşanın, ondan sonra Laçının işğal altına düşməsinin Azərbaycanda çox ciddi siyasi böhrana səbəb olduğunu, belə bir fürsətdən yararlanan AXC-Müsavat xəyanətkar cütliyünün hakimiyyəti qanunsuz yollarla ələ keçirdiyini, bunun isə daha böyük faciələrə yol açdığını xatırlatdı. Prezident İlham Əliyev, həmçinin vurğulanan hadisədən bir il keçməmiş—1993-cü ilin aprelində Kəlbəcərin işğal altına düşdüyünü və beləliklə, ovaxtkı — keçmiş Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətinin ərazisi ilə Ermənistan arasında coğrafi bağlantı yaradıldığını, nəhayət, mövcud şəraitin Birinci Qarabağ müharibəsindəki məğlubiyyəti şərtləndirdiyini qeyd etdi.

Lakin ölkə Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Laçın həm döyüş meydanında, həm də siyasi yollarla qaytarıldı. İkinci Qarabağ müharibəsi dövründə rayonun işğaldan azad edilməsi əsas vəzifələrdən biri idi və ordumuz faktiki olaraq Laçın rayonunun cənub hissəsini qəhrəmanlıqla düşməndən təmizlədi. Silahlı Qüvvələrimiz tərəfindən Güləbird və digər bir neçə kənd döyüş meydanında azad edilərək Laçın-Xankəndi yoluna çıxıldı. Məhz bu əməliyyat, eyni zamanda, Şuşa şəhərinin erməni işğalçılarınə azad edilməsi Ermənistan dövlətinin kapitulyasiyasına gətirib çıxardı. Vaxtilə “Qarabağ Ermənistanıdır” deyən Ermənistan rəhbərliyi öz məğlubiyyətini qəbul etməyə məcbur oldu və 2020-ci il noyabrın 10-da kapitulyasiya aktı işğalçı tərəfindən imzalandı. Laçın rayonunun digər hissəsi isə siyasi yolla azad olundu. Dövlətimizin başçısının vurğuladığı kimi, bu, Azərbaycanın böyük tarixi Zəfəri idi.

Dövlətimizin başçısı İlham Əliyev sözügedən çıxışında xalqımızın Vətən müharibəsi günlərində, həmçinin nəzərdə tutulan milli vəhdət, vahid ideya uğrunda birləşdiyini də diqqətə çatdırdı. Ölkə rəhbəri, eyni zamanda, Laçının ölkəmizin ən böyük rayonlarından biri kimi çox böyük potensiala malik olduğunu, bu coğrafiyaya qayıdacaq keçmiş məcburi köçkünlərin bundan sonra belə bir yaşayış məskəninə rahat yaşayacaqlarını əminliklə vurğuladı: “Laçın rayonu 28 il işğal altında idi və bu işğal dövründə rayonun, demək olar ki, bütün infrastrukturunu Ermənistan tərəfindən məhv edilmişdir, ətraf mühitə böyük ziyan vurulmuşdur. Bütövlükdə bizim meşə fondumuzun qanunsuz istismarı nəticəsində

60 min hektar meşə ermənilər tərəfindən məhv edilib, kəsilib, talanıb, satılıb. Onun böyük hissəsi Laçın rayonunda olan meşə fondudur”.

Burada bir məsələni də xatırlatmaq istərdik. Belə ki, Vətən müharibəsindən sonra Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə gerçəkləşdirilən genişmiqyaslı tikinti, bərpa-quruculuq layihələri sırasında Ermənistanı Xankəndi ilə birləşdirən 32 kilometr uzunluğunda olan yeni alternativ yol cəmi bir il ərzində inşa edildi və Rusiya sülhməramlılarının həmin yol ətrafında qərar-

laşması reallaşdı. Təbii ki, Laçın şəhəri, Zabux və Sus kəndlərindən qanunsuz məskunlaşdırılan ermənilər də həmin yaşıyış məntəqələrindən tamamilə çıxarıldı.

Dövlətimizin başçısı çıxışlarının birində ermənilərin yuxarıda adı çəkilən o ərazilərdə yaşamaqlarının hərbi cinayət olduğunu, Cenevra konvensiyalarının qaydaları ilə ziddiyyət təşkil etdiyini vurğulayıb: “İşğalçı ölkə işğal edilmiş torpaqlarda qanunsuz məskunlaşma apara bilməz. Bu, hərbi cinayətdir. Laçın şəhərinin, Sus, Zabux kəndlərinin camaatı yaxın zamanlarda öz doğma yerlərinə qayıdacaq”.

Dövlətimizin başçısının çıxışında bildiriyi kimi, artıq iki ildən çoxdur ki, Laçının yenidən bərpası ilə bağlı işlər aparılır. Rayonda beynəlxalq hava limanı inşa edilir. Aeroportun gələn ilin sonunda, ya da 2025-ci ilin əvvəllərində istismara veriləcəyi nəzərdə tutulur.

Hazırda Kəlbəcər-Laçın yolunun yenidən qurulması prosesi də sürətlə aparılır. Kəlbəcər və Laçın rayonlarında ən çox tullənlər məhz o bölgədədir. Beləliklə, Göygöl rayonundan da Şərqi Zəngəzura yol açılır. Eyni zamanda, Qubadlı-Laçın yolu da sürətlə inşa edilir.

Laçın şəhərinin yenidən qurulması keçən ilin avqustun 26-dan reallaşdırılır. Birinci mərhələdə burada 500-ə yaxın fərdi ev inşa edilir və ya ermənilər tərəfindən dağıdılmış evlər yenidən bərpa olunur. Çoxmərtəbəli səkkiz yaşayış binası yenidən qurulur, ya da ki, tamamilə əsaslı təmir olunur və 30-dan çox ictimai bina tikilir.

Bütün bunlarla yanaşı, Zabux və Sus kəndlərinin tamamilə yenidən qurulması prosesinə start verilib. Zabux kəndində 1000-dən çox, Sus kəndində isə 300-dən çox sakin yerləşdiriləcəyi nəzərdə tutulub. Güləbird və Qorqu kəndlərinin Baş planı da təsdiqlənib. Birinci mərhələdə Güləbird kəndində 2400, Qorqu kəndində isə 1300 nəzarət yerləşdirilməsi planlaşdırılıb.

Vaqif BAYRAMOV,
“Xalq qəzeti”

Mart soyqırımı – 105

Ermənilərin qəsdı azərbaycanlıları son nəfərinədək öldürmək idi

XX əsrin əvvəllərində bolşeviklərin birbaşa dəstəylə erməni-daşnak quldur birləşmələri Bakıda və ölkənin bölgələrində etnik zəmində dəhşətli qətləmlər, soyqırımlar həyata keçiriblər. Bu qanlı olaylardan 105 il keçməsinə baxmayaraq, daşnakların xalqımıza qarşı törətdikləri ağır zorakılıqlar insanları dəhşətə gətirir.

Tarixdə milli zəmində çox sayda soyqırımlar olub. Lakin XX əsrin əvvəllərində daşnakların Azərbaycan torpağında icra etdikləri qətləmin miqyası və bu qanlı hadisələr zamanı nümayiş etdirilən ağılsızmaq qəddarlığın dərəcəsi dərin nifrət və ikrah hissi doğurmaya bilməz. Rəsmi mənbələrə əsasən, bu soyqırımının nəticəsində on minlərlə azərbaycanlı amansızcasına öldürülmüş və itkin düşmüşdür. Bakı Soveti və daşnak erməni silahlı dəstələri 1918-ci ilin 30 mart və 3 aprel tarixləri arasında Bakı şəhərində və Bakı quberniyasının müxtəlif bölgələrində, eləcə də Şamaxı, Quba, Xaçmaz, Lənkəran, Hacıqabul, Salyan, Zəngəzur, Qarabağ, Naxçıvan və digər ərazilərdə azərbaycanlıları kütləvi şəkildə vəhşicəsinə qətlə yetirərək qadın, uşaq və ahiillərə belə aman verməmişlər.

Bu barədə çox sayda tarixi mənbələr mövcuddur. Onlardan bir neçəsini xatırlatmaq istərdik. Həmin dəhşətli günlərin şahidi olmuş Kulner fəmilialı bir alman 1925-ci ildə Bakı hadisələri barədə yazmışdır: “Ermənilər müsəlman (azərbaycanlı) məhəllələrinə soxularaq hər kəsi öldürür, qılınca parçalayı, süngü ilə dəlmə-dəşik edirdilər. Qırğından bir neçə gün sonra bir çuxurdan çıxarılan 87 azərbaycanlı cəsdinin qulaqları, burunları kəsilmiş, qarınları yırtılmış, cinsiyədə orqanları doğranmışdı. Ermənilər uşaqlara acımadıqları kimi,

yaşlılara da rəhm etməmişdilər.”

Mənbə sonra qeyd edib ki, o, gənc qadınların diri-diri divara mıxlandığını, ermənilərin hücumundan sığınmağa çalışan iki min nəfərin yerləşdiyi şəhər xəstəxanasının yandırıldığı barədə ayrı-ayrı insanların canlı söhbətlərini şəxsən eşidib və bir çox hadisələrin şahidi olub.

Daşnaklar təkcə Azərbaycan ərazisində deyil, tarixi Azərbaycan torpaqları olan İrəvan quberniyası, Şərur-Dərələyəz, Sürməli və digər ərazilərdə də dəhşətli qətləmlərə “imza atmışlar”. Azərbaycanlıların kütləvi qırğınının “fəal” iştirakçılarından biri olmuş erməni zabiti Ovanes Apresyanın xatirələri əsasında amerikalı alim-publisist Leonard Ramsden Hartvill “İnsanlar belə imişlər” adlı kitab yazmışdır. Ovanes Apresyan kitabın müəllifi ilə söhbəti zamanı ermənilərin, ingilislərin və rusların yardımı ilə öz məqsədlərinə çatdıqlarını qeyd edərək, təkcə Bakıda Mart qırğınları zamanı iyirmi beş min azərbaycanlının qətlə yetirildiyini bildirmişdir.

1918-1920-ci illərdə mövcud olmuş Azərbaycan Demokratik Respublikası hökumətinin, Fövqəladə İstintaq Komissiyasının materiallarında göstərilir ki, erməni silahlı dəstələri Zəngəzur qəzasında 115 azərbaycanlı kəndini məhv etmiş, 3257 kişi, 2276 qadın və 2196 uşağı öldürmüşdür. Bütövlükdə, bu qəza üzrə on min

altmış səkkiz azərbaycanlı qətlə yetirilmiş və ya şikəst edilmiş, 50 min azərbaycanlı qaçqın düşmüşdür. Bundan başqa, İrəvan quberniyasının 199 kəndində yaşayan 135 min azərbaycanlı məhv edilmiş, kəndlər isə yerlə-yeksan edilmişdir. Bu hadisələri bu gün göz önünə gətirmək belə çətindir!

Ermənistandakı millətlə qüvvələr Azərbaycan xalqına qarşı törətdikləri vəhşilikləri sovet dövründə də davam etdirmişlər. Məlumdur ki, Qərbi Azərbaycanda yaşayan soydaşlarımız 1940-cı və 1970-ci illərin sonlarında vəhşicəsinə öz doğma dedə-baba yurdlarından qovularaq ağır deportasiyalara məruz qalmışlar.

Azərbaycan xalqı öz müstəqilliyini bərpa etdikdən bir neçə il sonra 1918-ci ilin mart hadisələri yenidən geniş araşdırılmışdır. Ulu öndər Heydər Əliyev Azərbaycan Respublikasının Prezidenti kimi 26 mart 1998-ci il tarixdə 31 martın Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü kimi qeyd olunması barədə sərəncam imzalamışdır.

Birinci Qarabağ müharibəsi zamanı erməni qaniçənləri əzəli və əbədi torpaqlarımız olan Qarabağın Qaradağlı, Xocalı, Ağdaban, Ballıqaya, Başlıbel və s. yaşayış məntəqələrində soydaşlarımıza qarşı dəhşətli qırğınlar və qətləmlər törədiblər. İkinci Qarabağ müharibəsi dövründə də Ermənistan silahlı qüvvələri cəbhənin təmas xəttindən on kilometrlərdə kənarda yerləşən Tovuz, Gəncə, Tərtər, Bərdə, Mingəçevir şəhərinin dinc əhalisinə raket zərbələrinə məruz qoymuşlar.

Yüz ildən artıq zaman kəsiyində Ermənistan tərəfindən xalqımıza qarşı davam etmiş soyqırımı siyasətinə 2020-ci ilin payızında 44 günlük şanlı Vətən müharibəsindəki parlaq tarixi qələbəmizlə son qoyulmuşdur.

Yenilməz Azərbaycan Ordusu müzəffər Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qatı düşməni doğma torpaqlarımızdan qovaraq ölkəmizin ərazi bütövlüyünü təmin etmişdir. Lakin xalqımız 1918-ci il Mart soyqırımı qurbanlarını unutmur, onların xatirəsini daim ehtiramla yad edir.

M.QARAÇAYLI, “Xalq qəzeti”

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin

Administراسiyasının Vətəndaş Qəbulu Mərkəzində

2023-cü ilin aprel ayında vətəndaşların qəbulu cədvəli

Qəbulu aparan şəxs	Qəbul günü
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi - Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının iqtisadi siyasət və sənaye məsələləri şöbəsinin müdiri Əmirov Natiq Ərziman oğlu	3
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin mətbuat katibi Qasimov Azər Məhəmməd oğlu	4
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi - Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının Hüquq-mühafizə orqanları ilə iş şöbəsinin müdiri Ələsgərov Fuad Murtuz oğlu	5,19
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi - Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının Dövlət nəzarəti məsələləri şöbəsinin müdiri Həsənov Kərəm Əvəz oğlu	6
Azərbaycan Respublikası Birinci vitse-prezidentinin Katibliyinin rəisi Həsənov Altay Tofiq oğlu	7,14,20
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi - Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının Hərbi məsələlər şöbəsinin müdiri Əliyev Məhərrəm Abiş oğlu	7
Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının Humanitar siyasət, diaspor, multikulturalizm və dini məsələlər şöbəsinin müdiri Əliyeva Fərah Şirməmməd qızı	10
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi - Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının iqtisadi məsələlər və innovativ inkişaf siyasəti şöbəsinin müdiri Mövsümov Şahmar Arif oğlu	11
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi - Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının Ərazi-təşkilat məsələləri şöbəsinin müdiri Nağdəliyev Zeynal Səfer oğlu	12
Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının Gənclər siyasəti və idman məsələləri şöbəsinin müdiri Məmmədəliyev Yusuf Ülfət oğlu	13
Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının Vətəndaşların müraciətləri ilə iş şöbəsinin müdiri İsmayilov Süleyman Abbas oğlu	14
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi - Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hacıyev Hikmət Fərhad oğlu	17
Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının Dövlət qulluğu və kadr məsələləri şöbəsinin müdiri Məcidov Tələt Tahir oğlu	18
Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının Siyasi partiyalar və qanunvericilik hakimiyyəti ilə əlaqələr şöbəsinin müdiri Vəliyev Ədalət Məqsəd oğlu	18
Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının Hüquq-mühafizə orqanları ilə iş şöbəsinin Əfv məsələləri sektoru	20
Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının Qeyri-hökumət təşkilatları ilə iş və kommunikasiya şöbəsi	20
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Qarabağ iqtisadi rayonuna daxil olan işğaldan azad edilmiş ərazilərdə (Şuşa rayonu istisna olmaqla) xüsusi nümayəndəsi Hüseynov Emin Zəmin oğlu	25
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Şuşa rayonunda xüsusi nümayəndəsi Kərimov Aydın Zöhrab oğlu	26
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonuna daxil olan Cəbrayıl, Qubadlı və Zəngilan rayonlarında xüsusi nümayəndəsi Hacıyev Vahid Rəsim oğlu	27
Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının Qanunvericilik və hüquq siyasəti şöbəsinin müdiri Kərimov Gündüz Hacı oğlu	28
* * *	
Azərbaycan Respublikasının Təhlükəsizlik Şurası Azərbaycan Respublikasının Təhlükəsizlik Şurasının katibi Usubov Rəmil İdris oğlu	28

Qeyd: Vətəndaşlar Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasının Vətəndaş Qəbulu Mərkəzində qəbul olunurlar. Ünvan: Bakı şəhəri, Nərimanov rayonu, Zaur Nudirəliyev, 79
Qəbula yazılış qəbul gününə ən gec 1 iş günü qalmış dayandırılır. Qəbul saat 14:00-dan başlayır.
Əlaqə üçün: Çağrı Mərkəzi – 1111.

Ekoaksiyanın gündəliyi

Laçın yolu 109 gündür ki, ictimai nəzarətə götürülüb

Azərbaycan Müdafiə və Xarici İşlər nazirlikləri ermənilərin separatçı meyillərini təhlil edərək bu nəticəyə gəlib ki, Laçın–Xankəndi yolunda nəzarət-buraxılış məntəqəsinin qurulması labüddür. Prezident İlham Əliyev də bu məsələni bir neçə dəfə səsləndirib. Həmçinin ekoaksiyaçıların da vacib tələblərindən biri budur.

Milli Məclisin deputatı Cəbi Quliyev məsələyə münasibət bildirərkən dedi ki, Azərbaycan sərhədlərinə nəzarət etmək iqtidarındadır. Biz heç zaman imkan vermərik ki, təbii sərvətlərimiz hansısa yolla daşsın. Ermənilər işğal dövründə etdikləri hərəkətləri yenidən təkrarlayırlar və düşüncələr ki, cəzasız qalacaqlar. Lakin bu, mümkün deyil: “Azərbaycan tərəfinin çoxsaylı müraciətlərinə və bu xüsusda aparılmış müzakirələrə baxmayaraq, silah-sursat və digər hərbi təyinatlı vasitələrin daşınmasının qarşısının alınması üçün bu günədək heç bir zəruri tədbir görülməmişdir. Həyata keçirilən əməliyyatlar düşmənin ekoloji terrorunun qarşısının alınmasında mühüm rol oynayacaq”,– deyə deputat vurğuladı.

Bir müddət əvvəl “Arsad”ın qondarma dövlət naziri Ruben Vardanyan Azərbaycanın təkdi ilə istefa verməli oldu. Tələblərinin tam yerinə yetirilməməsi səbəbindən aksiyaçıları etirazlarına ara vermədilər. Beynəlxalq təzyiqlərə baxmayaraq ekoloqlar geri çəkilmir, 109 gündür ki, vətəndaş mövqelərini nümayiş etdirirlər. Eyni zamanda, Azərbaycan Qarabağın erməni

sakinləri ilə danışıqlara hazır olduğunu dəfələrlə bəyan edib və bu istiqamətdə əməli addımlar da atıb. Bütün bunlar yolda Azərbaycan dövlətinin nəzarətinin olmasının labüdlüyünü göstərir. Nə Ermənistan hakimiyyəti, nə də separatçılar Laçın yolunda nəzarət-buraxılış məntəqəsi yaratmağımıza mane ola bilməyəcəklər.

Dünən Şuşada günəşli hava şəraiti müşahidə olunub. Hazırda aksiya iştirakçıları Laçın–Xankəndi yolunda fəallığı müşahidə olunur. Ərazidə hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşları tərəfindən bütün təhlükəsizlik tədbirləri yüksək səviyyədə təşkil olunub. Ekoaksiya tələblərində qəti olduqlarını nümayiş etdirirlər. Laçın–Xankəndi yolunda, aksiyanın keçirildiyi ərazidən humanitar təyinatlı nəqliyyat vasitələri sırasından evakuasiya, tibbi yardım, təminat, təchizat və minik avtomobilləri da maneesiz hərəkət edib. Bütün bunlar Laçın–Xankəndi yolundan humanitar məqsədlə keçid üçün heç bir məhdudiyyətin olmadığını göstərir.

Rizvan FİKRƏTOĞLU,
“Xalq qəzeti”

Ulu öndər və Naxçıvanın musiqi mədəniyyəti

Azərbaycanın qədim və zəngin tarixə, mədəniyyətə və çoxəsrlik dövlətçilik ənənələrinə malik olan Naxçıvan diyarı müsrəkəb və çətin inkişaf yolu keçmişdir. Orta əsrlərdə Şərqi elm, mədəniyyət, ticarət və sənətkarlıq mərkəzlərindən biri kimi şöhrət qazanmış Naxçıvan dünya sivilizasiyasına dəyərli töhfələr vermişdir. Naxçıvanlıların öz fədakarlığı, işgüzarlığı hesabına Naxçıvan yaşayır, inkişaf edir, Naxçıvanda quruculuq işləri gedir.

Heydər ƏLİYEV,
Ümummilli lider

lərdən bir neçəsinə Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasının bəstəkarlıq şöbəsində təhsillərini davam etdirməyi məsləhət görmüşdür. Beləliklə, 1978-ci ilin sentyabr ayında ulu öndərimizin göstərişi ilə Naxçıvanda Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının Naxçıvan Təşkilatı yaradıldı. Görkəmli bəstəkar, Əməkdar incəsənət xadimi Ramiz Mirişli təşkilatın sədri, Məmməd Ələkbərov isə məsul katib təyin olundular. Bəstəkar Ramiz Mirişli təqribən 20 il bu təşkilata rəhbərlik etdi.

Onu da qeyd edərk ki, 1978-ci il Naxçıvan bəstəkarlıq sənətinin inkişafında məhsuldar illərdən birinə çevrildi. Naxçıvan Bəstəkarlar Təşkilatının yaradılmasından sonra yeni-yeni əsərlər ərşəyə gəldi. Məmməd Ələkbərovun, Rəşid Məmmədovun, Məmməd Məmmədovun, Əkrəm Məmmədovun, Səidə Məmmədovanın, Elxan Muradovun, Azər Abbasovun, Ramiz Mirişlinin, Nəriman Məmmədovun yaradıcılıqlarının çiçəklənməsi məhz bu dövrə təsadüf edir.

1998-ci ildən 2000-ci ilə qədər bölməyə bəstəkar Nazim Quliyev rəhbərlik etmişdir. Qeyd edərk ki, 1994-cü ildə Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının Naxçıvan Təşkilatına məsul katib təyin olunan Nazim Quliyevin bu qurumun fəaliyyətində xidmətləri danılmazdır. 2000-ci ildə isə Nazim Quliyevin Bakıya köçməsi ilə əlaqədar Naxçıvan təşkilatının rəhbərliyi Şəmsəddin Qasimova həvalə edilmişdir. 2016-cı ilə qədər təşkilatın sədri Ş.Qasimov, məsul katibi K.Əhmədov olmuşdur. 2016-cı ildən isə bu vəzifədə bəstəkar Yaşar Xəlilov işləyir.

Naxçıvan Bəstəkarlar Təşkilatı uzun illərdir ki, müntəzəm

Ramiz Zöhrabov, Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının məsul katibi Lələ xanım Hüseynova, Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi, kino-rejissor Cahangir Zeynallı da dəvət olunmuşdular.

Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının sədri Firəngiz xanım Əlizadə yubiley münasibətilə musiqiçiləri təbrik etmiş, eyni zamanda, Naxçıvanda gedən böyük quruculuq işlərindən danışaraq demişdir: "Bizim Azərbaycanın bir çox bölgələrində təşkilatlarımız fəaliyyət göstərir. Lakin Naxçıvan təşkilatı ən fəal, öndə gedən qurumlarımızdandır. Biz həmişə Naxçıvan musiqiçilərini çox böyük məhəbbətlə qarşılamışıq və onların əsərlərinə, musiqiünaslarının isə yazdıqları kitablara böyük diqqət yetirmişik".

Yubiley münasibətilə mənim "Naxçıvan Muxtar Respublikası Bəstəkarlar Təşkilatının 30 ildə keçdiyi yaradıcılıq yolu" adlı monoqrafiyam da işiq üzün görmüşdür. Burada Naxçıvan MR-da musiqi mühitinin təşəkkülündə, formalaşmasında, inkişafında, təkmilləşməsində böyük rol oynayan təşkilatın 30 ildə keçdiyi yola nəzər salınmış, ayrı-ayrı professional musiqiçilərin yaradıcılıq fəaliyyətləri işıqlandırılmışdır.

Artıq təşkilatın yaranmasından 45 il ötür. Bu gün də Naxçıvan Bəstəkarlar Təşkilatı böyük qayğı ilə əhatə olunur, bəstəkar və musiqişünasların yaradıcılığının inkişafına lazımı şərait yaradılır. Ümummilli liderimiz Heydər Əliyev tərəfindən əsas qoyulan bu qayğı və diqqətin nəticəsidir ki, tarixi baxımdan şərəfli bir yol keçmiş Naxçıvan Muxtar Respublikasının Bəstəkarlar Təşkilatı və onların üzvləri öz üzərlərinə düşən vəzifələri layiqincə yerinə yetirir və musiqi mədəniyyətimizin inkişafı naminə qüvvələrini əsirgəməyərək Azərbaycan musiqisini zənginləşdirir, xalqımıza yeni-yeni töhfələr bəxş edirlər.

Jalə QULAMOVA,
Azərbaycan Milli Konservatoriyasının dosenti, sənətsünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru

Naxçıvan Azərbaycanın qədim, maddi və mənəvi dəyərləri ilə zəngin olan ərazilərindədir. Bu qədim yurd yeri Azərbaycan tarixinə millilik və ululuq simvolu kimi daxil olmuşdur. Naxçıvan yaranışı günündən mədəniyyət, sənət, ədəbiyyat beşiyi olub və dünya mədəniyyətinə onlarca qüdrətli sənətkar bəxş edib.

Naxçıvan tarixinin möhtəşəm sütunlarından biri də Naxçıvan musiqi mədəniyyəti tarixidir. Bu musiqi mədəniyyəti Naxçıvanın özünün tarixi qədr qədimdir. Bu qədim diyarın mədəniyyəti, eləcə də onun bir qolu olan musiqi mədəniyyəti heç bir dövrdə ictimai inkişafdan geri qalmamış, Azərbaycanın yüksək inkişaf etmiş mədəniyyət mərkəzlərindən birinə çevrilmişdir. Naxçıvan diyarında ta qədimdən həm xalq musiqisi, həm də klassik musiqi yanaşı şəkildə yayılmışdır. Musiqi mədəniyyətinin inkişafında xalq mahnı və rəqslərinin, aşiq və muğam sənətinin mühüm rolu olmuşdur.

XX əsrin 30-cu illərində Naxçıvanda professional bəstəkarlıq sənəti sürətlə inkişaf etməyə başlayır. 1937-ci ildə dahi bəstəkar Üzeyir Hacıbəylinin Naxçıvana gəlişi, 1942-ci ildə bu diyarda Tofiq Quliyevin rəhbərlik etdiyi caz orkestrinin fəaliyyət göstərməsi, 1959-cu ildə Naxçıvan Dövlət konsert briqadasının yaranması, müttəmədi olaraq zəmanəmizin məşhur dirijoru Niyazinin, görkəmli müğənnilərdən Bülbülün, Rəşid Behbudovun, Lütfiyar İmanovun və başqa musiqiçilərin qədim şəhərlə yaradıcılıq əlaqələri istər bəstəkarlıq, istərsə də

ifəçilik sənətinin yüksəlməsinə təsir göstərməyə bilməzdi.

Musiqi mədəniyyətinin digər əsas inkişaf mərhələsi musiqi təhsili və peşəkar musiqi kollektivlərinin yaranması ilə bağlı olmuşdur. Bütün bunların bariz nümunəsi kimi, zəmanəmizin böyük siyasi xadimi, ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin 1999-cu ildə Naxçıvan Muxtar Respublikasının yaranmasının 75 illiyi münasibətilə keçirilən təntənəli gecədə naxçıvanlı sənətçilərinin istedadına, bacarığına yüksək qiymət verərək dediyi sözləri xatırlatmaq yerinə düşərdi: "Naxçıvanda mədəniyyət xeyli inkişaf edib, tərəqqi yoluna çıxıb. Bu torpağın istedadlı gəncləri çoxdur. Onlar milli mədəniyyəti və milli ruhu gözəl qoruyurlar".

Bildiyimiz kimi, ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin respublikaya rəhbərlik etdiyi dövrdə başqa sənət sahələri ilə yanaşı, Azərbaycan bəstəkarlıq məktəbinin və musiqişünaslığının inkişafına böyük diqqət və qayğı göstərmişdir. Ulu öndər Bəstəkarlar İttifaqının və onun üzvlərinin yaradıcılıq fəaliyyəti ilə daim maraqlanmış, onların uğurlarına və nailiyyətlərinə yüksək qiymət vermişdir. Eləcə də, Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının inkişafını, bölgələrdə

onun təşkilatlarının yaradılmasına yüksək qayğı göstərmişdir.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Bəstəkarlar Təşkilatı da ulu öndərimiz Heydər Əliyevin təşəbbüsü və qayğısı ilə yaradılan yaradıcılıq qurumlarındandır. Ümumiyyətlə, muxtar respublikada musiqi sənətinin inkişafının son 45 ili Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Məhz ulu öndərin sayəsində 1978-ci ildə Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının Naxçıvan Təşkilatı yaradılmışdır. Hələ 1976-cı ildə ulu öndərimizin tapşırığı ilə Naxçıvanda Bəstəkarlar Təşkilatının yaranması ilə əlaqədar SSRİ Xalq artisti, Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının katibi Rauf Hacıyev Naxçıvanda olmuş və burada Naxçıvan bəstəkarlarının əsərlərindən ibarət konsertdə iştirak etmişdir. Konsertdə hər bir bəstəkarın yaradıcılığı haqqında söhbət getmiş və əsərləri səslənmişdir.

Konsertin bədii rəhbəri Nazim Quliyev, dirijoru Arif Məhərrəmov olmuşdur. Bu konsertin ərşəyə gəlməsində əsas məqsəd Naxçıvanda bəstəkarlıq sənətinin də inkişaf etdiyini respubika rəhbərliyinə çatdırmaq və bu bölgədə Bəstəkarlar İttifaqının bölməsinin yaradılmasının zəruri olduğunu göstərmək idi.

On səkkiz musiqi nömrəsindən ibarət böyük konsertdən sonra Rauf Hacıyev bəstəkarlarla görüşdə hər bir əsəri geniş təhlil etmiş, bəziləri haqqında müsbət fikirlər söyləmiş, gənc-

Prezident kimi fəaliyyətə başladığı ilk gündən xalqa arxalandı. Xalq da ona dəstək verdi, ətrafında həmrəylik nümayiş etdirdi. Ulu öndər Vətənimizin təhlükədə olduğunu izah edərək hər kəsə özünəinam hissinə aşıladı. Onun çağırışından ruhlanan yüzrlər, minlərlə gəncimiz silaha sarılıb müharibəyə yola düşdü. Hər kəs qəti şəkildə əmin oldu ki, dövlətin sükani etibarlı əllərdədir, ordu müdrik sərkərdənin komandanlığı ilə idarə olunur.

Ulu öndərin müstəqillik dövründə həyata keçirdiyi mühüm islahatlar sırasında ordu quruculuğu vacib halqanı təşkil etdi. Təsədüfi deyil ki, 1994-cü ildə cəbhədəki ilk uğurlu əməliyyatın müəllifi, məhz, ulu öndər idi. Həmin dövrdə dahi lider cəbhə xəttindəki hərbi hissələrə, təlim meydanlarına gedən əsgər və zabitlərlə daimi təmasda olur, müxtəlif görüşlər keçirir, onları müqəddəs əmal – gənc müstəqil Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün qorunması naminə mübarizəyə ruhlandırır. Heydər Əliyev zabitlərə, kursantlara xitabən deyirdi: "Sizlərə baxanda sonsuz fərah hissi duyuram ki, məndən və baycaqdan belə bir məktəb yaratdım və bu məktəbin yetirmələri mənə doğma övladlarım qədər əzizdir".

Ulu öndər Heydər Əliyevin dövlətçilik xəttində varislik prinsipi başlıca yeri tutur. Bu prinsip, eyni zamanda, Azərbaycanın müstəqilliyinin əbədlilik təminatıdır. Mövcud anlamda ümummilli liderin 2003-cü il oktyabrın 1-də Azərbaycan xalqına müraciəti müstəsna əhəmiyyət daşımaqdadır. Böyük şəxsiyyət həmin müraciətində özünün siyasi varisi İlham Əliyevi nəzərdə tutaraq bildirmişdi: "Mən ona özüm qədər inanıram və gələcəyinə böyük ümidlər bəsləyirəm. İnanıram ki, mənim axıra çatdırı bilmədiyim tələyüklü məsələləri xalqın köməyi və dəstəyi ilə İlham Əliyev başa çatdırı biləcək".

Xilaskarlıq missiyası

Fenomenal şəxsiyyət, çağdaş Azərbaycan dövlətçiliyinin banisi, ümummilli lider Heydər Əliyev xalqını canından artıq sevirdi. Buna görə hər bir azərbaycanlı öz xilaskarını daim ehtiramla yad edir, ruhuna dualar oxuyur. Ulu öndərin 100 illik yubileyinin qeyd edilməsi də onun nəsilərlə örnək həyat yoluna, misilsiz xidmətlərinə ümumxalq ehtiramının təcəssümüdür.

Heydər Əliyevin Azərbaycan xalqı qarşısındakı müqayisəyəgəlməz fəaliyyəti 1969-1982-ci illərdən – dahi liderin keçmiş Sovet İttifaqı dönməsində respublikamıza rəhbərlik etdiyi vaxtlardan başlayır. Heydər Əliyevədək zəngin yerüstü və yeraltı sərvətləri ilə mərkəzi hakimiyyətin diqqətini çəkən respublikamızın adı imperiya uçqarlarından biri kimi çəkiliydi. 1969-cu il iyulun 14-də onun hakimiyyətə gəlməsi ilə Azərbaycanın tarixində sürətli inkişaf dövrü başladı. Ümummilli liderin təşəbbüsü ilə mühüm sənaye müəssisələri Azərbaycanın şəhərlərində inşa edildi, təsərrüfat, elm və təhsil sahələrində qətiyyətli islahatlar həyata keçirildi. Beləcə, ölkəmizin gələcək müstəqilliyi üçün etibarlı zəmin formalaşmağa başladı.

Heydər Əliyevin ikinci hakimiyyət dövrü dövlət müstəqilliyimizə qovuşduğumuz mərhələnin çox çətin, mürəkkəb və ziddiyyətli illərinə təsadüf etdi. 1990-cı illərin əvvəlləri Azərbaycanın tarixinə ağır faciələrin yaşandığı zaman kəsiyi kimi həkk olub: ölkəmizin ərazisinin 20 faizi işğal edilmiş, 1 milyondan çox vətəndaşı öz doğma yurd-yuvasından didərgin düşərək qaçqın və məcburi köçkün həyatı yaşamağa məhkum duruma düşmüşdü. O illər Heydər Əliyev üçün xüsusilə çətin keçmişdi. Lakin böyük şəxsiyyət qeyri-adi iradəsi, uzaqgörənliyi, məharəti ilə mərhumiyyətlərə və çətinliklərə sinə gərməyi bacarmışdı.

Avtoritar Sovet rejiminin qəddarlığı sayəsində Azərbaycanda baş vermiş

20 Yanvar faciəsindən sonra doğulduğu Naxçıvana qayıtmış ulu öndər xalqın iradəsi ilə Naxçıvan Ali Məclisinə rəhbərlik etməyə başlamışdı. 17 noyabr 1990-cı ildə Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin birinci sessiyası keçiriləndə Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə ilk dəfə olaraq üçrəngli bayrağımız dalğalandı. Məhz bu hadisə müstəqillik uğrunda mübarizə tariximizin ən parlaq səhifəsinə çevrilmişdi. Bu, azərbaycançılıq ideologiyasının ilk təntənə anı idi. Bu, həm də üçrəngli, ay-ulduzlu bayrağımızı, milli-mental dəyərlərimizə sədaqətini ifadə edən Heydər Əliyevin özünü təhlükə qarşısında qoyaraq xalqına xidmət etməyi hər şeydən üstün tutmasının, bu yolda hər hansı çətinlikdən, qadağadan qorxmadığının bəyan edilməsi idi. Yalnız doğma yurduna sonsuz sədaqəti, məhəbbəti olan liderlər belə qətiyyətli addımlar atmağa qadirdirlər.

XX əsrin sonlarında müstəqilliyini bərpa etmiş Azərbaycanda dövlətçiliyi qoruyub saxlamaq üçün ölkə rəhbərliyinə təcrübəli, qətiyyətli siyasi liderin gətirilməsi böyük sosial sifarişə, mənəvi tələbatə çevrilməkdə idi. Məhz belə bir dövrdə xalq-lider vəhdəti öz sözünü dedi. Heydər Əliyev milyonlarla insanın arzularını ifadə edərək 1993-cü ilin iyun ayında Bakıya gəldi. Nəticə etibarilə Azərbaycanda siyasi hakimiyyətinin tamamilə fərqli, həlledici bir mərhələsi start götürdü.

Heydər Əliyev üzərinə götürdüyü məsuliyyətli işin öhdəsindən böyük ustalıqla gəlməyə müvəffəq oldu.

Bəli, cənab İlham Əliyevin 2003-cü il oktyabrın 15-də keçirilmiş prezident seçkilərindəki möhtəşəm qələbəsi xalq –Heydər Əliyev vəhdətinin bütün anti-Azərbaycan qüvvələrə qarşı misilsiz demarşı idi. Tariximiz həmin vaxtədək siyasi varisliyin belə qüvvəli və fəxarət dolu səhnəsinə şahidlik etməmişdi. Bu şahidlikdə gələcək uğurlarımız, Azərbaycanın müstəqillik dayaqlarının möhkəmləndirilməsi hədəfi var idi.

Heydər Əliyev siyasi kursunun layiqli davamçısı Prezident İlham Əliyevin sayəsində ölkəmizdə etibarlı siyasi sabitlik, davamlı iqtisadi inkişaf təmin edildi. İqtisadi uğurlar həyatın bütün sahələrinə müsbət təsirlərini göstərməyə başladı. Nəzərə alsaq ki, torpaqlarımız işğal altında qalmışdı, ən mühüm təsirin ordu quruculuğunda

hiss edilməsi labüdü idi. Təsədüfi deyil ki, cənab İlham Əliyev ordumuzun hərbi qüdrətinin artırılmasını prioritet vəzifəyə çevirdi. Paralel olaraq, milli vətənpərvərlik təbliğatını gücləndirdi.

Mövcud istiqamətlərdəki məqsədyönlü dövlət siyasətinin nəticəsidir ki, hazırda ordumuz nəinki regionun, bütövlükdə dünyanın ən qüdrətlili sırasındadır. Belə bir ordu Qarabağın işğalda qalması ilə barışa bilməzdi və barışmadı da. Qətiyyətlə söyləyə bilərik ki, 44 günlük müharibədəki Zəfərimiz, həm də ulu öndər Heydər Əliyevin Qarabağ savaşının məntiqi sonluq nöqtəsi kimi tariximizdə yaşayacaqdır.

Çiçək QARAYEVA,
ADPU-nun nəzdində Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Kollecinin müəllimi

Avropa benzin və dizellə işləyən avtomobillərlə vidalaşır

Avropa İttifaqı Şurası avtomobillərin karbon emissiyalarını azaltmaq üçün yeni hədəfləri təsdiqləyib. Bu barədə qurumun çərşənbə axşamı dərc olunmuş qərarında bildirilir. Sənədə əsasən, Avropa İttifaqı Şurası yeni avtomobillər və mikroavtobuslar üçün daha sərt karbon emissiyası standartları haqqında qaydanı təsdiqləyib.

“Yeni qayda bütün nəqliyyat növləri arasında emissiyaların ən yüksək nisbətini təşkil edən avtomobil nəqliyyatı emissiyalarını azaltmağa yönəlib. Bu, həm də yenilikçi yanaşma tətqdim etməkə sıfır emissiyalı avtomobil sənayesi üçün də təkan olacaq”, – deyə sənəddə qeyd olunur. Qərara görə, 2030-2034-cü illərdə yeni minik avtomobillərinin karbon emissiyaları 2021-ci ilə nisbətən 55 faiz, 2035-ci ildən sonra isə 100 faiz azaldılmalıdır. Bu isə benzin və ya dizellə işləyən daxiliyanma mühərriki olan yeni avtomobillərin satışına birbaşa qadağa qoyulması deməkdir.

Yeni qaydaların məqsədi avtomobil nəqliyyatından atmosfərə atılan emissiyaların azaldılmasıdır. Məlum olduğu kimi, hazırda emissiyaların ən yüksək payı məhz karbon tərkibli yanacaq ilə işləyən nəqliyyata aiddir. Yeni qanunvericiliyin mühüm elementi Avropa İttifaqı ölkələrində hidrogen kimi “karbonsuz yanacaq”la işləyən avtomobillərin qeydiyyatı alınması qaydalarının yaradılması olacaq. Belə avtomobillərin satışı 2035-ci ildən sonra elektromobillərlə yanaşı davam edə bilər.

Xatırladaq ki, karbon emissiyalı avtomobillərdən istifadənin tədricən dayandırılması ilə bağlı məsələlər dünyanın bir sıra inkişaf etmiş ölkələ-

rində zaman-zaman irəli sürülsə də, bu barədə ortada konkret bir sənəd yox idi. Nəhayət, 2022-ci ilin oktyabr ayında Avropa Biliriyi ölkələri və Avropa Parlamenti arasında “köhnə qıts”da benzin və dizellə işləyən nəqliyyat vasitələrinin satışının qadağan edilməsi ilə bağlı sövdələşmə əldə olunmuşdu. Bu razılaşmanın əldə edilməsi iqlim böhranı ilə mübarizədə önəmli addım kimi dəyərləndirilir. Cari ilin fevral ayında isə Avropa Parlamenti Avropa Komissiyasının təklifini səs çoxluğu ilə qəbul edərək və 2035-ci ildən başlayaraq benzin və dizellə işləyən avtomobillərin satışına qadağa qoyulmasını təsdiqləyib.

Bes, Azərbaycanda bu sahədə vəziyyət necədir? Hər şeydən əvvəl qeyd etmək lazımdır ki, dizellə işləyən avtomobillər yanacaq və büdcəyə qənaət baxımından daha sərfəli olduğu üçün bütün dünyada olduğu kimi, Azərbaycanda da belə avtomobillərə maraq hələ də yüksəkdir. Təkcə onu qeyd

etmək kifayətdir ki, 2021-ci ildə Azərbaycana gətirilən müxtəlif təyinatlı avtomobillərin sayı 1 milyon 566 min 743 ədəd təşkil etdiyi halda, 2022-ci ildə bu rəqəm 1 milyon 349 min 307 ədəd olub. Artım tendensiyası cari ilin ilk ayında da davam edib. Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə 2023-cü ilin yanvar ayında ölkəmizə 102 milyon 620 min 56 ABŞ dolları dəyərində 6881 ədəd müxtəlif təyinatlı avtomobil idxal olunub. Bu avtomobillərin 933-ü hibrid, yeni daxiliyanma mühərriklə yanaşı, elektrik mühərriki ilə də hərəkətə gətirilən nəqliyyat vasitələri, 119-u isə yalnız elektrik mühərriki ilə hərəkətə gətirilən nəqliyyat vasitələridir. Bu da ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə müvafiq olaraq 50,4 faiz və 21,4 faiz çoxdur. Göründüyü kimi, bütün dünyada olduğu kimi, ölkəmizdə də ekoloji cəhətdən təmiz avtomobillərə maraq gedikcə artır.

Mirbağır YAQUBZADƏ,
“Xalq qəzeti”

Ekspert rəyi

Eldəniz CƏFƏROV,
avtomobil nəqliyyatı üzrə ekspert

Avropa İttifaqı Şurasının yeni qərarı ilə 2035-ci ilədək Avropa İttifaqı ölkələrində daxiliyanma və benzin mühərriki avtomobillərin istifadəsi yasaq ediləcək. Əslində, bu qərar gözlənilən idi. Çünki hələ bir neçə il bundan əvvəl Avropa İttifaqı ölkələrinin bəzi şəhərlərində benzin və dizel mühərriki avtomobillərin istifadəsi qadağan edilmişdi. Məsələn, deyim ki, hazırda Norveçdə avtomobil parkının təqribən 70 faizi elektromobillərdən ibarətdir. Yaxın gələcəkdə isə Avropa İttifaqında tamamilə ekoloji cəhətdən təmiz nəqliyyat vasitələrinə keçid olacaq.

Azərbaycan da Avropanın, sivil dünyanın bir parçası olaraq bu təşəbbüslərə qoşulub. Artıq ölkəmizdə vətəndaşların ekoloji cəhətdən təmiz nəqliyyat vasitələrinə marağının artırılması üçün bir sıra addımlar atılır. Konkret olaraq deyə bilərəm ki, Nazirlər Kabineti yanında Biznes Mühiti və Beynəlxalq Reytinglər üzrə Komissiyanın alt qruplarında ekoloji təmiz nəqliyyat vasitələrinin ölkəmizə idxalı və vətəndaşlar tərəfindən ölkə daxilində istifadəsini stimullaşdırmaq üçün müxtəlif həvəsləndirici addımlar atılır. İlk növbədə, qeyd etmək lazımdır ki, komissiya tərəfindən 2021-ci ilin dekabr ayında bu istiqamətdə yol xəritəsi hazırlanıb. Yol xəritəsinə əsasən, 2022-ci ildən ölkəmizə idxal olunan yeni ekoloji təmiz nəqliyyat vasitələri gömrük rüsumundan və əlavə dəyər vergisindən azad edilib.

İdxal olunan yeni elektromobillərə isə, ümumiyyətlə, heç bir gömrük rüsumunun tətbiq edilməməsi qərar alınıb. Bu da həm sahibkarlar, həm də vətəndaşlar üçün bir fürsət kimi dəyərləndirilə bilər. Belə ki, sahibkarlar yeni növ nəqliyyat vasitələrini alıb heç bir rüsum ödəmədən ölkəyə gətirə və daxili bazarda sata bilərlər. Eyni zamanda, vətəndaşlar da belə maşınları daha münasib qiymətə əldə etmək imkanı qazanırlar.

Komissiyanın stimullaşdırıcı addımlardan biri də o oldu ki, ötən ilin sentyabr ayında Mərkəzi Bankın təşəbbüsü ilə Banklar Assosiasiyası sahibkarlar və müstəqil ekspertlərin iştirakı ilə geniş tərkibli bir toplantı keçirdi. Toplantıda qəbul edilən yeni qərara görə, ölkə daxilində istifadə olunan ekoloji təmiz nəqliyyat vasitələri üçün kredit şərtləri sadələşdirildi. Belə ki, bu gün hibrid avtomobil almaq istəyən

vətəndaş həmin avtomobilin dəyərindən cəmi 20 faizini ödəməklə yerdə qalan məbləği illik 10 faiz olmaqla ödəyə bilər. Elektrik mühərriki avtomobil almaq istəyən şəxs isə cəmi 10 faiz ilkin ödəniş etməklə illik 10 faizlik güzəştli şərtlərlə həmin avtomobilləri əldə edə bilər. Yeri gəlmişkən, indiyədək ölkəmizdə hibrid avtomobillər populyar olsa da, elektromobillərə maraq o qədər də yüksək olmayıb. Bunun da bir sıra səbəbləri var idi. Hər şeydən əvvəl, həmin maşınlar baha olduğundan vətəndaşlar üçün əlçatan deyildi. Bu səbəbdən də dövlət tərəfindən müəyyən güzəştlər tətbiq olunmağa başlandı.

Yeri gəlmişkən, ölkəmizə gətirilən elektromobillərin sayı artıqca bu növ avtomobillərin əsas infrastrukturunu sayılan elektrikkoldurma məntəqələrinin də sayının çoxalması şahidi oluruq. Bu gün həmin məntəqələrin sayı elə bu növ avtomobillərin sayı ilə düz mütənasibdir. Belə ki, ötən ilin statistikasına görə, Azərbaycanda təqribən 40-a yaxın elektrikkoldurma məntəqəsi mövcud olub. Onların da əksəriyyəti Bakı şəhərində və Abşeronda cəmləşmişdi. Artıq dövlət tərəfindən belə məntəqələrin sayını artırmaq üçün praktiki işlər həyata keçirilir. Artıq elektrikkoldurma məntəqələrinin yaradılmasında istifadə olunan müəyyən avadanlıq və cihazlar da idxal rüsumundan azad edilib. Bu da sahibkarlara belə məntəqələrin sayını artırmağa imkan yaradır. Yeni dövlət bu sahədə monopolist kimi çıxış etmir, özəl sektoru bura cəlb etməkə şərait yaradır ki, sahibkarlar da bu fürsətdən yararlanırlar. Həm qazanc əldə etsinlər, həm də elektromobillər üçün infrastrukturun yaradılmasında yaxından iştirak etsinlər. Bunun üçün qanunvericilikdə də müəyyən dəyişikliklər ediləcəyi gözlənilir. Bu zaman elektrik enerjisinin münasib qiymətə alınıb vətəndaşlara da əlverişli qiymətlərlə satışı təmin ediləcək. Düşündürəm ki, bu ilin sonunadək ölkəmizdə elektrikkoldurma məntəqələrinin sayı ən azı 100-ə çatacaq.

“Yaşıl hidrogen” istehsalı layihəsi hazırlanır

Türkiyənin “Anadolu” agentliyinin məlumatına görə, “SOCAR Türkiyə Ar-Ge və İnnovasyon A.Ş.” şirkəti Sabancı Universiteti ilə əməkdaşlıq çərçivəsində bərpa olunan enerji istehsalı üçün vacib olan hidrogen (H2) əsaslı texnologiyalara diqqət yetirir. Tərəflər bu məqsədlə sudan “yaşıl hidrogen” istehsalı üçün tərkibində yeni nasil katalizatorlar olan unikal elektrodlar hazırlamağı qarşısı mühüm vəzifə kimi qoyub.

Ötən ilin noyabr ayında Sabancı Universiteti ilə əməkdaşlığa başlayan “SOCAR Türkiyə Ar-Ge və İnnovasyon A.Ş.” “Bipolar Membranlı Elektrolizörler ilə H2 Üretimi İçin Özgün Anot Geliştirilmesi” (Bipolyar membran elektrolizöründən istifadə etməkə hidrogen istehsalı üçün unikal anodların hazırlanması) adlı elmi-tədqiqat layihəsinə start verib. Bundan əlavə, layihə çərçivəsində elektrolizlərin maya dəyərinin aşağı salınması, səmərəliliyinin və istismar müddətinin artırılması nəzərdə tutulub.

Avropa İttifaqının 2050-ci ilə qədər xalis istixana qazı emissiyalarını sıfıra endirmək və onun karbon izlərini minimuma endirmək məqsədlərinə uyğun olaraq təmiz enerji is-

tehsalı texnologiyalarına ehtiyac var. Bu məqsədlə ən perspektivli yanacaq hidrogen hesab edilir. “SOCAR Türkiyə” və Sabancı Universiteti ilə əməkdaşlıq çərçivəsində başlanan tədqiqatlar bu sahəyə töhfə vermək məqsədi daşıyır.

İstehlakçılara 8,2 milyard manatlıq məhsul satılıb

2023-cü ilin yanvar–fevral aylarında ölkənin perakəndə ticarət şəbəkəsində istehlakçılara 8,2 milyard manatlıq, o cümlədən 4,6 milyard manatlıq ərzaq məhsulları, içkilər və bütün məmulatları və 3,6 milyard manatlıq qeyri-ərzaq malları satılıb.

Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, əvvəlki ilin ilk iki ayı ilə müqayisədə perakəndə ticarət dövriyyəsi real ifadədə 2,8 faiz, o cümlədən ərzaq məhsulları, içkilər və bütün məmulatları üzrə 2,2 faiz, qeyri-ərzaq malları üzrə isə 3,5 faiz artıb.

Xatırladaq ki, cari ilin yanvar-fevral aylarında alıcıların perakəndə ticarət şəbəkəsində aldığı mallara xərclədiyi vəsaitin 50,8 faiz ərzaq məhsullarının, 5,4 faiz içkilər və bütün

məmulatlarının, 14,8 faiz toxuculuq məhsulları, geyim və ayaqqabıların, 5 faiz avtomobil benzini və dizel yanacağının, 4,6 faiz elektrik malları və mebellərin, 2,6 faiz əczaçılıq məhsulları və tibbi ləvazimatların, 1 faiz kompüterlər, telekommunikasiya avadanlıqları və çap məhsullarının, 15,8 faiz isə digər qeyri-ərzaq mallarının alınmasına sərf olunub.

“Xalq qəzeti”

Manatın möhkəmlənməsi inflyasiya amillərini neytrallaşdırır

Azərbaycan Mərkəzi Bankının İdarə Heyətinin qərarı ilə uçot dərəcəsi 8,75 faizə, faiz dəhlizinin aşağı həddi 7 faizə, faiz dəhlizinin yuxarı həddi isə 9,75 faizə qaldırılıb. Bu qərar daxili və xarici mühitdə qiymət səviyyəsinə azaldıcı və artırıcı təsir göstərən amillərin dinamikası nəzərə alınmaqla verilib.

Yeri gəlmişkən, son vaxtlar belə bir prosesi beynəlxalq maliyyə institutları, həmçinin inkişaf edən ölkələr xüsusi diqqətdə saxlayıb. Məsələn, ABŞ-ın mərkəzi bankı kimi fəaliyyət göstərən Federal Ehtiyat Sistemi (FED) tərəfindən yayılan press-reizdə uçot dərəcəsinin 25 baza bəndi qədər artırılması, başqa sözlə, 4,75-5 faizə qaldırılması bildirilib. Xatırladaq ki, son faiz göstəricisi ilə bağlı uçot dərəcəsi 2006-cı ildən bəri ən yüksək səviyyəyə yüksəlib. Yeri gəlmişkən, FED bu qərarını ABŞ-da inflyasiya səviyyəsinin gözləniləndən daha yüksək olması ilə əlaqələndirib.

ABŞ-da illik 6 faiz inflyasiya dərəcəsi qeydə alınıb. Inflyasiyanın əvvəlki ilə nisbətən səngiməsi müşahidə olunsada, bu, Federal Ehtiyat Sisteminin hədəflədiyi 2 faizlik intervalldan hələ də xeyli uzadır. Bununla yanaşı, adıçəkilən təşkilatın ardıcıl dərəcə artırımları kredit bazarına və eləcə də bank sektoruna neqativ təsir göstərməkdədir. Amma həmin sistem istehlak qiymətləri sabitləşənədək hazırkı siyasətini davam etdirmək niyyətindədir.

Azərbaycana gəldikdə deyə bilərik ki, manatın nominal effektiv məzənnəsinin möhkəmlənməkdə davam etməsi inflyasiyanın xarici xərc amillərini neytrallaşdırıb. Ötən ildəki 8,4 faizlik möhkəmlənmənin ardınca bu ilin ilk 2 ayında manatın nominal effektiv məzənnəsi 2,2 faiz möhkəmlənib. Mərkəzi Bank tərəfindən monetar şəraitin adekvat tənzimlənməsi də inflyasiyanın daxili tələb amillərini məhdudlaşdırıb. Qeyd olunan amillərin təsiri altında cari ilin fevralında illik inflyasiya 14,1 faiz təşkil edib. Bu isə son bir ildə müşahidə edilən pik səviyyə (2022-ci ilin sentyabrında 15,6 faiz) ilə müqayisədə 1,5 faiz bəndi az olub.

Əslində, bütün bu qeyd edilənlər dünyada ciddi narahatlıq doğuran maliyyə böhranının mövcudluğu ilə sıx bağlıdır. Bu böhranın yaranma səbəbi nə ilə bağlıdır? **İqtisad elmləri doktoru, professor Fikrət Yusifovun sözlərinə görə,** 2007-2008-ci illərin maliyyə böhranı ABŞ-da ipoteka böhranı ilə başlayıb və bu, bankların iflası və səhmlərin qiymətlərinin düşməsi ilə müşayiət olunub. Belə bir şərait sonradan global iqtisadi böhrana çevrilib.

Bir qrup mütəxəssis böhranın 2013-cü ildə bitdiyini israr etsələr də, əslində həmin şərait indiyədək hökm sürür. Ha-

zıda Amerikanın bank sisteminin, necə dəyərlər, silkələnməsi və dünyanın nəhəng informasiya texnologiyaları kompaniyaları ilə iş birliyində olan Silicon Valley Bankın özünü müflis elan etməsi də bunun bariz ifadəsidir.

Əgər biz son yüz ildə dünyada baş vermiş iqtisadi böhranların səbəblərini araşdırsaq, bütün bu böhranların öz başlanğıcını ölkələrin bank sektorundan götürdüyünün şahidi olarıq. İqtisadi böhranların yaranmasında bank sektorunun aparıcı rolu çox ciddi və geniş bir mövzudur.

İqtisadiyyatı tam bazar prinsipləri əsasında fəaliyyət göstərən ölkələrdə, bəli ki, ilk növbədə, iqtisadi cəhətdən inkişaf etmiş dövlətlərdə bank sektorunun fəaliyyəti hökumətlərin nəzarətindən tam kənarıdır. Onlar tam müstəqil siyasət yürüdü və şübhəsiz ki, bu zaman ölkə iqtisadiyyatının inkişaf meylləri nəzərə alınır. Lakin on illər boyu aparılan araşdırmalar göstərir ki, dünyanın aparıcı ölkələrində bank sektorunun bu qədər sərbəstliyi son nəticədə maliyyə və bunun ardınca iqtisadi təlatümlərə gətirib çıxarır. Bəs bu, necə baş verir? Bu, ilk növbədə, bank sektorunun maraqlarının ölkənin iqtisadi mənafeyindən üstün tutulduğu zaman nəzərə çarpır. Elə 2007-2008-ci illərdə ABŞ-ın bank sektorunda baş vermiş ipoteka böhranı da məhz bunun bariz ifadəsidir.

Silicon Valley Bankda diqqətçəkən problemlər də bu maliyyə qurumunun cəlb etdiyi vəsaitlərə verdiyi kreditlərin arasında zaman baxımından böyük məsafənin yaranması nəticəsində baş verib. Bir sözlə, bank özünü doğrultmaq şansı az olan startap layihələri uzunmüddət üçün kreditləşdirməklə belə bir acınacaqlı duruma gəlib çatıb. Deməli, burada

daxili nəzarət bankın maliyyə durumunun getdikcə pisləşdiyini görə bilməyib və ya görmək istəməyib.

Buradan belə bir qənaət hasil olur ki, bank sektorunun fəaliyyəti üzərində hökumətlərin nəzarətinin olması xüsusi və vacib bir məsələdir. Bankın öz vəsaitləri olmur. Maliyyə qurumu ya əhalidən, ya da başqa mənbələrdən vəsait cəlb etməklə onları ehtiyacı olan tərəflərə ötürür.

Bu səbəbdən də, bank fəaliyyəti üzərində xüsusi dövlət nəzarəti olmalıdır. Belə bir mövzu ətrafında on illərdir ki, diskussiyalar aparılır, lakin hər dəfə bank sektoru bu məsələdə öz “müstəqilliyini” qoruyub saxlaya bilər. Bu, bir növ, ABŞ-da indiyə qədər mövcud olmuş hökumətlərin ölkənin silah mafiyasının öhdəsindən gələ bilməməsinə bənzəyən bir məsələdir. Deməli, bankların məsuliyyətsizliyi nəticəsində baş vermiş böhranın bədaləni dövlət ödəyirsə, maliyyə qurumu da onların fəaliyyətinə gerçək bir nəzarət mexanizmi müəyyənəlməlidir.

Yeri gəlmişkən, aktivlərinin həcminə görə, ABŞ-da 16-cı bank olan Silicon Valley Bankın çökməsi sıradan bir məsələ deyil. Bankın cari ilin əvvəlinə aktivlərinin həcmi 209 milyard dollar, depozitlərinin həcmi isə 175,4 milyard dollardır.

ABŞ Federal Ehtiyat Sistemi Silicon Valley Banka dəstək verəcəyini bəyan edib. ABŞ administrasiyası da bu istiqamətdə zəruri addımlar atacağını bildirib. Məsələnin ciddiliyi onları bu addımları atmağa gətirib çıxarıb. Beləliklə, böhran dərinləşərək ölkənin bank sektoruna və beynəlxalq maliyyə sistemində ciddi fəsadlar yaşatmaq təhlükəsi yaradıb.

Vaqif BAYRAMOV,
“Xalq qəzeti”

Xalqa sıx bağlılıq, daim əhalinin firavanlığını aparılan siyasətin əsas hədəflərindən biri kimi müəyyənləşdirmək və bu məqsədə naminə bütün imkanları səfərbər etmək ümummilli lider Heydər Əliyevin dövlətçilik fəaliyyətinin əsas xüsusiyyətlərindən biri olmuşdur. Siyasi müdrikliyi və zəngin dövlətçilik təcrübəsi, əzm və qətiyyəti ilə müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurulması və inkişaf yoluna çıxarılması kimi mühüm və müqəddəs tarixi missiyanı yüksək səviyyədə həyata keçirən ulu öndər, eyni zamanda, Azərbaycanın sosial dövlət modelinin, ölkənin sosial inkişaf strategiyasının mühüm əsaslarını formalaşdırıb.

Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi nazirinin müavini Hidayət Abdullayevdən ümummilli lider Heydər Əliyevin sosial siyasəti, xüsusilə, həssas qruplara göstərdiyi qayğı ilə bağlı müəhəhibə aldıq. Müəhəbim öncə müstəqilliyin əldə edildiyi o təlatümlü ilk illərə qayıtdı:

— Azərbaycan 1991-ci ildə dövlət müstəqilliyini bərpa etməsinə baxmayaraq, həmin dövrdə respublikada xarici təzyiqlər və daxili çəkişmələr, bütün səhələrdə gətirdikə dərinləşən böhran, kəskin xarakter alan sosial-iqtisadi tənzəllər respublikanı nəinki dövlətçiliyini itirmək, hətta, dünyanın siyasi xəritəsindən silinmək təhlükəsi ilə qarşılaşdırırdı. Ölkənin hər yerində, eyni zamanda, sosial səhədə ağır vəziyyət yaranmış, işsizlik və yoxsulluq gətirdikə kəskin şəkil almış və əhalinin güzəranı gündən-gündə ağırlaşmaqda idi.

Belə bir vaxtda, xalqın təkidli tələbi ilə ümmümlül lider Heydər Əliyevin 1993-cü ilin iyununda Azərbaycanın rəhbərliyinə qaydıdışı nəticəsində ölkəmizin müqəddəratı təəzüzülün tərəqqiyə keçid aldı. Ölkənin üz-üzə qaldığı təhlükələr aradan qaldırıldı, bəhərrən, xaos və anarxiyanın qarşısı alındı, mənəvi-psixoloji gərginliyə son qoyuldu, ictimai-siyasi sabitlik əldə edildi. Sosialyönümlü iqtisadi islahatların həyata keçirilməsi, 1994-cü ilin sentyabrın 20-də "Əsrin müqaviləsi"nin imzalanması, uğurla aparılan torpaq islahatları və s. kimi mühüm addımlar iqtisadi inkişafı güclü zəmin yaratmaqla, xalqın rifahının yaxşılaşdırılmasında mühüm irəliləyişlərə imkan verdi.

- Həmin vaxt ümummilli lider tərəfindən bir-birinin ardınca ölkənin sosial müdafiə sisteminin qurulması, həmçinin əhalinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi məqsədilə bir sıra fərman və sərəncamlar imzalandı.

– Ələdir. “Bazar iqtisadiyyatı prinsiplərini tətbiq edərək, sərbəst iqtisadiyyata geniş yol verərək və onu əsas yol hesab edərək, bunların hamısını əhalinin bütün təbəqələrinin rifah halının, sosial vəziyyətinin yaxşılaşdırılmasına yönəltməlik” – deyən Heydər Əliyev övlətlərlə fəaliyyətinin ən xəttini xalqın rifahının təmin olunması, sosial müdafiə sisteminin gücləndirilməsi təşkil edib. Bunun nəticəsi olaraq 1993-cü ilin noyabr ayında “Əhalinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi” sahəsində əlavə tədbirlər haqqında”, “İşləməyən pensiyaçılara kompensasiya verilməsi haqqında” fərmanlar, sentyabr ayında “Şəhid adının əbədləşdirilməsi və şəhid ailələrinə edilən güzəştlər haqqında” Qanun, dekabr ayında “Azərbaycan Respublikasının

Ulu öndərin rəhbərliyi ilə hazırlanaraq 1995-ci ilin 12 noyabrında referendum yolu ilə qəbul olunan, demokratik dəyərləri özündə əhatə edən müstəqil Azərbaycanın ilk milli Konstitusiyasında da xalqın rifahının yüksəldilməsi dövlətin məqsədi kimi təsbit olunub. Əsas Qanunun 16-cı maddəsinin 1-ci

bəndində bəyan olunub: "Azərbaycan dövləti xalqın və hər bir vətəndaşın rifahının yüksəldilməsi, onun sosial müdafiəsi və layiqli həyat səviyyəsinin qayğısına qalır".

– Ölkəmizdə əmək, məşğulluq, sosial müdafiə sahəsində qanunvericilik bazası formalaşdıqdan sonra, nəticə etibarilə sosial dövlət quruculuğunu təmin edən, həmçinin həssas qruplarla bağlı hansı mühüm addımlar atıldı?

– Ümmətimli lider Heydər Əliyevin 1993–2003-cü illərdə imzaladığı 60-dan çox sənəd sosial müdafiə sisteminin güclənməsinə, həssas əhədlərə qruplarına dövlət qayğısının artırılmasına, əmək və məşğulluq sahələrində iqtisadiyyata xidmət edib. Bu dövrdə MDB məkanında ilk dəfə olaraq Azərbaycanda yeni sosial-iqtisadi münasibətlər dövrünə uyğun Əmək Məcəlləsi, məşğulluq və əmək miqdarı haqqında qanunlar, illiliyin qarsısının alınması və reabilitasiyası üzrə ilk Dövlət Proqramı, Pensiya İslahatı Konsepsiyası, Demografik İnkişaf Konsepsiyası hazırlanaraq təsdiq edildi. Əmək qanunvericiliyinə dövlət nəzarətini həyata keçirən dövlət qurumu – hazırkı Dövlət Əmək Müfəttişliyi Xidməti yaradıldı.

Əhalinin həssas qruplarının – şəhid ailələrinin, ölkəmizin ərazi bövlüyünün, müstəqilliyinin, konstitusiyasının, müdafiəsi, 1990-cı ilin 20 yanvar hadisələri, Çernobıl AES-də qəzanın ləğvi, hərbi xidmət vəzifələrinin yerinə yetirilməsi ilə əlaqədar əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərin, digər səbəblərlə əlaqədar əlil olanların, azta-

reabilitasiya proqramları barədə məlumat verə bilərsiniz.

– Azərbaycanın sosial müdafiə sahəsində mühüm sosial proqramlarından biri də şəhid ailələri və müharibə ilə əlaqədar əlilliyi olan insanların mənfi və fərdi evlərə təminatı proqramıdır ki, bu proqrama da məhz ötən əsrin 90-cı illərində ümummilli lider Heydər Əliyevin təşəbbüsü və tapşırığı ilə başlanıb. 1997-ci ilin noyabr ayında onun öndərin iştirakı ilə Bakının Binəqedi rayonunda çoxmənzilli yaşayış binəsi şəhid ailələri və müharibə ilə əlaqədar əlilliyi olanların istifadəsinə verildi. Həmin tədbirdə çıxış edən ümummilli lider Heydər Əliyev "Biz sosial cəhətdən köməyə ehtiyacı olan insanların yaşayışını nəzərdə altıda saxlamalı-

Sosial təminat sistemi gündən-günə yaxşılaşdırılmalıdır.

Heydər ƏLİYEV,
Ümummilli lider

Əlilliyi olan şəxslərin I Ümumrespublika Yaradıcılıq Sərgi-müsabiqəsinin açılışı zamanı ümummillil iderimiz "Azərbaycan dövləti, Azərbaycan hökuməti, Azərbaycanın bütün dövlət xidmət orqanları əillərə, xüsusən döyüşlərdə əil olmuş insanlara bundan sonra da bütün qayğıları göstərəcəklər" – deyə bəyan etmişdi.

- Heydər Əliyevin başladığı hərtərəfli, o cümlədən sosial siyasət bu gün onun siyasi varisi, möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyev

yeniliyimizdir. Çünki bir çox ölkələrdə belə praktika yoxdur. Biz bunu nə üçün edirik? Çünki bu, o ailələr qarşısında bizim mənəvi borcumuzdur və bu borcu imkan daxilində yerinə yetirməyə çalışırıq”.

Postmüharibə dövründə müharibə ilə əlaqədar əlilliyi olan şəxslərin avtomobillə təminatı işləri də uğurla davam edərək onlara 324, ümumən ötən dövrdə isə 7500-dən çox avtomobil təqdim edilib. Həmçinin son illər ölkəmizdə reabilitasiya mərkəzləri müasir tələblərə

Azərbaycanın sosial dövlət modelinin banisi – Heydər Əliyev

yıq, onların hər birinin sosial təminatını gündən-günə yaxşılaşdırmağa çalışmalıyıq" – deyə bəyan etmişdi.

Eləcə də onun tapşırığı ilə digər mühüm sosial program – müharibə və digər xüsusi səbəblərə əlaqədar əlilliyi olanların minik avtomobilləri ilə təminatı işlərinə başlanaraq idən-ile geniş miqyas alıb, habelə əlilliyi olan şəxslərlə üçün tibbi-sosial reabilitasiya sisteminin inkişaf etdirilməsi üçün mühüm tədbirlər həyata keçirilib. Hələ 1995-ci ilin yanvar ayında Respublika Procti-Ortopedik Bərpa Mərkəzinin kollektiv-işə görüşündə ulu öndər bəyan etmişdi ki, torpaqlarımızı qoruyarkən

tərəfindən uğurla davam etdirilir. Bu barədə nə deyə bilərsiniz?

– Ulu öndərin müdrik və uzaqqörən siyasəti, uğurlu sosial inkişaf strategiyası 2003-cü ildən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən yüksək səviyyədə davam etdirilməklə ölkəmizin dinamik və hərtərəfli inkişafına nail olunub, eyni zamanda sosial sahədə mühüm uğurlar əldə olunub. Azərbaycanın ən böyük tarixi qələbəsi kimi 2020-ci ildə Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə rəşadətli ordumuz 44 günlük Vətən müharibəsində möhtəşəm Zəfər əldə edib, 30 ilə yaxın Ermənistanın işğalı altında qalmış doğma torpaqlarımız azadlığına qovuşub və bu gün həmin torpaqlarda böyük quruculuq işləri aparılır.

"Bizim" siyasətimizin mərkəzində Azərbaycanı vətəndaş, onun rahatlığı, sağlamlığı və təhlükəsizliyi dayanır" – deyən dövlət başçısının sosial sahəyə xüsusi qayğısı nəticəsində ölkəmizdə sosial müdafiə və aktiv məşğulluq proqramları idən-ilə genişləndirilib, müasir və dayanıqlı sosial müdafiə sisteminin qurulması təmin edilib, sosial ödənişlərdə artımlar davamlı xarakter alıb. Son beş ildə cənab Prezidentin tapşırığı ilə Azərbaycanda 4 sosial islahat paketi həyata keçirilib ki, bu islahatlar nəticəsində həmin dövrdə minimum əməkhaqqında 2,7 dəfə, orta aylıq əməkhaqqında 55 faiz, median əməkhaqqında iki dəfə, əməkhaqqı fondunda 2,5 dəfə, minimum pensiyada 2,5 dəfə, orta aylıq pensiyada 2 dəfə, sosial müavinət və təqaüdlər üzrə ödənilən illik vəsaitdə 5 dəfə artım baş verib. Övvəlki 3 islahat paketinin illik maliyyə dəyəri ümumilikdə 6 milyard manat, 2023-cü ilin əvvəlindən icra olunan 4-cü sosial islahat paketi üçün də əlavə olaraq illik 750 milyon manat ayrılıb.

Vətən müharibəsindən sonra dövlət başçısından göstərişi ilə Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən şəhid ailələri və müharibə iştirakçıları ilə bağlı icra olunan genişmiqyaslı sosial dəstək paketi artıq 123 min şəxsi ehtadə edərək onlara dəstək yönümlü 276 min xidmət göstərilib. Şəhid ailələri və müharibə ilə əlaqədar əlilliyi olan insanların mənzilə və fərdi evlərə təminatı proqramı 5 dəfə genişləndirilib. Bu ilin yanvar ayında yerli təkehallara mülahibəsində Prezident İlham Əliyev bildirib: “Keçən il bu istiqamətdə də önəmli addımlar atılmışdır, bu kateqoriyadan olan 1500 ailəyə dövlət tərəfindən mənzillər verildi. 2021-ci ildə isə 3 min mənzil verildi. Bu il də ən azı 1500 mənzil verəcək. Beləliklə, hələ növbədə duran bu kateqoriyadan olan insanların hamısına dövlət tərəfindən mənzillər veriləcək. Məlumat üçün deyə bilərəm ki, bu günə qədər 13 min ailə bu imkanlardan faydalanıb. Bu da müharibə yaşamış ölkələr arasında, belə demək mümkündürsə, bir bizim

azadlığı, istiqlaliyyəti, suverenliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olanları ailələrinə birdeferli maliyyə yardımını verilməsi haqqında” sərəncam və s. qanunvericilik aktları imzalandı. Bununla da müstəqil ölkənin sosial müdafiə sisteminin qurulması, eyni zamanda, pensiyaçıların, şəhid ailələrinin, müharibə ilə əlaqədar itililiyi olan şəxslərin sosial təminatının yaxşılaşdırılması istiqamətində artıq ilk addımların atılmasına imkan verdi.

Sonralar ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən əhalinin rifah halının yaxşılaşdırılmasına, əməkhaqqı, pensiya və digər sosial ödənişlərin artırılmasına, həmçinin yeni sosial ödəniş növlərinin təsis edilməsinə, sosial təminat sisteminin əhatə dairəsinin genişlənməsinə xidmət edən mühim sənədlər imzalandı. Onun tapşırıqları əsasında ahiyl vətəndaşların, əlilliyli olan şəxslərin, valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi üçün ardıcıl addımlar atıldı. Ümumilikdə, 1995–2003-cü illər ərzində respublikamızda pensiya və müavinətlərin orta aylıq məbləğində 8 dəfə, orta aylıq əməkhaqqında 6 dəfədən çox artım baş verdi.

minatlı ailələrin yanında olmaq, onların qayğı ilə əhatə olunmasını, problemlərinin həllini, onlara daim sosial dəstək göstərilməsini təmin etmək ulu öndərimiz Heydər Əliyevin fəaliyyətində mühüm yer tutur.

1993-cü ildə respublika rəhbərliyinə qaydısındıran sonra onun elə ilk vaxtlarda imzalandığı, sosial sahəyə aid qanunvericilik aktlarının əsas məqsədi də məhz həmin həssas əhali qruplarının sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi, onlara qayğının artırılması idi. 1994-cü ilin dekabr ayında tədbirlərin birində ölü ödəmirik demişdi: "Dövlət həm şəhid ailələrinə, həm də şəhidlərin balalarını daim qayğı göstərib və qayğı göstərəcəkdir. Buna əmin ola bilərsiniz. Biz şəhid ailələrini, şəhid balalarını heç vaxt yalnız qoyubmayacağıq. Buna tam ərxətli ola bilərsiniz". Bu sözlər real həyatda öz əməli təsdiqini tapdı, şəhid ailələrinə dövlətin qayğısı ildən-ildə artdı. Aparılan sosial islahatlarda da mühüm iştirakət kimi şəhid ailələrinə yönələn sosial köməklərin artırılması təmin edildi.

– Ulu öndərin təşəbbüsü və tapşırığı ilə başlanan şəhid ailələri və müharibə ilə əlaqədar əlilliyi olan insanların mənzillə və fərdi evlərlə təminatı, həm də həyata keçirilən

yaralanmış, müharibə ilə ələqədər, habelə digər şəxslərlə əlaqəli olan insanlar cəmiyyətimizin, dövlətimizin xüsusi qayğısı altında olmalıdır. "Bizim qayğının dövlət tərəfindən daim təmin olunmasına çalışırıq", – deyən ümməmilli lider Heydər Əliyev bu kateqoriyada olan insanların fiziki məhdudiyyətlərini aradan qaldırmağın, onların reabilitasiyasının, eləcə də onların maddi təminatının, onlar üçün bərpa, müalicə mərkəzləri yaratmağın xüsusi vəzifələrə olduğunu bildirmişdi. Onun müəyyən etdiyi vəzifələrə uyğun olaraq əlilliyi olan şəxslərin tibbi-sosial reabilitasiyası və cəmiyyətə fəal integrasiyası məqsədilə geniş miqyaslı tədbirlərə başlanılmaqla, xüsusilə, bölgələrdə əlilliyi olan şəxslər üçün yeni bərpa-müalicə müəssisələri yaradılması təmin edildi.

Əlilliliyi olan şəxslərin istedad və qabiliyyətlərinin aşkara çıxarılaraq dəstəklənməsinə, onların yaradıcılıq imkanlarının cəmiyyətə təqdim edilməsinə da ulu öndər xüsusi diqqət göstərmiş və həmin şəxslərlə bağlı keçirilən tədbirlərdə, habelə yaradıcılıq sərgi müsabiqələri, bələdiyyə şəxslər iştirak etmiş ki, buna həssas qruplara yüksək səviyyədə xüsusi diqqət və yığışdırılın daha bir təzahürü idi. 1998-ci ilin noyabr ayında

uyğun qurulmaqla, Qəbələdə də Uşaq Reabilitasiya Mərkəzi açılıb. Ümumiyyətlə reabilitasiya xidmətlərinin keyfiyyəti yüksəldilməklə, reabilitasiya potensialının dəfələrlə artırılması təmin olunub. Son bir ildə də nəzirlirlyin reabilitasiya müəssisələrində əvvəlki ilə nisbətən 5,4 faiz çox olmaqla 50 min 400 şəxs reabilitasiya xidmətləri, həmçinin əllilliyi olan şəxslər əvvəlki ilə nisbətən 40 faiz çox olmaqla 66 min 300 reabilitasiya vasitəsi ilə təmin olunublar. 2020-ci ilin dekabr ayında müharibə ilə əlaqədar əllilliyi olan insanların yüksək texnologiyalı müasir protezlərlə təminatına başlanıb və 406 hərbi 423 yüksək texnologiyalı son nəsil protezlərlə təmin edilib.

– Sosial sahədə tətbiq edilən yeniliklər...

– Prezidentin uğurlu sosial islahat-lar proqramının nailiyyətlərindən biri kimi, 2019-cu ilin may ayında DOST Agentliyi və bundan sonrakı dövrdə Bakı şəhərində və Abşeron rayonunda 6 DOST mərkəzi açılıb. Birinci vit-se-prezident Mehriban xanım Əliyeva-nın təşəbbüsü ilə, bu gün beynəlxalq səviyyədə də qabaqcıl təcrübə kimi yüksək dəyərləndirilərkək xüsusi mükə-fətlarla təltif edilən və digər ölkələrdə tətbiqi təşviq olunan DOST konsepsiyası sosial sahələr üzrə 154 xidmətin "bir pəncərə"dən, operativ, şəffaf, müa-sir, innovativ əsasda təqdim olunasını-n təmin edir. İndiyədək artıq 1,3 milyon vətəndaş DOST xidmətlərindən yarar-lanıb və məmnunluq səviyyəsi 98,5 faiz təşkil edir.

Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə yaradılan və 2021-ci ildə açılışı olan DOST İnklüziv İnkişaf və Yaşadıcılıq Mərkəzi işe ölkəmizdə şəhidin ailələri üzvlərinin, əlilliyi olan şəxslərin, habelə müharibə ilə əlaqədar əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərin və digərlərin həssas qrupların yaradıcı potensialının inkişafına dəstək sahəsində fəaliyyətə başladığını təqəbbül etdirir.

Bu mərkəz Cənubi Qafqazda ilk dəfə olaraq kifayət qədər əhatəli, çoxşaxəli fəaliyyət istiqamətlərini özündə birləşdirən, həssas qrupların istedad və qabiliyyətlərini təkmilləşdirilməsi işləri aparılan ən böyük məkanidir.

Son illərin mühüm sosial nailiyyətlərindən biri də dövlət sosial xidmətləri sahəsində e-texnologiyaların geniş tətbiqidir. Nazirlik tərəfindən əhaliyə göstərilən 153 xidmətdən 140-dan çoxunun elektronlaşdırılması, 51 proaktiv xidmətin yaradılması təmin edilib.

İşğaldan azad edilən bölgələrimizin DOST xidmətliyi ilə əhatə olunması istiqamətində ilk addım kimi 2022-ci ilin may ayında Zəngilan rayonunun Ağalı kəndində "Smart DOST" xidmət məntəqəsi açılıb. "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışda Plan I Dövlət Programı"nın Tədbirlər Dairəsi üzrə 2023–2026-cı illərdə Cəbrayıl rayonunda Regional DOST mərkəzinin, Peşə Hazırlığı Mərkəzinin, Ağdam, Füzuli, Zəngilan, Qubadlı, Kəlbəcər, Laçın və Şuşada DOST filiallarının, Kəlbəcərdə Reabilitasiya Mərkəzinin yaradılması nəzərdə tutulub. Eyni zamanda geniş miqyaslı aktiv məşğulluq proqramlarını işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə əhatə etməsi planlaşdırılıb və bu istiqamətdə məqsədyönlü işlər aparılır. Zəngilanın Ağalı kəndinin sakinlərindən 100 şəxs aktiv məşğulluq proqramları, habelə 100 sakin özünüməşğulluq proqramı ilə əhatə olunub.

Ümumilikdə ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən əsası qoyulmuş və Prezident İlham Əliyev tərəfindən yüksək səviyyədə davam etdirilən sosial inkişaf strategiyası ölkəmizdə əmək, məşğulluq, sosial müdafiə sahələrində qarşındakı dövrə də yeni-yeni uğurlar qazandıracaq.

**Müsahibəni aldı:
Zərifə BƏŞİRQIZI, "Xalq qəzeti"**

Laçın yolu siyasi oyun meydanı deyil

Bu günlərdə Türkiyənin paytaxtı Ankarada Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) Fəvqəladə Zirvə toplantısı keçirildi. Türkiyənin Milliyyətçi Hərəkat Partiyası (MHP) sədrinin müavini, Türkiyə Böyük Məclisinin (TBMM) Ərzurumdan məillət vəkili, qardaş ölkəni Avropa Parlamentinin Parlament Assambleyasında təmsil edən Kamil Aydın “Xalq qəzeti”nə müsahibəsində həm TDT-nin son toplantısını, həm də Avropa Şurasının Azərbaycan əleyhinə qəbul etdiyi qərarzli qətnaməni şərh etdi.

– Kamil bəy, Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) Fəvqəladə Zirvə toplantısı Ankarada Prezident Administrasiyasında baş tutdu. Bu görüşü necə dəyərləndirirsiniz?

– Bəli, martın 16-da keçirilən tədbir 5 üzv, 3 müşahidəçi türk dövlətinin iştirakı ilə baş tutdu. Əslində, bu toplantının Şuşada keçirilməsi nəzərdə tutulmuşdu və indiki şəraildə çox əhəmiyyət kəsb edirdi. Amma Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev humanizm nümayiş etdirərək, fevralın 6-da Türkiyədə baş verən güclü zəlzələdən sonra həmin görüşün Ankarada keçirilməsi təklifini irəli sürdü.

“Əsrin fəlakəti” kimi dəyərləndirilən bu zəlzələnin ağır nəticələri 3 Hollandiya qədr bir ərazini əhatə etdi, 20 milyon insanın həyatına təsirini göstərdi, 50 min insanımızın həyatına son qoydu, 100 min insanımızı yaraladı, 11 bölgəmizdə fəlakətli dağıntılara yol açdı. Odur ki, cənab İlham Əliyevin bu baxımdan daha bir humanist addımı Türkiyədə dövlət və cəmiyyət tərəfindən yüksək qiymətləndirilir. Onsuz da Azərbaycan ilk gündən qardaş köməyini göstərdi və hələ də bu dəstək davam edir. Eləcə də, bütün Türk dünyasından dəstək var.

Zirvə toplantısında bir çox qərarlara imza atıldı. Bu günə qədər keçirilən zirvə toplantılarında verilən qərarlar bir

sonrakı zirvədə təkmilləşdirilərək təsdiq olunub, icra prosesinə daxil edilir. Sözügedən toplantıda da “Türk dünyasına baxış 2040” sənədinə və 8-ci Zirvə görüşünün müvafiq bəndinə uyğun olaraq, bundan sonra yaşanacaq təbii fəlakətlərlə bağlı həm ikitərəfli əlaqələrlə, həm də TDT nəzdində əməkdaşlığın və birlikdə mübarizənin aparılmasına dair təşkilatın mülki müdafiə mexanizminin qurulması ilə əlaqədar qərar qəbul olundu. Belə bir dəstək həm də təkəcə TDT nəzdində deyil, dünyanın harasında bir təbii fəlakət olursa, birlikdə veriləcək ki, bu da çox humanist bir qərardır. Ən vacib qərarlardan biri daha öncəki görüşlərdə də əhəmiyyəti xüsusilə vurğulanan ticarət, nəqliyyat, strateji, mədəni və iqtisadi əməkdaşlığın gündəngünə genişləndirilməsi üçün lazım olan addımların atılması və bu baxımdan Türk İnvestisiya Fondunun yaradılması oldu.

UNESCO-nun uzaqgörənliyi ilə BMT nəzdində Dünya türk dili gününün keçirilməsinə TDT-nin tam dəstək verməsi qərarı çox təqdirəlayiq bir addımdır.

Müşahidəçi dövlətlərin TDT-nin fəaliyyətlərinə aktiv cəlb olunması da qiymətləndirildi ki, bu da çox önəmli məsələlərdən biridir.

Müqəddəs kitabımız “Qurani Kərim” başda olmaqla üzrə bütün mənəvi

dəyərlərimizə edilən hücumlara qarşı birgə mübarizə, Azərbaycanın İrandakı səfirliyində törədilən terror aktının qınanması və günahkarın tezliklə tapılıb məsuliyyətə cəlb edilməsi çağırışı da TDT-nin əməkdaşlığının möhkəmləndiyini bir daha sübut etdi. Bundan başqa, Türk dünyası onsuz da Azərbaycanla eyni mövqə nümayiş etdirməkdədir. TDT vahid güclə, vahid səsle Azərbaycanı yanında olduğunu sübut etdi.

– Yeri gəlmişkən, martın 15-də Avropa Parlamenti Azərbaycan əleyhinə qərarzli qətnamə qəbul etdi. Bu barədə fikrinizi bilmək maraqlı olardı.

– Mən Avropada Təhlükəsizlik və Əməkdaşlıq Təşkilatının Parlament Assambleyası (ATÖT PA), Avropa Şurası Parlament Assambleyası (AŞPA) və NATO Parlament Assambleyasının (NATO PA) iclaslarında Türkiyə nümayəndə heyətinin üzvü olaraq öz ölkəmizlə bərabər, qardaş Azərbaycanın problemlərini də dilə gətirirəm. Avropa Parlamentinin üzv dövlətləri, təəssüf ki, yenə də cəfəngiyyət dolu bir

qətnaməyə imza atdılar. Əminliklə deyə bilərəm ki, Avropa Parlamentinin Azərbaycan əleyhinə qəbul etdiyi qərarzli qətnamə köhnə “bayatıdır” və etibar-sızdır.

705 nəfərlik tərkibdə olan bu qurumun üzvlərinin əksəriyyəti ermənipərəstlərdən təşkil olunduğuna görə, Avropa Parlamentindən belə bir qətnamənin verilməsi zətn gözlənilən idi. İndiyədək Avropa Parlamentindən İslam və Türk dünyasının xeyrinə bir qətnamə qəbul edildiyinə şahid olmadım. Görünür, xüsusilə də 2020-ci ilin noyabrında Azərbaycanın öz əzəli və əbədi Qarabağ torpaqlarını işğaldan azad etməsi Avropa Parlamentini çox narahat edib.

Qətnaməyə baxdıqda da mənasız və yersiz tələblərin irəli sürüldüyünü görə bilərik. Ortaya qoyulan iddialara görə, guya, Qarabağda yaşayan ermənilərin təhsil almalarına mane olunur, səhiyyə xidmətləri göstərilir, onların səyahət etmələrinə məhdudiyyət yarıdır, təbii qazın verilməsi çətinləşdirilir və sair. O bölgədə onsuzda çox sayda erməni də yaşamır. Digər tərəfdən, Azərbaycan vətəndaşı olan ermənilər bu ölkənin vətəndaşları ilə eyni hüququ daşıyırlar. Əslində, bütün bunlar bəhanədir, bölgədə qarışıqlıq yaratmaqdır. Maraqlıdır, Avropa Parlamenti bu yersiz iddiaları gündəmə gətirəndə nə üçün Ermənistanın bölgəni necə minalamasından bəhs etmir?

– Həm də o bölgədə illərdir heç bir mədən qazıntıları aparılmadıqlı halda birdən-birə qanunsuz işlərə başlandı. Sizcə, buna səbəb nədir?

– Çünki bölgədəki qanunsuz mədən qazıntıları Qərbyönlü Ermənistan

tərəfindən aparılır və bu da işğal prosesinin yenidən başlanması cəhdləridir. Ancaq regionda İlham Əliyev kimi bir lider və öz hüquqlarını qoruya biləcək Azərbaycanın olması bütün bu cəhdlərin reallaşmasına mane olur. Ermənistanın bəhanəsi ondan ibarətdir ki, bölgəyə nəzarət edən Rusiya sülhməramılları guya, keçidə düzgün şəkildə nəzarət edə bilmirlər. Biz o yerlə dəfələrlə getdik. Keçid marşrutu rahat bir şəkildə təmin olunur. Amma hər zaman olduğu kimi, Ermənistanın məqsədi burada “üzüm yemək deyil, bağban olmaq”dır. Əslində isə ermənilər 100 ildir davamlı olaraq eyni uydurmalar, ittihamlarla çıxış edir.

Azərbaycan, haqlı olaraq, təmkinlə, sivil qaydada mübarizəsi ilə xam torpaqlarının elmə, ekologiyaya, sağlamlığa zidd şəkildə istismarına etiraz edir. Digər tərəfdən, Ermənistan qazıntı aparmaq adı ilə üçtərəfli anlaşmalarla və normalaşma prosesinə zidd bir şəkildə yenidən minalanma təşəbbüsləri ortaya qoymaqla sülhpərvər iradənin tamamilə əksinə davranır.

Ona görə də Avropa Parlamenti erməni diasporunun fitvasına uyub Laçın dəhlizində böhran vəziyyəti yaratmaq-dansa, problemin həllini region ölkələrinin ixtiyarına verməlidir. Yəni, bu məsələnin həlli Azərbaycan–Ermənistan ikitərəfli danışıqları ilə mümkündür. Əgər bu danışıqlar da baş tutmasa, o zaman eyni coğrafiyanı paylaşan Gürcüstan və Türkiyə bu prosedə cəlb edilə bilər. Ona görə də, Avropa Parlamentinin qəbul etdiyi qətnamə tamamilə etibarsızdır.

M.SULTANOVA,

Ankara

Rusiya-Ukrayna savaşı: döyüşlərin 400-cü günü

Rusiya-Ukrayna müharibəsinin başlanmasından 400 gün keçir. Bu qanlı savaşın hər anı, hər dəqiqəsi, hər günü münərlə aileyə ağır kədər, məyusluq və fəlakət gətirir. Ukrayna torpağında ölüm, itki və zorakılıqların nə vaxt bitəcəyi heç kəsə məlum deyil. Ukrayna xalqı sinmayib, ayaqdadır, vuruşur!

Bu, miqyasına və xarakterinə görə, qəddar və dağıdıcı bir müharibədir. 2022-ci ilin fevralın 24-də başladığı andan və qəddarcasına davam etdirildiyi bir il bir ay ərzində Ukraynanın yüzlərlə şəhəri, minlərlə kəndi, yaşayış məntəqəsi yerlə-yeksan olub. Bu ölkənin yüz minlərlə, hətta milyonlarla sakini doğma torpağında köçkünə çevrilib, onların böyük bir qismi qaçqın yaxın və uzaq ölkələrə sığınblar.

Ukraynanın şəhər və kəndlərinin, körpələr evləri, uşaq bağçaları, məktəb və xəstəxanalarının, zavod və müəssisələrinin, sosial və sənaye infrastrukturunun ən müasir top və artilleriya zərbələri ilə amansız şəkildə bombalanması davam edir. Demək olar ki, ölkənin bütün ərazisi cəbhənin təmas xəttinə çevrilib. Hər iki tərəfdən gün ərzində yüzlərlə hərbi qətlə yetirilir. Həlak olanların arasında minlərlə qadın, uşaq və ahıllar var.

Sivil dünya, mütərəqqi bəşəriyyət bu ağır savaşın tezliklə bitməsini arzulayır. Döyüşlər isə nəinki ara vermür, əksinə günbəgün kəskinləşir. Dünən, yeni müharibənin 399-cu günü Rusiya silahlı qüvvələri cəbhənin bütün istiqamətlərində hücumə keçiblər. Hücüm əməliyyatlarına böyük həcmdə canlı qüvvə və texnika cəlb edib.

Ukraynanın UNIAN informasiya agentliyinin bu ölkənin rəsmilərinə istinadla verdiyi son məlumata görə, Ukrayna Ordusunun fədakar əsgər və zabitləri Vətənin hər qarışı uğrunda rəqibə ciddi müqavimət göstərir və onun irəliləməsinin qarşısını almağa

çalışırlar. Bəzi müstəqil mənbələr qüvvələrin qeyri-bərabər olduğunu, rusların texnika və əsgəri baxımdan qarşı tərəfi üstələdiyini vurğulayırlar.

Dünən ən ağır döyüşlər Donetsk vilayətində yerləşən Baxmut şəhəri uğrunda gedib. Əslində Rusiya Ordusu bu şəhəri yeddi aydır ki, ağır mühasirədə saxlayır. Buradakı amansız döyüşlərə Rusiyanın “Vaqner” terror qrupunun rəhbəri Yevgeni Priqojin rəhbərlik edir. O, bu şəhəri nəyin bahasına olursa-olsun ələ keçirməyə və bu yolla Kreml qarşısında əlavə xal qazanmağa can atır.

Baxmutdan isə əvvəlki kimi, təzadlı xəbərlər gəlməkdə davam edir. Martın 29-da şəhərin ərazisinin artıq üçdə ikisinin rusların nəzarətinə keçdiyi barədə məlumatlar yayılıb. Ukrayna Prezidenti Volodimir Zelenski iki gün qabaq Birləşmiş Ştatların məşhur “The Associated Press” agentliyinin müxbirinə verdiyi eksklüziv müsahibədə bildirib ki, Rusiya Prezidenti “Vladimir Putin Baxmutda qələbə qazanaraq onu öz həmvətənlərinə, İran və Çinə bəha qiymətə “satmaq” niyyətindədir”.

Ukraynanın dövlət başçısı sonra deyib: “Rusların lideri “harada bir qan qoxusu hiss edərsə, bunu ukraynalıların zəifliyi kimi dəyərləndirib cəbhədə təzyiqləri daha da artıracaq”. V.Zelenski Qərb ictimaiyyətinə bir daha xəbərdarlıq edib ki, “bizim cəmiyyət, həqiqətən, yorulub. Vətəndaşlarımız məni güzəstə getməyə məcbur edə bilərlər”.

Rusiya-Ukrayna cəbhəsində bu

gün təkəcə silahlar “danışmır”. Rusiya son günlər Ukraynaya qarşı informasiya müharibəsini daha da gücləndirib və psixoloji təzyiqləri artırıb. Ukraynanın müdafiə nazirinin müavini Anna Malyar vurğulayıb ki, “düşmən ukraynalıların və hərbiçilərin Baxmutun müdafiəsinin komandanlığına olan inamlarını sarsıtmağa cəhd edirlər”.

Dünən Rusiya Ordusu, həmçinin paytaxt Kiyev və ətraf ərazilərə növbəti dəfə İran istehsalı olan dronlarla hücumlar təşkil edib. Lakin Ukrayna rəsmilərinin verdiyi məlumata görə, bu ölkənin hava hücumundan müdafiə qüvvələri dronların, demək olar ki, hamısını sıradan çıxarıb. Bu zaman canlı itkilər barədə məlumat verilməyib.

Ən son xəbərlərə görə, dünən paytaxt Kiyevlə yanaşı, Ukraynanın Çerniqov, Sumi, Dnepropetrovsk, Zaporozhye və Luqansk vilayətlərində də hava hücumu barədə əhaliyə xəbərdarlıqlar edilib. Daha sonra bu qəbildən olan təhlükələr Xerson, Jitomir və Kirovoqrad rayonlarına da şamil edilib. “Ukraynanın bütün ərazisində növbəti raket və hava zərbələrinin endirilməsi ehtimalı yüksək olaraq qalır”, – deyə Baş Qərargah xəbərdarlıq edib.

Göründüyü kimi, iki qonşu, slavyan ölkəsi arasında müharibə indi özünün ən qanlı fazasına daxil olub. Ekspertlər yaxın günlər ərzində Ukraynanın əks-hücumə keçərək işğal altında olan ərazilərinin xeyli hissəsini geri qaytaracağına ümid etdiklərini bildirirlər. Hələ ki, hücum edən tərəf Rusiyadır.

Rusiya-Ukrayna müharibəsi dünyada böyük güclərin və qüvvələrin mövqeyini və nisbətini müəyyən edib. ABŞ başda olmaqla Qərb dövlətləri işğala məruz qalan tərəfi birməhələ olaraq dəstəkləyir, ona özündən xeyli güclü rəqibinə müqavimət göstərməsi üçün maliyyə və hərbi yardımlar göstərir. Bildiriyiz kimi, son bir il ərzində Rusiyaya qarşı çox sayda maliyyə sanksiyaları tətbiq olunub və olunmaqda davam edilib.

Qeyd edək ki, müharibənin bu qədər uzanacağını və bu qədər dağıdıcı xarakter alacağını çoxları gözləməirdi. Rusiya bu savaş “operativ hərbi əməliyyat” adlandırmışdı və “ən uzağı bir həftəyə” paytaxt Kiyevi nəzarət altına alacağını düşünürdü. Göründüyü kimi, bu, mümkün olmadı, çünki qəhrəman, vətənpərvər Ukrayna xalqı bu qanlı-qadali dörd yüz gündə bütün dünyanı heyratə gətirəcək qədər dözümlü, cəsəret və qətiyyət nümayiş etdirir.

M.HACIXANLI,
“Xalq qəzeti”

Nikol Paşinyanın “məxməri inqilab”la hakimiyyətə gəlişindən sonra Rusiya-Ermənistan münasibətlərində əsən şimal küləyi səngimək bilmir. Halbuki, bu vaxtdək Ermənistan Rusiyanın Cənubi Qafqazda əsas müttəfiqi hesab olunur, beynəlxalq məsələlərin əksəriyyətində Rusiya və Ermənistanın mövqeləri üst-üstə düşür və ya yaxın idi.

İrəvanın növbəti siyasi avantürası: bu dəfə Putinə qarşı

Son vaxtlara qədər hər şey tərəflərin maraqlarına uyğun şəkildə davam edirdi. Ermənistan Rusiyanın Avrasiya İqtisadi İttifaqının möhkəmlənməsinə yönəlmiş yanaşmalarını bölüşürdü. İrəvanın KTMT formatında əməkdaşlığı, Ermənistan tərəfinin fikrincə, onun milli təhlükəsizliyinin vacib elementi hesab olunurdu. Dövlətlərarası münasibətləri müəyyən edən müqavilə və sazişlər arasında 29 avqust 1997-ci il tarixli “Dostluq, əməkdaşlıq və qarşılıqlı yardım Müqaviləsi” və Ermənistan ərazisində Rusiya hərbi kontingentinin olmasını tənzimləyən bir sıra sənədlər var. Buna baxmayaraq qərbyönlü Paşinyan iqtidarı dövründə Ermənistan Rusiya əleyhinə addımların atıldığını görürdü.

Bu istiqamətdə sonuncu hadisə Ermənistan Konstitusiyası Məhkəməsinin Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsinin Rusiya Prezidenti Vladimir Putinin həbsi barədə qərarını konstitusiyaya uyğun hesab etməsi olub. Bu məsələ Rusiyada etirazla qarşılanıb. Kremlin sözcüsü Dmitri Peskov təfərrüat vermədən Ermənistan hakimiyyətinin məlum qərarının rəsmi İrəvanla müzakirə ediləcəyini açıqlasa da, ekspertlər Ermənistanın bu addımını Rusiya üçün təhqiredici və xəyanət hesab edirlər. Bu hadisə Rusiyanın siyasi dairələrində təhqiredici hal kimi qəbul olunub. Məsələn, Rusiya Siyasi Tədqiqatlar İnstitutunun direktoru, politoloq Sergey Markov deyib: “Bu, o anlama gəlir ki, Ermənistan artıq Rusiyadan uzaqlaşmaqda çox dərinə gedib. Daha dəqiq desək, bu, Ermənistanın Rusiyaya xəyanətinin göstəricisidir. Rusiya dəfələrlə Ermənistanı və erməni xalqını müxtəlif vəziyyətlərdə və müxtəlif dövrlərdə xilas edib. Ona görə də, Ermənista-

nın Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsinin qərarlarını tanıması birbaşa xəyanətdir”.

Cənab Markov öz qənaətinə haqlıdır. Rusiya Ermənistanı dəfələrlə ən çətin dövrlərdə himayə edib. Necə deyirlər, onun üzünə bütün bağlı qapıları açıb. Elə indiki Ermənistan dövlətinin mövcudluğu, sovet dövründə ərazilərinin genişlənməsi də birbaşa Moskvanın xidmətidir. Haylar isə Rusiyanın onlara etdiyi yaxşılıqları çox tez unudaraq, firsət yaranan kimi şimalı müttəfiqlərinə arxadan zərbə vurmağa çalışıblar. Onların əsas narazılığı Rusiyanın guya 44 günlük Vətən müharibəsi dövründə Azərbaycanı dayandırmaması (?) ilə bağlıdır. Ancaq haylar nədənsə unudurlar ki, İrəvana silah dolu təyyarələr məhz Rusiyadan daşıınırdı.

Bundan əlavə bu addım rəsmi İrəvanın Rusiya rəhbərliyinə, şəxsən Vladimir Putinə qarşı siyasi avantürası kimi qəbul olunmalıdır.

Onu da qeyd edək ki, Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsi 1998-ci il Roma Nizamnaməsinə əsasən təşkil olunub və 123 ölkə tərəfindən imzalanıb. Avropa İttifaqının 27 üzvünün hamısı nizamnaməni qəbul edib. Fəqət məhkəmənin yurisdiksiyası Rusiya, eləcə də ABŞ və Çin tərəfindən tanınmayıb. Roma Statutunun 63-cü maddəsinə əsasən, qiyabi məhkəmə prosesi mümkün deyil. Ordeqlərin icrası Roma Statutunun üzvü olan dövlətlər üzərinə düşür. Ermənistan 1999-cu ildə Roma Statutunu imzalayıb, lakin BCM-nin nizamnamə sazişlərini son günlərədək ratifikasiya etməmişdi.

Səxavət HƏMİD,
“Xalq qəzeti”

“Fazil Mustafa cinayəti”: İran izi və Azərbaycana mesaj məntiqi

Deputata qarşı terror aktına sözardı

Milli Məclisin deputatı Fazil Mustafaya silahlı hücum, heç şübhəsiz, terror aktıdır. Hadisə ilə bağlı müxtəlif versiyalar gündəmdədir. Azərbaycan ictimaiyyəti burada İran izi axtarır. Bu axtarış təbiiird. Çünki onun zamanlar İran İslam Respublikasının müxtəlif dairələrindən ölkəmizə qarşı təhdidlər səslənməkdədir.

İstər İranın ayrı-ayrı siyasilərinin, istərsə də dini təşkilatlarının təmsilçilərinin fikirlərində Azərbaycana qarşı hədə-qorxu motivi açıq-aydın görünür. Yada salaq ki, İranın “Hüseyniyyun” təşkilatı “Xalq qəzeti”nin rəhbərliyini də təhdid etmiş, media azadlığına basqı niyyətini ortaya qoymuşdu. Məlum olmuşdu ki, qəzetimizdəki İranla bağlı yazılar Tehran rejimini və onun ölkəmizdəki qulbeçələrini ciddi narahat etməkdədir...

Şübhəsiz, Fazil bəyin çıxışları da İranı və iranpərəstləri əndişəyə salır. Çünki o, həm deputat kimi, həm də publisistik yanaşmaları ilə fars rejiminin ölkəmizdə qurduğu dini şəbəkənin maraqlarına və dayaqlarına ziyan vurmaqdadır. F.Mustafa mollaların ölkəmizdə səpdiyi cəhalet toxumlarının ayrı-ayrı cücərtilərinin hədəfində olduğundan, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti ona qarşı sui-qəsdə bağlı Cinayət Məcəlləsinin 277-ci, yəni dövlət xadiminin və ya ictimai xadimin xidməti və ya siyasi fəaliyyətinə son qoymaq və ya bu fəaliyyətə görə qisas almaq məqsədilə onun həyatına sui-qəsd etmə maddəsi ilə cinayət işi başladıb. Təbii ki, cinayət işində həmin məccəllənin 228.2.1-ci (qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs tərəfindən qanunsuz olaraq odlu silah, onun komplekt hissələrini, döyüş sursatı əldə etmə, saxlama, daşıma və gəzdirmə) maddəsi də əsas götürülüb.

“Fazil Mustafa cinayəti”ndə Azərbaycan ictimaiyyətinin nəzərlərinin İranla yönəlməsinin birbaşa, açıq səbəbləri də var. Bu baxımdan, ilk növbədə yanvarın 27-də Azərbaycanın İrandakı səfirliyinə edilmiş terror aktı üzərində dayanmaq lazımdır. Məlum olduğu kimi, həmin gün “Kalaşnikov” avtomatı ilə silahlanmış İran vətəndaşı Yasin Hüseynzadə səfirliyin binasına daxil olaraq, mühafizə xidmətinin reisi Orxan Əsgərovu qətlə yetirmiş, xidmətin digər əməkdaşlarını yaralamışdı...

Əlbəttə, o zaman düşünülə bilərdi ki, hansısa üçüncü qüvvə terror aktı gerçəkləşdirməklə, Azərbaycan–İran münasibətlərindəki gərginliyi daha da artırmağı düşünür. Nəzərə alaq ki, səfirliyə hücum Azərbaycan ərazisində hücumdur. Lakin

İran hakimiyyəti hadisəyə göstərdiyi münasibəti ilə sübuta yetirdi ki, başqa şübhələr üçün əsas yoxdur. Rəsmi Tehran 27 yanvar terrorunu nəinki aradaşdırmadı, üstəlik, terrorçunu kulllaşdırdı, cinayət məsuliyyətinə cəlb etmədi. Adını qoydu ki, adamın psixoloji problemləri var. Deməli, psixoloji problemləri olan şəxs avtomat silah əldə edə və səfirliyə daxil olmaq üçün ən münasib vaxtı hesablaya bilər! Hər halda, buna inanana, qətiyyəni olmadı və olmayacaq da...

İkinci məqama diqqət yetirək. İran bir müddət əvvəl respublikamıza qarşı güc nümayiş etdirdi. Hələ biz ölkənin Azərbaycanla sərhəddə hərbi təlim keçirməsini bir kənara qoyuruq. İslam respublikasına məxsus qırıcı təyyarənin Azərbaycan sərhədini pozmasından danışırıq. Ölkəmiz buna sərt münasibətini bildirdi, İranın Bakıdakı səfiri Xarici İşlər Nazirliyinə çağırıldı, ona etiraz notası təqdim olundu. Diqqət yetirək, ortada Tehranın hadisə ilə bağlı hər hansı izahı yoxdur. Yəni, İran qırıcı təyyarənin səhvən hava sərhədini pozduğunu belə bildirmədi. Deməli, rejim etdiyni danmır və konfrantasiyalara getməkdə haqlı olduğunu göstərir.

Fazil Mustafaya qarşı hücum da avtomat silahla törədilib. Tehrandə səfirliyimizdəki terror aktında da bu silahdan istifadə edilmişdi. Üstəlik, martın 4-də Bakının Xətai rayonunda hipermarketa hücum da avtomatla olmuşdu. Həmin günün axşamı hüquq-mühafizə orqanlarımızın əməkdaşları hadisədə şübhəli bilinən şəxsi Fəvvarələr meydanı yaxınlığında zərərsizləşdirmək istəyərkən də müqavimət “Kalaşnikov”la göstərmişdi.

Əlbəttə, bu silah dünyda kifayət qədər yayıldığından, sırf ona nəzərən hər hansı ehtimallar üzərində dayanmaq istəməzdik. Məsələ məhz avtomat silahın işə salınmasıdır. Halbuki, daxili məqsədlər üçün tapança da ola bilərdi, soyuq silah da. Sual olunur: nəyə görə pul əldə etmək istəyən şəxslər günün-gündə çağ, bilə-bilə ki ətraf kameradır, avtomat silahla hücum çəkirlər? Yəni, ələ keçəcəklərini düşünmürlər? Hər halda, məqsədi pul əldə etmək olan şəxs hadisəni daha səssiz gerçəkləşdirmək

istəyər. Ancaq, görünür, səs-küy salmaq, vahimə yaratmaq lazım imiş. Belədə ordu silahlanmasına aid silahdan istifadə daha “münasibdir”. Deməli, məqsəd İrandakı bəzi dairələrin “hücum edib Bakını tutarıq” mesajını ünvanına çatdırmaqdır.

Fazil bəyə gəldikdə də eyni mesaj gündəmdədir. Əlbəttə, deputat hadisə nəticəsində həyatını itirə bilərdi. Nəzərə alaq ki, F.Mustafa dinin ölkəmizdəki, belə demək mümkünsə, İrançı kəsimi tərəfindən mənfi qarşılanan adamdır. Sosial şəbəkələrdə ona qarşı dəfələrlə nalayiq sözlər işlədildiyi də aşkardır. Yəni, hədəf kimi onun seçilməsində məntiq var. Ancaq görünən budur ki, başlıca məram onu fiziki cəhətdən məhv etmək olmayıb, qorxutmaq istəyiblər.

Bəli, “Fazil Mustafa cinayəti” əvvəlki “ssenarinin”, bir növ, davamıdır. Daha böyük mesaj isə budur – baxın, Azərbaycanın hər yerində, hər kəsə qarşı terror aktı gerçəkləşdirə bilərik, ölkəni qarışdırmağı bacarıırıq, müharibə avtomat silahla aparılırsa, o silahla Bakı küçələrində gəzirik. Bəlkə, hələ bu da var – Azərbaycan bizim əli avtomatlarımızla doludur.

Baxın, hüquq-mühafizə orqanlarımız son günlər İranla casusluq edən şəbəkələri ifşa edirlər. Yəni, həm də potensial əli avtomatlılar üzə çıxarılır. Görünür, sayıları az deyil. İllərdi, ölkəmizdə din adı altında yurd-yuva salıblar, özlərinə başıpozuq tərəfdarlar toplayıblar. Azərbaycana qarşı daxili düşmənlər yetişdiriblər. İranın ali dini rəhbərini, az qala, peyğəmbər səviyyəsinə ucaldan, başları müstəqil dövlət kimi varlığını inkar edən, onu İranın əyaləti kimi gören xəstələr bəsləyiblər.

Bəli, bu xəstələr Azərbaycanın müstəqilliyini və suverenliyini qəbul etmirlər. Onun uğurlarına qışqanclarla yanaşırlar. Belələri 44 günlük müharibə zamanı xalqın mübarizlik ruhuna qənim kəsilmişdilər. Həmin vaxt Qərbin ölkəmizdəki, özlərinin pozğun, kafir kimi qiymətləndirdikləri, saxta pasifistləri ilə ələ-ələ verib müharibəyə qarşı çıxır, Azərbaycanın haqq davasına kölgə salmaq yolu tuturdular.

İndi də eyni yoldadırlar və yenə İranla birgə digər anti-Azərbaycançı qüvvələr aktivləşiblər. Fazil Mustafaya qarşı qəsdin martın 28-də gerçəkləşməsi adı məsələ sayılmamalıdır. Məlum olduğu kimi, həmin gün İsrail Prezidenti Azərbaycanın bu ölkədəki səfirinin etimadnaməsini qəbul etmişdi. Beləliklə, Tel-Əvivdə səfirliyimizin fəaliyyətə başlaması

tam şəkildə rəsmiləşmişdi.

Digər tərəfdən, diqqət yetirək ki, Ermənistan son vaxtlar sülh prosesinə xələl gətirən hərəkətlərə yol verməkdədir. Açıq-aydın görünür ki, ölkə Azərbaycana qarşı təcridatlarını davam etdirmək niyyətindən daşınmır. Ordu buna qarşı olaraq Qarabağda aktivləşib, bölgədəki separatçılığı, tamamilə, boğmaq üçün yeni mövqelər əldə edib. İrəvanın hazırkı azğınlığı fonunda, genişmiqyaslı hərbi əməliyyatların başlanmaması riski yaranıb. Bakı bunu etməyə, sadəcə, məcburdur. Deməli, ölkəmizə qarşı çıxmaq istəyənlərin tapılması da mümkündür. Bu sırada Qərb dövlətləri ilə yanaşı, İran da var. Tehranın agentura şəbəkəsi daha güclü olduğundan, hərəkətə keçmək imkanı da genişdir.

Belə nəticəyə gəlmək mümkündür ki, hazırkı durumda İran hakimiyyətinin Qərbin bəzi anti-Azərbaycançı dairələri ilə birləşmə ehtimalı böyükdür. Bunu düşünmək üçün sadə bir əsas gətirək. Baxın, Avropa İttifaqının Azərbaycan-Ermənistan sərhədinin Ermənistan tərəfində, tərkibində əli silahlıları da olduğu, mülki missiyası fəaliyyətə başlayır, İran rəsmiləri bəyanat verirlər ki, belə bir missiyanın mövcudluğu Tehranın maraqlarına zidd deyil. Halbuki, başqa vaxt olsaydı, heç bir halda məsələyə razılıq verməzdilər və həm də öz sərhədləri yaxınlığındakı xariciləri təhdid kimi görərdilər. İndi görmür və üstəlik bildirirlər ki, Ermənistanın ərazi bütövlüyü İran üçün “qırmızı xətt”dir.

Deməli, həmin “xəttin” müdafiəsi üçün hərəkət vacibdir. Son günlər İran qüvvələrinin sərhəddə cəmləşməsi ilə bağlı məlumatlar yayılmaqdadır. Müvafiq olaraq, Bakıdakı məhkəmənin də aktivləşməsi mümkündür. Deməli, “Fazil Mustafa cinayəti”nə bir də bu rakusdan yanaşmaq

zərurəti var. Hücum obyektı kimi Fazil bəyin seçilməsində təbiiik olsa da, belə seçim həm də mesajın tam açıq formada verilməməsi, müəyyən qədər pərdələnməsidir. Nəzərə alaq ki, deputata onun səsləndirdiyi fikirlərə görə sui-qəsdin törədildiyi, guya, hansısa radikal dindarın əsəbiləşib silaha əl atdığı görüntüsü də “lazımdır”. Ona görə lazımdır ki, diqqət əsas məsələdən yayınsın. Beləliklə, anti-İran çıxışları edən fərdi şəxsləri də qorxutmaq hədəfi yaranır. Şübhəsiz, bir qədər əvvəl vurğuladıqlarımızla Azərbaycan dövlətinin də öz mesaj payını götürdüyünü hesablayırıqlar. Dövlətə mesajdan söz düşmüşkən, “Fazil Mustafa cinayəti” martın 28-də Azərbaycanın dövlət təhlükəsizliyi orqanlarının peşə bayramı günündə törədilib.

Bəli, sonda bir daha bildirək ki, Fazil Mustafaya qarşı silahlı hücum planlaşdırılmış terror aktıdır. Qeyd etdiklərimizi nəzərə alaraq, bu terrorla üç hədəfin olduğunu müəyyənləşdirək. 1. Deputat Fazil Mustafanı özü. Onu qorxutmaq. 2. İran əleyhinə danışıqları, sərt mövqe tutanları qorxutmaq və onları susdurmaq. 3. Azərbaycan dövlətini qorxutmaq və onun beynəlxalq müstəvidəki fəaliyyətini əngəlləmək, Qarabağ və Ermənistanla münasibətlər müstəvisindəki qətiyyətini zəiflətmək.

Təbii ki, vurğuladıqlarımız, müəyyən mənada, Azərbaycan ictimai rəyinin gəldiyi qənaətdir, eyni zamanda son vaxtlar baş vermiş proseslərə nəzərən təhlillərimiz sonrası meydana çıxan düşüncələrimizdir. Ən doğru nəticə hüquq-mühafizə orqanlarımızın araşdırmaları sonrası aşkara çıxarılacaqdır.

“Xalq qəzeti”nin analitik qrupu

Yenə terror, yenə “Kalaşnikov”

Martın 28-də Azərbaycanda ciddi rezonans doğuran cinayət hadisəsi törədilib. Hədəf Konstitusiyaya əsasən toxunulmazlıq statusuna malik şəxs – Milli Məclisin deputatı Fazil Mustafa olub. Fazil Mustafa Sabuncu rayonu, Zabrat qəsəbəsində yaşadığı evin qarşısında maşından düşərkən naməlum şəxs və ya şəxslər tərəfindən edilən sui-qəsd nəticəsində çiyn nahiyyəsindən və ayağından güllə yarası alıb. O, dərhal Kliniki Tibbi Mərkəzə yerləşdirilib.

Hələlik cinayət hadisəsinin kim və kimlər tərəfindən törədildiyi açıqlanmayıb. Amma diqqət çəkən bir maraqlı məqam var. İranın İslam İnqilabı Keşikçiləri Korpusunun (SEPAH) “Teleqram-kanalı” martın 28-də saat 23:08-də Fazil Mustafanın “qətlə yetirilməsi” barədə məlumat yayıb. Məlumatda deyilib: “Anti-iran və İslam bəyanatları ilə tanınan Azərbaycan Milli Məclisinin deputatı Fazil Qəzənferoğlu (Mustafa) öldürüldü”.

Bu məlumat sui-qəsd cəhdindən cəmi yarım saat sonra internetdə peyda olub. Həmin vaxt Azərbaycan KİV-ində hələ hadisə barədə məlumat yox idi. Həmin an Fazil Mustafanın vəziyyəti ilə bağlı da heç nə məlum deyildi. Hesab edilir ki, SEPAH-ın “Teleqram-kanalı”nda bu tezliklə belə bir məlumatın yayımlanması İran xüsusi xidmət orqanlarının və agenturasının bu sui-qəsd cəhdində iştirakının dolayısı sübutudur.

Yayılan məlumatda cinayət hadisəsinin “Kalaşnikov” avtomat silahından atəş açılaraq törədildiyi də qeyd olunur. Maraqlıdır ki, Azərbaycanın İrandakı səfirliyinə qarşı yanvarın 27-də törədilən terror aktı da məhz bu tipli silahdan istifadə edilməklə həyata keçirilmişdi. Kim bilir, bəlkə də, cinayətin eyni markalı silahla törədilməsi oxşar dəst-xəttənd xəbər verir? Hələlik bunlar yalnız versiyalardır. Cinayət işi üzrə başlanan istintaq yəqin ki, bütün bu məqamlara aydınlıq gətirəcək.

Hadisənin baş verməsindən az sonra Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin yaydığı məlumatda deyilir: “28 mart 2023-cü il tarixdə saat 21:51-də Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin deputatı Mustafa Fazil Qəzənfer oğluna yaşadığı evin qarşısında – Bakı şəhəri, Sabuncu rayonu, Zabrat-1 qəsəbəsi, Babək küçəsi ev 2 “Z” ünvanında “Kalaşnikov” konstruksiyalı avtomat silahından atəş açılaraq terror aktı törədilib. Terror aktı nəticəsində Fazil Mustafa bədənini sağ çiyn qırşağını və sağ budun aşağı

üçdə birini dəlib keçən güllə yarası alıb. Ona zəruri tibbi xidmətlər göstərilir və vəziyyəti stabil olaraq qiymətləndirilir. Həyatı təhlükəsi yoxdur.

Faktla bağlı Azərbaycan Respublikası Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin İstintaq Baş İdarəsində Cinayət Məcəlləsinin 277 (dövlət xadiminin və ya ictimai xadimin xidməti və ya siyasi fəaliyyətinə son qoymaq və ya bu fəaliyyətə görə qisas almaq məqsədilə onun həyatına sui-qəsd etmə) və 228.2.1-ci (qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs tərəfindən qanunsuz olaraq odlu silah, onun komplekt hissələrini, döyüş sursatı əldə etmə, saxlama, daşıma və gəzdirmə) maddələri ilə cinayət işi başlanılıb.

Terror aktını törətmiş şəxsin və cinayət hadisəsi ilə əlaqəsi olan digər şəxslərin müəyyən olunaraq cinayət məsuliyyətinə cəlb olunması istiqamətində kompleks təxirəsalınmaz əməliyyat-istintaq tədbirləri həyata keçirilir. İctimaiyyətə əlavə məlumat verilməkdədir.”

Hadisədən az sonra baş prokurorun birinci müavini, III dərəcəli dövlət ədliyyə müavini Elçin Məmmədov, Bakı şəhər prokuroru Elşən Abbasov və istintaq-əməliyyat qrupu hadisə yerində olublar.

Daxili İşlər Nazirliyinin Mətbuat Xidmətinin şöbə rəisi, polis polkovnik-leytenantı Elşad Hacıyev Fazil Mustafanın paytaxtın Sabuncu rayonunda yaşadığı evin qarşısında odlu silahdan açılmış atəş nəticəsində xəsarət alması faktı ilə bağlı əhaliyə müraciət edib.

Müraciətdə deyilir: “Fazil Mustafaya qarşı törədilən cinayət faktı ilə bağlı rəsmi olaraq təsdiq olunmayan və dəqiqləşdirilməyən məlumatları yaymayın. Cinayəti törətməkdə şübhəli bilinən şəxsin, yaxud şəxslərin tutulması istiqamətində tədbirlər görülmür”.

Milli Məclisin Regional məsələlər komitəsinin sədri, deputat Siyavuş Novruzov bildirib ki, hüquq-mühafizə orqanları müvafiq tədbirlər həyata keçirirlər. Cinayətkarların, şifarişçilərin və icraçı-

ların müəyyən edilərək hüquqi məsuliyyətə cəlb olunacağına və layiqli şəkildə cəzalandırılacağına şübhə yoxdur: “Azərbaycan müstəqil siyaset həyata keçirən güclü dövlətdir. Heç bir qüvvə qeyri-qanuni və cinayət tərkibli əməllərlə dövlətin prinsipial siyasətinə təsir göstərə bilməz. Prezident, müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, heç kim bizim iradəmizə təsir edə, bizi yolumuzdan döndərə bilməz!”.

Milli Məclisin deputatı Zahid Orucun sözlərinə görə, bu sui-qəsdin təbii ki, siyasi səbəbləri var.

“Mənim düşüncəmə görə, bu, bir mesajdır. Bu mesajı verənlər layiq oluqları cavabı alacaqlar”. Bunu jurnalistlərə açıqlamasında Milli Məclisin deputatı Qənirə Paşayeva deyib. Deputat hüquq-mühafizə orqanlarının tezliklə cinayətkarı tapacağına vurğulayıb. Böyük Britaniyanın Azərbaycanda k səfiri Fergus Auld Fazil Mustafaya qarşı terror aktı ilə bağlı Twitterdə paylaşım edib: “Dünən axşam ona qarşı baş verən silahlı hücum məni çox kədərləndirdi. Bu hadisəni şiddətli şəkildə qınayır və onun tezliklə sağlamlasını arzulayıram”.

“Ötən gün yaşadığı evin qarşısında güllə yarası alan Fazil Mustafa müalicə aldığı tıbb müəssisəsində ikinci dəfə əməliyyat olunub”. Bunu deputatın köməkçisi Əjdər Əliyev deyib. O bildirib ki, Fazil Mustafanın çiyindən aldığı yara ciddi olduğundan ikinci dəfə əməliyyat edilib: “Hazırda onun səhhəti qaydasındadır”.

“Fazil Mustafaya tibb personalı tərəfindən bütün zəruri xidmətlər göstərilib, hazırda müalicəsi davam edir”. Bu barədə isə TƏBİB-dən bildirilib. Qeyd edilib ki, o, hazırda həkim müşahidəsi altındadır.

Səxavət HƏMİD, “Xalq qəzeti”

Ordubadda “Azərbaycan–Türkiyə ipək bağı”

Martın 29-da Naxçıvan Muxtar Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi ilə Türkiyə Respublikasının Kənd Təsərrüfatı və Meşə Nazirliyinin əməkdaşlığı çərçivəsində Ordubad rayonunun Əylis Düzü adlanan ərazisində Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 100 illiyi münasibətilə “Azərbaycan–Türkiyə ipək bağı” salınıb.

Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyəti nümayəndəsi Fuad Nəcəfli, dövlət və hökumət nümayəndələri, Türkiyə Respublikasının Naxçıvandakı baş konsulu Asip Kaya, Naxçıvan Dövlət Universitetində təhsil alan türk tələbələr, eyni zamanda, rayonda vaxtilə baramaçılıqla məşğul olan sakinlər Əylis Düzündə 1,2 hektar ərazidə yeni salınan bağda Türkiyədən gətirilmiş 600-dən çox tut tıngi ekiblər.

Səlahiyyətli nümayəndə rayonda vaxtilə baramaçılıqla məşğul olan sakinlərlə söhbət edib, xatirə şəkli çəkirdilər.

Tut tınglərinin ekilməsində məqsəd gələcəkdə muxtar respublikada baramaçılığın inkişaf etdirilməsinə töhfə verməkdir.

Səbuhi HƏSƏNOV, “Xalq qəzeti”

FHN yanğın-taktiki təlim keçirib

Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Dövlət Yanğından Mühafizə Xidmətinin təşkilatçılığı və Dövlət Yanğın Nəzarəti Xidmətinin iştirakı ilə Bakı şəhəri, Səbail rayonunda yerləşən Bakı Televiziya Qülləsinin ərazisində “Baş vermiş yanğın hadisəsinin söndürülməsinin və insanların təxliyyəsinin düzgün təşkili” mövzusunda yanğın-taktiki təlim keçirilib.

Təlimin keçirilməsində əsas məqsəd inzibati binalarda yanğın baş verdikdə əraziyə cəlb olunan yanğın-xilasetmə qüvvələrinin qarşılıqlı fəaliyyətinin daha da təkmilləşdirilməsi, bu kimi obyektlərdə mümkün yanğınların söndürülməsi və xilasetmə üzrə şəxsi heyətin peşəkar ba-

carlıqlarının gücləndirilməsi, habelə obyektin aidiyyəti heyətinin yanğınları zamanı ilkin davranış qaydaları barədə biliklərinin artırılması olub.

Təlim zamanı baş vermiş şərti yanğın yerinə operativ gələn FHN-in Dövlət Yanğından Mühafizə Xidmətinin yanğından mühafizə bölmələri obyektin qüvvələri ilə qarşılıqlı fəaliyyətdə işçilərin “təhlükəli ərazidən” təxliyə edilməsi, “yanğın” yerində çəvik kəşfiyyatın aparılması və “yanğının söndürülməsi” əməliyyatını yerinə yetiriblər.

Uğurla icra olunan təlimdən sonra yanğından mühafizə bölmələrinin “yanğının söndürülməsi” zamanı fəaliyyəti müzakirə olunub, müvafiq tapşırıqlar verilib.

Təlimə Fövqəladə Hallar Nazirliyinin 10 ədəd texnikası və 60 nəfərdən çox şəxsi heyəti cəlb olunub.

Q.QASIMOV, “Xalq qəzeti”

Bakıda nur saçmış Təbriz çirağı

Əsəd Rza Yəqubi otay-butay Azərbaycanda geniş tanınan görkəmli alim, pedaqoq, dilçi və ən əsası isə səmimi, mehriban insan idi. Azərbaycan Demokrat Fırqəsinin Təbrizdən ilk üzvlərindən biri olmuş soydaşımız Bakıda da mənalı ömür yaşamışdı.

90 il ömür sürsə də, təəssüf ki, onunla gec tanış olmuşduq. Bakının Saat meydanının yanındakı evində görüşmüşdük. 100 illik yubileyini isə dünyasını dəyişəndən sonra, ötən il onsuz qeyd etdik. Professor Əsəd Rza Yəqubi Milli Hökumətin süqutundan sonra butaydakı ictimai-mədəni fəaliyyətinin böyük hissəsini Azərbaycan Dillər və Pedaqoji universitetlərində kadr hazırlığına və elmi işə həsr etmişdi. Respublika Təhsil şurasının keçmiş sədri professor Əjdər Ağayev yaxın dostu Əsəd Rzanın 90 illik yubileyi münasibətilə "Təhsil və zaman" qəzetinin 14 iyul 2012-ci il tarixli sayında dərc etdirdiyi "Görkəmli pedaqoq alim" başlıqlı məqalədə yazmışdı:

"Mən onu ötən əsrin 70-ci illərindən tanıyıram. Uca boyu, səliqəliyi, şıq geyimi və yüksək davranış mədəniyyəti ilə onu tanıyan ziyalıların rəğbət və hörmətini qazanmışdı. Digər tərəfdən, o, ciddi alim səriştəliliyi ilə tədqiqatlar aparır, Azərbaycanda təhsilin və pedaqoji fikrin inkişafı tarixinə dair dəyərli əsərlərin müəllifi kimi tanınırdı. Onun bir çox elm sahələrinə bələdçiliyi, Azərbaycan, türk, fars, fransız, ingilis, rus dillərində olan mənbələrə istinad etməsi və bu dillərdə əsərlər yazması bir çoxlarını heyretləndirirdi. O, həm də yüksək mədəniyyət-lə elmi əsərlərə qarşı prinsipial mövqə nümayiş etdirdirdi, haqlı tənqidi fikirlərini söyləməkdən çəkinmirdi. Bu ziyalı alim bu gün 90 yaşlı professor Əsəd Rza Yəqubidir.

O, indiki Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetində çalışırdı. Mən və digər tanıyanlar Əsəd müəllimlə görüşdən, söhbətlərindən məmnun qalardıq. O, elmdə tapdanmış yolla getməyi sevmir, hər elmi məqaləsində, tədqiqatında işlənməmiş mövzuları əhatə edirdi. Yaşılardı arasında ərəb-farsdilli mənbələrə müraciət edən, orta əsrlər dövrünün materiallarını orijinal əlyazmasından oxuyan, bir neçə xarici dildə əsərlər yazan yeganə pedaqoq-alim, metodist idi. Əsəd Mirzə Rza oğlu Yəqubi mükəmməl məktəb təhsili və marağını təmin edən özünütəhsil yolu ilə fenomen alim-tədqiqatçı səviyyəsinə qalxmışdı. O da bir çoxları kimi sadə və mübarizə dolu həyat yolu keçmiş, düzülmü, inadlı səyi nəticəsində uğurlara nail olmuşdu.

Mən ötən əsrin 70-ci illərində "Azərbaycan məktəbi" jurnalının baş redatoru işlərkən bu mübariz şəxsiyyəti tanıdıqdan sonra onun ilk ciddi tədqiqatları ilə maraqlandım. Doktor Tağı Əraninin fəaliyyətini və pedaqoji ideyalarını əks

etdirən tədqiqat əsəri məndə böyük təəsssürat oyadı. Tağı Ərani (1902-1940) azadlıq uğrunda mübariz, fəal ictimai xadim, kimyaçı, riyaziyyatçı, həkim, bir çox dilləri bilən və həmin dillərdə tədqiqatlar aparın şərqşünas alim kimi yaşadığı qısa ömründə böyük elmi-nəzəri və praktik əhəmiyyətli işlər görmüş vətənpərvər ziyalı olmuşdur".

Əjdər Ağayev məqalədə Əsəd Mirzə Rza oğlunun bioqrafiyasından söhbət açarkən göstərmişdi ki, klassik bir ziyalı olan Yəqubinin 1922-ci ildə İrandakı Astara şəhərində anadan olmuş, Həkim Nizami adına natamam orta məktəbdə təhsilə başlamışdır. 1944-cü ildə Tehranda "Əlborz" adlı 12 illik məktəbdən sonra Tehran Universitetinin Baytarlıq İnstitutuna daxil olmuşdur. 1946-1947-ci illərdə mərkəzi qəzet redaksiyalarında əməkdaşlıq etmiş, tərcüməçilik fəaliyyəti də göstərmişdir. O zaman onun publisistik məqalələri, Azərbaycan dilindən fars dilinə çevirdiyi kitabçalar Tehranda "Xəzər" imzası ilə nəşr edilmişdir.

Məlum hadisələrdən sonra sovet Azərbaycanına mühacirət edən Əsəd Yəqubi Bakıda Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Xarici Dillər İnstitutuna daxil olmuş və oranı fərqlənmə diplomu ilə bitirmişdir. Bir müddət Bakıdakı orta məktəblərdə müəllim kimi fəaliyyət göstərmiş, ADPI-nin pedaqogika-psixologiya kafedrasında elmi-tədqiqat və tədris işlərinə qoşulmuşdur. O, 1961-ci ildə ADPI-də xarici dillər kafedrasını təşkil etmiş və uzun müddət onun rəhbəri olmuşdur.

1988-ci ildə Qərbi Avropa və Yaxın Şərq dillərinin öyrənilməsi və həmin dillər

üzrə tərcümə işinin təşkili üçün "Poliqlot" Elmi-Texniki Cəmiyyət adlı respublikada ilk özel tərcümə və tədris müəssisəsini təsis edən dilçi alim respublikanın ali məktəblərinin humanitar fakültələri üçün fars, fransız dilləri və əski Azərbaycan əlifbası üzrə (ərəb əlifbası) Təhsil Nazirliyi tərəfindən təsdiqlənmiş ilk tədris proqramları, dərsliklər və dərs vəsaitlərinin də müəllifi olmuşdur.

Məqalə müəllifi Əsəd Rzanın təlim-tərbiyə mədəniyyəti və təhsil tarixinə dair mühüm əsərlərini belə sıralamışdır: "Azərbaycanda ən qədim maarif ocaqları və təlim-tərbiyə işi mədəniyyətinin unsurlarının ilkin nümunələri haqqında bir neçə söz", "Qədim Azərbaycanda maarif və təhsil tarixindən", "Azərbaycanda qədim məktəb tarixinə dair bəzi qeydlər (VII əsrə qədər)", "Azərbaycanda ilk akademiya (XIII əsr)", "Azərbaycanda ilk elmi müəssisələrin meydana gəlməsi", "Məktəb istilahnının mənşəyi haqqında", "Şamaxı akademiyası (XVII əsr)", "Cənubi Azərbaycan ictimai-pedaqoji hərəkatı dair (1890-1911)", "Orfografiyamızın təşəkkül tarixinə aid bir neçə söz (X-XI əsrlər)", "Ərəb-fars əlifbası ilə oxu tarixindən", "Rusiyada fars dili tədrisi metodikası inkişafı tarixindən (1800-1850)"; Pedaqoji fikir tarixinə dair "Fəzlullah Rəşidəddin (1240-1318)", "Qasim Ənvər şəxsiyyətin təşəkkülü haqqında".

Professor Yəqubi İmadəddin Nəsiminin, Şah İsmayıl Xətəinin, Məhəmməd Füzulinin, Saib Təbrizinin, Qövsü Təbrizinin, Mirməhsüm Nəvvabın, Mirzə Həsən Rüşdiyyənin və digər görkəmli maarif xadimlərinin əsərlərində təlim-tərbiyə məsələlərinə aid məqalələrin də müəllifi olmuşdur. O, həmçinin Mirzə Fətəli Axundovun "Əlifba-ye cədid" dərsliyinə aid elmi axtarışlarının nəticələrini də ayrı-ayrı məqalələrdə ümumiləşdirmişdir. Alimin tənqidi-metodiki məqalələri də mətbuatda dərc edilərək, böyük rezonans doğurmuşdur.

Əsəd Yəqubinin əsərləri Bakıda və Moskvada nəşr olunan elmi jurnallarda dərc edilmiş, xarici ölkələrdə də alimlərin diqqətini cəlb etmişdir. Onun 2005-ci ildə işıq üzü görmüş "Azərbaycanda təlim-tərbiyə mədəniyyəti, təhsil və pedaqoji fikir tarixi" adlı monumental kitabı pedaqogika elmi xəzinəsinə daxil olan dəyərli araşdırma nəticələri toplusudur.

Bütöv Azərbaycanın unudulmaz ziyalı, fədakar elm və təhsil xadimi olmuş Əsəd Rza Yəqubinin 10 aprel 1985-ci ildə "Xalq qəzeti"ndə (keçmiş "Kommunist") dərc edilmiş "Şamaxı akademiyası (XVII əsr)" sərlövhəli məqaləsini oxucularımıza təqdim edirik.

Hazırladı:
Kamal Nikbin

Olearinin ifadəsi ilə desək, "Akademiya" olduğunu bildirir. Bu haqda o, belə yazır: "Onların (azərbaycanlıların – Ə.Y.) elmləri və incəsənəti öyrətmək üçün mədrəsə adlandırdıqları kollec və akademiyaları var. Orada tədris ilə məşğul olanları müderris adlandırırlar".

Məşhur şərqşünas Fransua Bernal Şarmua bu tip mədrəsələrin müderrislerini professorla, müdavimlərini isə aspiranta və elmlər namizədinə müvafiq hesab etmişdir. Çox maraqlıdır ki, A.Oleari həmin təhsil müəssisəsində kütləvi mühazirələr oxunduğunu görmüşdür. O, burada tədris olunan riyaziyyat, astrologiya və sair elmlər üzrə tələbə və müəllimlərin ümumi bilik səviyyəsini yoxlamaq üçün onlarla xeyli söhbət etmişdir. 1637-ci il fevralın 5-də baş çəkdiyi təhsil ocağına ertəsi gün A.Oleari bir "gözəl qlobus" aparmışdır.

"Səyahətnamə"dəki qeydlər göstərir ki, təhsil dairələrini maraqlandıran əsas bilik sahələri əxlaq, poeziya, hesab, həndəsə, fizika, astronomiya, astrologiya, təbabət, fiqh və fəlsəfə olmuşdur. A.Oleari Şamaxının məhəllə məscidlərində yerləşən məktəblərlə də tanış olduğunu bildirir. Onun bu barədə qeydləri məktəb təhsili tariximizin öyrənilməsi baxımından çox qiymətlidir.

Göstərdiyimiz faktlar hələ XVII əsrdə Şamaxıda elm və təhsilin yaxşı inkişaf etməsi barədə təsəvvür yaradır. Təsəvvüri deyil ki, "Səyahətnamə"də Şamaxı mədrəsələri kollec və akademiyası ilə bərabər sayılan şəhərlər sırasına daxil edilmişdi. Fikrimizcə, A.Olearinin Şamaxıda gördüyü xüsusi sarayda yerləşmiş mədrəsə vaxtilə akademiya tipli emi-pedaqoji bir mərkəz olmuşdur.

Əsəd Rza YƏQUBİ,
professor

Ana dilində kitablar ərdebilli uşaqlara Novruz hədiyyəsi oldu

Ərdəbilli sənətçi və yazıçı Hüseyn Həsənejad dogma şəhərində və ətraf kəndlərdə xeyriyyə tədbirləri keçirməsi ilə tanınır. O, artıq uşaqların da sevimlisinə çevrilib. Hüseyn buliki Novruz bayramı günlərində anası ilə birlikdə Ərdəbil kəndlərində uşaqlara Azərbaycan dilində kitablar paylayıb.

Əvvəllər də güneyli sənətçi oxşar mədəni aksiyaları ilə yadda qalıb. Güney Azərbaycanın kəndlərində yaşayan uşaqlarda doğma dilimizə rəğbət yaratmaq istəyən Hüseyn davamlı olaraq onlara ana dilində kitablar paylayır. Xatırladaq ki, soydaşımız bundan əvvəl Xoyda baş vermiş zəlzələdən zərər çəkən uşaqlara dəstək üçün əsərlərini satıb onlara yardım etmişdir.

Hüseyn aksiya ilə bağlı bildirib: "Ana dilimizdə kitablar yaymadığımız xəstə anamın əhvalını yaxşılaşdırır. O istəyir ki, Güneydəki bütün uşaqlar onun bizə öyrətdiyi dogma dilimizdə oxuyub-yazmağı bacarsınlar. Novruz bayramı günlərində keçirdiyimiz bu aksiya hamımız üçün ikiqat sevincili oldu".

Rəhman GƏNCƏLİ

İranlı məhbuslar beynəlxalq aləmdən dəstək gözləyirlər

Son vaxtlar İran mövcud rejimə qarşı xalq etirazları ilə dünyanın diqqət mərkəzindədir. Ölkədə narazı kütlələr etiraz aksiyalarını artıq 6 aya qədərdir ki, davam etdirir. Aksiyalarda əsasən hökumət əleyhinə şüarlar səsləndirilir, hakim rejimin istefası tələb olunur.

Gunaz.TV-nin verdiyi son məlumatlara görə, ölkənin ayrı-ayrı bölgələrində gedən aksiyalara martın 28-də Güney Azərbaycanın Təbriz, Urmiya, Zəncan, Ərdəbil və Həmədan şəhərlərində çalışan müəllimlər də qoşulublar. Aksiyalar Təhsil Nazirliyinin yerli idarələri qarşısında keçirilib. Tədbirə toplaşan azərbaycanlı müəllimlər əmək haqlarının ödənilməməsinə, inflyasiya artımı ilə maaşlarının uyğun olmasına, qanunla nəzərdə tutulmuş başqa hüquqlarının tapdanmasına etiraz ediblər. Təbrizli müəllimlər yerli təhsil idarəsinin qarşısına "Bu bina müəllimlərin əmək haqlarını ödəmək üçün satılır" məzmunlu banner asıblar.

Ölkədə təqaüddçülər, şirkət işçiləri və əhalinin digər kateqoriyaları da mütləmədi olaraq etiraz aksiyaları təşkil edirlər. Bu günlərdə Əhvaz şəhərində də belə bir aksiya baş tutub. "Azad İran" telegram kanalının məlumatına görə, təqaüddçülər Sosial Təminat İdarəsinin qarşısında toplaşaraq, qanuni haqlarını tələb ediblər. Onlar hökumətdən vətəndaşların sosial tələblərinə adekvat cavab verməyi tələb ediblər.

Ümumiyyətlə, etiraz aksiyalarında əsas tələb İran hakimiyyətinin istefasıdır. Bu fikir güneyli hüquq müdafiəçisi və siyasi məhbus Nərgiz Məhəmmədinin İnsan Hüquqları Müdafiəçiləri Təşkilatının təşəbbüsü ilə Cenevrədə keçirilən İnsan Hüquqları Şurasının iclasına ünvanladığı müraciətdə xüsusilə vurğulanıb. Onun məktubunda deyilir: "Biz hökumətdən amnistiya istəmirik. Fikrimizcə, İslam Respublikasının hakimiyyətinə son qoyulmalıdır və bu yöndə sizdən dəstək və yardım gözləyirik".

Məktubunda İranın dini rəhbəri Əli Xaməneyinin son əfv fərməsinə toxunan N.Məhəmmədi bunu humanizm nümunəsi kimi deyil, Qərb və beynəlxalq ictimaiyyəti, insan haqları təşkilatlarını aldatmaq üçün atılmış addım kimi dəyərləndirib: "Avtoritar dini hökumətin antifeminist siyasəti güclənib

və tələbə qızların ardıcıl zəhərlənməsi, məhbus qadınlara qarşı zorakılıqların artması zülmün davam etdiyini göstərir".

Qeyd edək ki, əslən Güney Azərbaycanın Zəncan şəhərindən olan, İran İnsan Haqlarının Müdafiəsi Birliyinin sədr müavini Nərgiz Məhəmmədi hazırda Tehranın Evvin zindanında saxlanılır. O, 10 il 8 ay həbs, 154 şallaq cəzasına məhkum edilib.

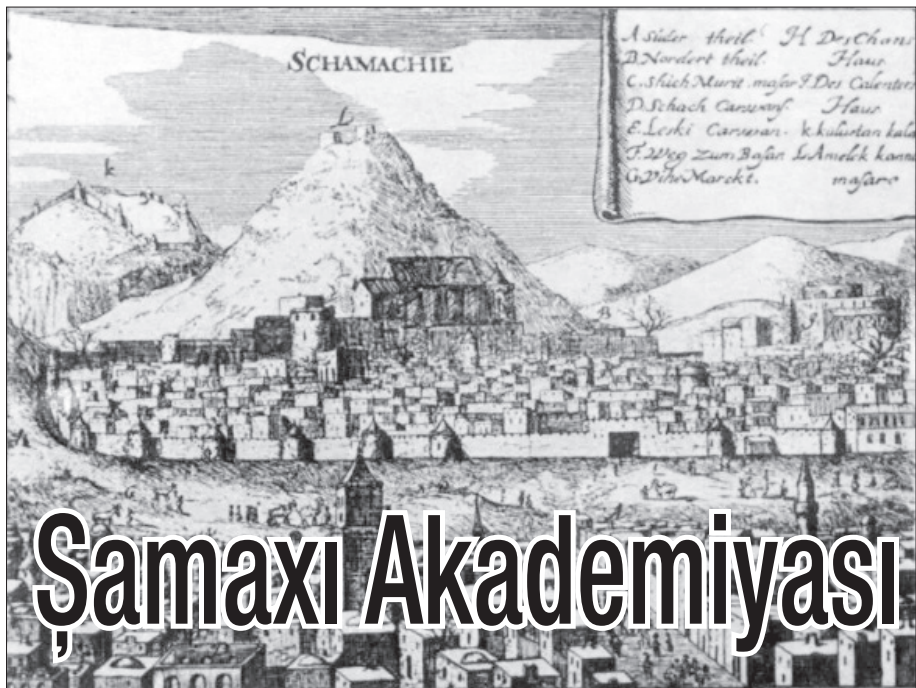
İranda son hadisələr zamanı hökumətin atdığı repressiv addımlar beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən də pislənməkdədir. Beynəlxalq Əfv Təşkilatının yaydığı son hesabatda bildirilir ki, Tehran rejimi İran xalqlarının misli görünməmiş son qiyamı zamanı insanlara qarşı dəhşətli repressiyalara əl atıb, etirazçıları susdurmaq üçün döyüş silahlarından istifadə edib. Sənəddə həm də İrandakı etirazlarla bağlı Birləşmiş Millətlər Təşkilatı İnsan Haqları Şurasının faktaraşdırıcı komitəsinin yaradılmasından məmnunluq ifadə edilib.

Bütün bunlara baxmayaraq, Tehran rejimi etirazların amansızcasına yatırılması üçün tədbirləri gücləndirməkdədir. Bunu İran Polis Qüvvələrinin xüsusi təyinatlı bölməsinin komandanı Həsən Kərəminin bəyanatından da görmək olar. Onun sözlərinə görə, beynəlxalq ictimaiyyət, dünya dövlətləri ölkədə baş verənlərə qarışmamalıdır. İran hökuməti isə 6 aylıq etiraz aksiyalarından sonra paytaxtda polis qüvvələrinin sayının artırılması ilə bağlı yeni proqram həyata keçirmək niyyətindədir.

Kərəmi son etiraz nümayişlərinə toxunaraq, növbəti aksiyaların qarşısını vaxtında alınması üçün Tehranın 400 nöqtəsində polis güclərini ikiqat artırılmasının vacibliyini bildirib.

Xatırladaq ki, İranda baş verən etiraz aksiyaları zamanı 71-i uşaq olmaqla 500-dən çox vətəndaş öldürülüb, 18 mindən çox etirazçı həbs edilib.

P.ƏMİRCANOV,
"Xalq qəzeti"

Şamaxı Akademiyası

XVII əsrin məşhur türk alimi və səyyahı Övliya Çələbinin "Səyahətnamə"sindən məlum olur ki, hicri 1050-ci ildə (1640–1641) Şamaxıda 40 ibtidai məktəb və 7 mədrəsə olmuşdur. Çələbi bu məlumatı Avropa səferindən qayıdarkən Şamaxıda olduğu vaxt öyrənmişdir.

1636-cı ilin axırları – 1637-ci ilin əvvəllərində Azərbaycanda olmuş alman alimi və səyyahı Adam Olearinin (Olearius) "Səyahətnamə"sində də Şamaxının məktəb təhsilindən bəhs edilir. 1727-ci ildə Amsterdamda fransız dilində nəşr edilmiş həmin "Səyahətnamə"də müəllif Şamaxıda gördüyü bir mədrəsədən söhbət açmışdır. Burada oxuyuruq: "Fevralın 5-də bazarın yanında yerləşən böyük bir saraya daxil olduq. Bina gözəl, kolleclər kimi bir çox qalereyadan və otaqdan ibarət idi. Biz orada orta yaşlı xeyli

adam gördük. Onların bəziləri əlində kitab gəzirdi, qalanları isə oturmuşdu. Öyrəndik ki, mədrəsə adlandırılan bu bina məktəb və ya kollecdir".

Məlumdur ki, keçmişdə ibtidai məktəb və mədrəsələr, adətən, məscidlərdə yerləşirdi. Elm ocaqları və yüksək tipli mədrəsədlər üçün xüsusi binalar tikilirdi. "Səyahətnamə"də göstərilən təhsil ocağının bir çox qalereyası və otağı olan müstəqil binada yerləşməsi, müdavimlərin əsasən orta yaşlılardan ibarət olması onun yüksək tipli mədrəsə və ya Adam

müxalif qüvvənin dayandığını güman edirlər. Xarici aləmdə belə düşüncülər ki, hakimiyyətin yuxarı eşalonunda ölkədə yaranmış çıxılmaz vəziyyətdən yollar axtaran sağlam düşüncəli insanlar artıq hərəkətə gəlir və səslərini duydurmağa çalışırlar.

Hüseyn RƏHİMZADƏ

İran mediasından gözlənilməz çağırış

"Sağ qalmağınızı, ötənlik hadisələrin təkrarlanmamasını istəyirsinizsə, siyasətinizi dəyişin".

İranda çıxan hakimiyyətə yaxın – "Cümhur-e İslami" qəzeti martın 21-də başlayan Yeni ilə bağlı məqaləsində hakim molla rejimi nümayəndələrinə müraciətlə bağlı səsləndirdiyi bu çağırış bu ölkədə və beynəlxalq aləmdə geniş əks-səda doğurub.

Siyasi müşahidəçilər bu açıq və cəsarətli çağırışın arxasında ciddi

Görkəmli müəllim, peşəkar musiqi təşkilatçısı və ustad tarzən

Ötən il onun 130 illiyini qeyd etdik, bu günlərdə isə vəfatının 50 ili tamam olur

Bakıxanovlar şəcərəsinin Azərbaycanın elm tarixindəki, hər b sənətindəki və mədəni həyatındakı xidmətləri barədə ayrıca söz açmağa ehtiyac yoxdur. Çünki ölkə əhalisinin, demək olar ki, böyük əksəriyyəti bu nəslin görkəmli nümayəndələrini tanıyır. Elə Əhməddar incəsənət xadimi, Əhməddar müəllim, Xalq artisti, görkəmli tarzən Əhməd Bakıxanovun adı da, yaradıcılığı da milyonlarla soydaşımızın yaddaşında yaşayır.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin ötən il oktyabrın 21-də Əhməd Bakıxanovun 130 illiyinin qeyd edilməsi haqqında Sərəncamında deyilir ki, bu sənətkar daim xatırıqlarla dolu geniş və çoxşaxəli yaradıcılığı ilə Azərbaycanın musiqi sənəti xəzinəsinə dəyərli töhfələr vermişdir. Muğam aləminin mükəmməl bilicisi olan və tar ifaçılığının sirlərinə dərinlən yiyələnən, yüksək istedadla malik sənətkar xalqımızın bu misilsiz mədəni irsini bütün fəallığı boyu klassik ənənələrə sədəqətlə qoruyub yaşatmışdır.

Sənət adamlarımız isə böyük qədirlənlərlə xatırladırlar ki, onun ifa etdiyi muğamlar, eləcə də bəstələdiyi mahnı, rəng və təsniflər parlaq sənət nümunələri kimi musiqimizin qızıl fondunda layiqli yer tutur. Əhməd Bakıxanovun təşkilatçısı və uzun illər ərzində rəhbəri olduğu xalq çalğı aletləri ansamblı zəngin repertuarı ilə seçilmiş və ölkənin mədəni həyatın-

da yaxından iştirak etmişdir. Musiqi salnaməmizə mühüm səhifələr yazmış tar ifaçılarının bütöv bir nəslı məhz Əhməd Bakıxanovun yetirmələridir.

Maraqlı məqamlardan biri də odur ki, tar ifaçılığını Əhməd Bakıxanovdan öyrənmiş sənət adamlarından təxminən on nəfərin adı sonralar tanınmış bəstəkar kimi mədəniyyət tariximizə yazılmışdır. Bu isə mərhum sənətkarın özünün də fitrətində olan yaradıcılıq imkanlarının yetirmələrinə ötürülməsinin göstəricisidir. Vaxtilə onun rəhbərlik etdiyi ansamblıda solist kimi çalışan sənət adamları qeyd edirlər ki, əksər muğam şöbələri arasındakı rəng və dəramədləri məhz Əhməd müəllimin özü yaratmışdır.

Bu gün, Bakıdakı Beynəlxalq Muğam Mərkəzində ustad sənətkarın vəfatının 50-ci ildönümünə həsr edilmiş tədbir keçiriləcək. Tamaşaçılar Əhməd Bakıxanovun yaratdığı, Xalq artisti Möhlət Müslü-

movun rəhbərlik etdiyi Xalq Çalğı Aletləri ansamblının müşayiəti ilə milli musiqimizin bir çox nümunələrini dinləyəcək, xatirələrlə tanış olacaqlar.

İ. QAÇAYEV, “Xalq qəzeti”

Qazax rayonunun 3 kəndinin içməli su təchizatı yaxşılaşdırılır

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin təsdiqlədiyi regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Programına uyğun olaraq Qazax rayonunun sərhədyanı bölgəsində yerləşən 3 kəndinin içməli su təchizatı yaxşılaşdırılır.

Dövlət investisiyası hesabına həyata keçirilən layihə Qaymaqlı, Aslanbəyli və Kəmərlı kəndlərini əhatə edir. Bu kəndlərdə indiyədək su təchizatı sistemləri mövcud olmayıb. Sakinlər suya olan tələbatlarını uzaq məsafədən daşımaqla ödəyiblər.

Təsdiqlənmiş layihəyə uyğun ola-

raq Qaymaqlı, Aslanbəyli və Kəmərlı kəndlərinə içməli su 4 yeni subartezian quyusundan verıləcək. Layihə çərçivəsində nasos stansiyaları və su anbarlarının inşası da nəzərdə tutulub. Hazırda quyulararası, magistral və şəbəkə su xətlərinin, həmçinin anbarların tikintisi davam etdirilir. Layihə çərçivəsində 14

kilometr magistral, 76 kilometr şəbəkə su xətlərinin inşası nəzərdə tutulur. İndiyədək magistral su xəttinin 2 kilometrlik, içməli su şəbəkəsinin isə 53 kilometrlik hissəsi inşa olunub. Qaymaqlı, Aslanbəyli və Kəmərlı kəndlərində əhalinin ümumi istifadəsi üçün 496 ədəd bulaq quraşdırılacaq.

Xatırladaq ki, layihə üzrə tikinti-quraşdırma işlərinin 2023-cü ilin yay aylarında başa çatdırılması nəzərdə tutulur. Yeni yaradılan infrastruktur Qazax rayonunun 3 kəndində 10 minədek sakinin içməli su təchizatını yaxşılaşdıracaq. Qeyd edək ki, hazırda Qazax rayonu ilə yanaşı, Tovuz, Ağstafa və Neftçala rayonlarının kənd və qəsəbələrində içməli su layihələri həyata keçirilir.

“Xalq qəzeti”

Günün problemi

“Paket işğalı”ndan qurtula bilərikmi?

Baharın gəlişi ilə ruhumuz, sanki, təzələnib... Ağırılığımızı-uğurluğumuzu da odda yandırdıq... Amma bir şey heç ürəyimi açmadı. Tonqalın alışıdırılması üçün altına yığılmış sellofan paketlərin zəhərli tüstüsü burula-burula göyə qalxırdı. Novruzun əlamətlərinə inandığım üçün, “Yeni ilə zərərli, zəhərli və insan həyatı, bütövlükdə, dünyamızın təmizliyi üçün ciddi təhlükə olan tüstünü uadmaqla başladıq”, – deyə düşündüm.

Bahar tonqalından sonra isə mer-meyvədən, göy-göyərtdən, tərəvəzdən tutmuş içkiyə qədər – yeməli nə var idisə hamısını plastik qablardan, polietilen torbalarından çıxarıb süfrəyə düzdük. Elə bışirdiyimiz əti, toyuğu, balığı, digər qidaları da artıq illərdir zərərindən ağırzdolusu danışdığımız sellofan paketlərdə alıb gətirmişdik.

“Novruz axşamı bayram süfrəsi arxasında qanqaraçılıq eləməzlər”, – deyə öz-özümə düşünsəm də, suallar məni rahat buraxmırdı: “Yeni ilin başlanğıcı kimi qeyd etdiyimiz Novruz bayramından sonra bəlkə “plastik terror”la birdəfəlik vidalaşa bilərik. Bəlkə elə bunu hər kəs özündən başlasın? Bəs görəsən bu, tək-cə bizim iradəmizdən asılıdır?”

Onu da qeyd edək ki, artıq ötən aydan mağazalardan polietilen torbaların pulla satılması qərara alınıb.

“Bazarstore”, “Bravo”, “Araz” kimi iri marketlərdə, eləcə də digər ərzaq mağazalarında bu məhsullar müştərilərə pulla satılrsa da, bazarlarda, eləcə də təsərrüfat və geyim dükanlarında ölümlə saçıan bu paketlərin istifadəsi əvvəlki kimi qalır.

“Araz”da müştərilərlə həmsöhbət olub, paketlərin pulla satılmasına münasibətlərini öyrənmək istədik. Şəhər sakini Azad Məmmədov “Polietilen torbalar pulla satıldıqdan sonra ümumilikdə ondan istifadənin həcmi azalsa da, bu yolla problemi çözmək mümkün deyil”, – dedi.

Bayram günlərində Bakıya gəzməyə gəlmiş Rəsimə Qulamova plastik kütlədən hazırlanmış məhsulların sağlamlığı-

mıza ziyan vurməsi, bir çox xəstəliklər yaratması ilə bağlı yetərincə məlumatlı olduğunu bildirdi: “Bu mövzu ilə bağlı olduqca məlumatlıyam. Amma nə olsun. Tutaq ki, mağazaya parçadan tikilmiş torba ilə gəldim. Demək olar ki, bütün qida məhsullarının qablaşdırılmasında plastik kütlədən olan tutumlardan istifadə olunur. “Paket işğalı”ndan qurtulmaq məgər tək bizim iradəmizdən asılıdır?”.

“Bravo”da həmsöhbət olduğumuz Səlmınaz Qədırova isə dedi: “Parça torbalara hələ öyrəşə bilmirik. Paketlər üçün əlavə ödəniş etməyimiz ürəyimizdən deyil”.

Digər müştəri İman Xəlilov isə qida məhsullarının ekoloji təmiz olan torbalarla daşınmasının, həm özümüz üçün, həm də ekologiyanın çirkənlənməməsi üçün faydalı olduğunu vurğuladı: “Bununla belə alternativ vasitələrdən istifadə etməliyə. Müştərilər üçün ucuz qiymətə ekoloji təmiz torbaların istehsalına başlanılmalıdır. Eyni zamanda, mümkün qədər qida məhsullarının qablaşdırılmasında da polietilen paketlərdən imtina edilməlidir”.

Əslində, sosial şəbəkələrdə də paketlərlə pulla satılmasına münasibət birmənəli deyil. Ümid edirik ki, Novruzun gəlişi ilə qədəm qoyduğumuz yeni ildə sağlamlığımız, ümumilikdə bütün dünya üçün təhlükə mənbələrindən biri olan “plastik terror”la mübarizə öz səmərəsini verəcək.

Leyla QURBANOVA, “Xalq qəzeti”

REPLİKA

Yasamalda bir göl vardı...

İndi zibilxanaya çevrilib

Səkkiz il bundan qabaq, elə bu günlər mətbuatda belə bir xəbər yayıldı ki, bəs deməzsənmi, Bakı Şəhər İcra hakimiyyətinin başçısı Hacıbala Abutalıbov Yasamal RİH başçısı İbrahim Mehdiyevə töhmət verib. Jurnalistlər də rayon rəhbərindən bu məsələyə münasibət bildirməsini soruşduqda: “Bilmirəm, mənə töhmət verilməsindən xəbərim yoxdur”, – demişdi. Arxasınca da: “Veribse, düz ələyib. Mən hazırda həmin gölə tökülən torpağın yığışdırılması işinin görüldüyü ərazidəyəm. Həmin şirkət rəhbərliyi də buradadır. Ancaq mənə töhmət verilməsindən xəbərim yoxdur. Verilibsə də, bunu normal qəbul etmək lazımdır. Hacıbala müəllim mənim müdirimdir, onun mənə töhmət verməyə ixtiyarı var. Yəqin, təqsirim var ki, töhmət verir. Başqa nə deyim, indi də göl ərazisində aparılan işin başındayam” – deyə əlavə etmişdi.

O zaman icra başçısı “Lake Residence” MMC-nin qanunsuz tikinti işləri apardığına və gölü tikinti materialları qırıntıları ilə doldurduğuna görə cəzalandırılması məsələsinə də toxunmuşdu: “Tikinti işlərini saxlatmışıq, qanun çərçivəsində də Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti tərəfindən müvafiq tədbirlər görülməli. O şirkətə görə mənə də söz gəldi. Mənim o şirkət rəhbərliyi ilə heç bir tanışlığım yoxdur”.

bu yerlər o vaxtdan xarabalıq kimi də qalıb. Ətrafda antisənitarlığa hökm sürür. Bəlkə bunlara dözmək olardı. Məsələ burasındadır ki, baxımsızlıqdan, kənar müdaxilələrdən göl qurumağa başlayıb, suyun səviyyəsi bir neçə metr aşağı düşüb, acınacaqlı vəziyyət yaranıb. Gölün 8 il qabaq çəkilmiş şəkilləri ilə, indi ki vəziyyətini müqayisə etsəniz, özünüzdə görə bilərsiniz.

Ətrafda yaşayan minlərlə insanın isti-

Xatırladaq ki, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müvafiq tapşırığına əsasən, Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti tərəfindən aparılan araşdırma zamanı müəyyən edilmişdi ki, “Lake Residence” MMC tərəfindən müvafiq icazə sənədi alınmadan Yasamal rayonu, 593-cü məhəllə, General Akim Abbasov küçəsi, 25 sayılı ünvanda qanunsuz olaraq tikinti işlərinin aparılmasına başlanılıb və həmin ərazidəki gölün bir hissəsinin doldurulması həyata keçirilib.

O zaman dedilər ki, buna görə şirkətin rəhbərliyinə xəbərdarlıq edilib, orada aparılan qanunsuz tikinti işlərinin ləğv edilməsi, gölün doldurulmuş hissəsinin təmizlənməsi və ətrafda əhalinin istirahətinin təşkili üçün yüksək səviyyədə abadlaşdırma işlərinin öz vəsaiti hesabına həyata keçirilməsi həmin cəmiyyətə tapşırılıb.

İndi aradan düz 8 il keçib. Nə deyisib? Heç nə! Əksinə, əhalinin gür olduğu

rahəti üçün şərait yaratmaq, ekologiyanı qorumaq əvəzinə laqeydlik hökm sürür. Töhmət alıb, sonradan da işdən çıxarılan sabiq RİH başçısı heç olmasa, gölün kənarına gəlib, onun qurudulan hissəsini bir qədər təmizlətdirə bilməmişdi. Amma təəssüf edirik ki, Yasamal rayonunun indiki rəhbərliyi, ümumiyyətlə, özünü bu işlərdən bixəbər kimi aparır, heç bir tədbir görmür, bununla bağlı daxil olan şikayətləri də qulaqardına vurur. Ərazi isə elə xarabalıq olaraq qalır.

Hər gün buradan minlərlə şəhər sakini, nəqliyyat vasitələri keçir. Hətta yaxınlıqda mehmanxana da var. Yəni xarici qonaqlar da bu mənzərəni görürlər. Bircə səlahiyyətliyərdən başqa. O bir rus mahnısında deyildiyi kimi “heç nə bilmirəm, heç nə görmürəm...” Nə isə... Görünür, növbəti töhmətin vaxtı çatıb.

Hamlet QASIMOV, “Xalq qəzeti”nin müxbiri

“Kapital Bank” ASC səhmdarlarının nəzərinə!

“Kapital Bank” ASC-nin (bundan sonra bank) 26 aprel 2023-cü il saat 11.00-da, Bakı şəhəri, Badamdar qəsəbəsi, Mikayıl Müşfiq küçəsi 2E nömrəli ünvanda yerləşən ofisində (3-cü mərtəbə, iclas zalı) keçirilməsi nəzərdə tutulan səhmdarlarının növbədənənar ümumi yığıncağı təxirə salınıb.

Səhmdarların növbədənənar ümumi yığıncağı 4 may 2023-cü il saat 11.00-da, bankın Mikayıl Müşfiq küçəsi 2E nömrəli ünvanda yerləşən ofisində (3-cü mərtəbə, iclas zalı) keçiriləcəkdir.

Səhmdarların növbədənənar ümumi yığıncağı 4 may 2023-cü il saat 11.00-da, bankın Mikayıl Müşfiq küçəsi 2E nömrəli ünvanda yerləşən ofisində (3-cü mərtəbə, iclas zalı) keçiriləcəkdir.

ğıncağının gündəliyinə aşağıdakı məsələlər daxil edilmişdir:

I. “Kapital Bank” ASC-nin müşahidə şurasının üzvlərinin seçilməsi məsələsi haqqında.

II. “Kapital Bank” ASC-nin müşahidə şurasının əsasnaməsinin yenilənməsi məsələsi haqqında.

III. Digər məsələlər.

Səhmdarlar ümumi yığıncağın gündəliyinin materialları ilə 2023-cü il mayın 4-dək <https://kapitalbank.az/sehmdarlarin-yigincaqi> linki vasitəsilə tanış ola bilərlər.

“MOSKVIÇTEXXİDMƏT” ASC səhmdarlarının nəzərinə!

“Moskvıçtexxidmət” ASC səhmdarlarının növbəti illik ümumi yığıncağı 20 may 2023-cü il saat 10.00-da Bakı şəhəri, Sumqayıt şossesi 4 nömrəli ünvanda keçiriləcəkdir.

Ümumi yığıncağın gündəliyi:

1. Cəmiyyətin 2022-ci ilə aid maliyyə-təsərrüfat fəalliyətinin yekunları

haqqında.

2. Dividendlərin verilməsi haqqında.

3. Digər məsələlər.

Ümumi yığıncağın gündəliyinə aid məsələlərə bağlı cəmiyyətə müraciət etmək olar.

Telefon- +99450-646-06-76.

Son saatda

Türkiyə Fransasın terrorçulara dəstəyini pisləyib

Türkiyənin Milli Müdafiə Nazirliyi PKK-nın Suriya qanadı olan YPG döyüşçülərinin Fransa Senatına çağırılmasını qəti şəkildə pisləyib. Bu barədə "Anadolu" məlumat verib.

Nazirliyin bəyanatında deyilir ki, Fransasın YPG terrorçularını özünün qanunverici orqanına dəvət etməsi bu Avropa ölkəsinin parlamentinə hörməti sifirə endirir: "Fransa tərəfinin hərəkəti NATO çərçivəsində müttəfiqlik ruhuna, eləcə də terrorizmlə mübarizə üzrə addımlara ziddir. Bu cür addımlardan asılı olmayaraq, Türkiyə terrorizmin hər cür təzahürünə qarşı dayanmadan mübarizəni davam etdirəcək".

Bundan başqa, Fransasın Ankaradakı səfəri Erve Marqo da Türkiyənin Xarici İşlər Nazirliyinə çağırılıb.

Zelenski Si Cinpinlə görüşə hazırdır

Ukrayna Prezidenti Volodimir Zelenski "Associated Press" agentliyinə müsahibəsində ÇXR-in Sədri Si Cinpini Kiyevdə qəbul etməyə hazır olduğunu bildirib. Məlumatı "İnterfaks.ru" verib.

Məlumatla görə, Volodimir Zelenski artıq Si Cinpinə səfər üçün dəvət göndərüb. Bir müddət öncə Ukrayna prezidenti ofisinin rəhbəri Mixaylo Podolyak iki lider arasında telefon söhbətinin planlaşdırıldığını, lakin onun təşkilində müəyyən çətinliklərin olduğunu bildirmişdi.

Çin Xarici İşlər Nazirliyinin rəsmi nümayəndəsi Mao Nin isə Si Cinpinlə Zelenski arasında mümkün telefon danışığı barədə hökumətin hələlik hər hansı informasiya təqdim edə bilmədiyini vurğulayıb.

Ukrayna Prezidenti Baxmutun müdafiəsi ilə bağlı da danışıraq deyib ki, bu, Ukrayna üçün hərbi və siyasi baxımdan vacibdir. Çünki şəhərin itirilməsi kompromislər tapmaq üçün təzyiqə səbəb ola bilər.

Bayden Netanyahunu istefaya çağırıb

ABŞ Prezidenti Co Bayden bildirib ki, İsrailin Baş naziri Benyamin Netanyahunun ölkədəki etirazlar fonunda istefa verəcəyinə ümid edir.

"Hazırda hüquqi inqilab ətrafındakı vəziyyət mənə dərinən narahat edir. İsrail bu yolla davam edə bilməz və mən bunu artıq vurğulamışam", - deyər Bayden əlavə edib.

ABŞ Prezidenti qeyd edib ki, Netanyahu məhkəmə islahatlarından imtina etməyə qədər onu Vaşinqtona dəvət etməyəcək.

Netanyahu isə ABŞ-ı İsrailin daxili işlərinə qarışmamağa çağırıb.

Fransızlar Makronu yaxşı prezident hesab etmirlər

Fransada keçirilmiş rəy sorğusu nəticəsində məlum olub ki, fransızların 70 faizi Emmanuel Makronun yaxşı prezident olmadığını qənaətinə gəlir. Bunu "Odoxa" sosial sorğu institutu bəyan edib. Məlumatı "İzvestiya.ru" yayıb.

Sorğunun nəticələrinə görə, son bir ay ərzində Fransa prezidentinin populyarlığı kəskin şəkildə aşağı düşüb. "Emmanuel Makron yaxşı prezidentdir" sualına respondentlərin 70 faizi "yox" cavabı verib. Rəy soruşulanların 71 faizi isə pensiya islahatı ilə bağlı referendumun keçirilməsindən tərəfdardır.

"Odoxa"-nın apardığı sosial sorğu göstərir ki, pensiya islahatının əleyhinə olan solçular respondentlərin daha çox rəğbətini qazanıblar. Sorğuda iştirak edənlərin 71 faizi pensiya ilə bağlı ümumi təşəbbüs referendumunun tərəfdarı olduğunu, 67 faizi isə yaş həddinin artırılmasının əleyhinə səs verəcəyini bildirib.

Makron isə etirazlara baxmayaraq, bildirib ki, mən pensiyalarla bağlı referendumu, nə də parlamentin buraxılmasını nəzərdə tutur və onun istefa ehtimalı yoxdur.

Paşa ƏMİRCANOV, "Xalq qəzeti"

OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ!

"Xalq qəzeti"

2023-cü il üçün abunə yazılışı kampaniyasını davam etdirir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri və mətbuat yayımı ilə məşğul olan firmalar tərəfindən aparılır.

Qəzetə abunə yazılmaq üçün aşağıda göstərilən mətbuat yayımı qurumlarına müraciət etmək olar.

1. "Azərpoçt" MMC (012)-598-49-55, (051)-225-02-13.
2. "Qaya" firması (012)-566-77-80, (050)-214-40-53.
3. "Azərmətbuat yayımı" ASC (012)-440-16-26.
4. "SƏMA-M" MMC (012)-594-02-52, (050)-333-69-69.
5. "ZİYA" LTD (012)-497-76-96, (050)-306-77-44.
6. "PRESSINFORM" MMC (012)-598-49-52, (050)-456-08-35.

1 illik – 124.80 (yüz iyirmi dörd manat səksən qəpik) manat.

6 aylıq – 62.40 (altmış iki manat qırx qəpik) manat.

3 aylıq – 31.20 (otuz bir manat iyirmi qəpik) manat.

Hörmətli abunəçilər!

Abunə yazılışı ilə əlaqədar hər hansı bir problemlə rastlaşsanız (012)-498-85-29 nömrəli telefonla əlaqə saxlaya bilərsiniz.

Hörmətli oxucular!

ABUNƏ YAZILMAĞA TƏLƏSİN!

"Xalq qəzeti"nin reklam və elan xidməti: 493-82-21

Süni intellekt erası başlayıb

"Microsoft" şirkətinin təsisçisi Bill Qeyts gələcəkdə süni intellektin istifadəsi ilə bağlı esse dərc edib. Onun fikrincə, süni intellektin inkişafı mikroprossessorun, fərdi kompüterin, internetin və mobil telefonun yaradılması qədər vacibdir.

Qeyts etiraf edir ki, süni intellekt yaratmağın riskləri böyükdür. Belə ki, bir tərəfdən, insanlar ondan sui-istifadə etməyə başlaya bilərlər, digər tərəfdən isə, belə texnologiya təkmləşdikcə "öz məqsədini özü təyin edə biləcək" güclü süni intellektin meydana çıxması mümkündür. "Bununla belə, süni intellekt təkə əmək məhsuldarlığının artırılması vasitəsi kimi istifadə oluna bilməz: o, müxtəlif sahələrdə iş yerində, səhiyyədə və təhsildə global bərabərsizlikləri aradan qaldırmağa kömək edə bilər".

Süni intellekt səhiyyədə tibb mütəxəssislərini hesabat etmək, sığortə anketlərini doldurmaq və s. kimi uzun vaxt aparan sənəd işlərindən azad edəcək. Bu, hakim kadrının çatışmazlığı ilə üzləşən yoxsul ölkələr üçün xüsusilə vacibdir: bəzi funksiyaların süni intellektə həvalə edilməsi mütəxəssislərə xəstələrlə birbaşa ünsiyyətə daha çox vaxt ayırmağa imkan verəcək. Süni intellekt tibb müəssisələrindən uzaqda yaşayan xəstələrin müalicəsində də xidmət göstərə bilər. Yeni texnologiya artıq tibbdə məlumatların təhlili və dərmanların hazırlanması üçün istifadə olunur. Növbəti mərhələdə süni intellekt dərmanların yan təsirlərini proqnozlaşdırmaq və doza səviyyələrini hesablamqla məşğul olacaq.

Süni intellekt həmçinin kənd təsərrüfatında istifadə oluna bilər ki, bu da yerli iqlima uyğun məhsulların və heyvandarlıq üçün vaksinlərin inkişafına kömək edir. Qlobal istiləşmə həyat səviyyəsindəki qeyri-bərabərliyi artırdığı üçün problem aktualdır: "Fərqli hava və iqlim dəyişikliyi aşağı gəlirli ölkələrdə yaşayan fermerlərə daha çox təzyiq göstərir" - deyər Qeyts bildirib.

Qeytsin fikrincə, yaxın 5-10 ildə süni intellekt nöinki sadələşdirmə sahələrdə təsir göstərəcək, eyni zamanda, tələbələr və mütəllimlər də yeni texnologiyalara yiyələnməli olacaqlar.

Səadət RZAYEVA, "Xalq qəzeti"

Hava proqnozu

✓ **Martın 30-da**
✓ Bakıda və Əbəson yarımada-sında dəyişiklik buludlu olacağı, ararib tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Lakin gecəyə doğru bəzi yerlərdə yağış yağacağı ehtimalı var. Gecə və səhər saatlarında duman olacaq. Güclü şimal-qərb küləyi əsəcək. Gecə 8-12°, gündüz 15-18° isti olacaq. Atmosfer təzyiqi 753 mm civə sütunundan 761 mm civə sütununa yüksələcək, nisbi rütubət 65-75 faiz olacaq.

✓ **Naxçıvan şəhəri, Culfa, Ordubad, Sədərək, Şahbuz və Şərur rayonlarında** bəzi yerlərdə ararib yağıntılı olacağı, qar yağacağı gözlənilir. Ayrı-ayrı yerlərdə intensiv olacağı, şimşək çaxacağı, dolu düşəcəyi ehtimalı var. Ararib duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək, bəzi yerlərdə ararib güclənəcək. Gecə 5-10°, gündüz 16-20° isti olacaq.

✓ **Xankəndi, Şuşa, Xocalı, Xocavənd, Ağdam, həmçinin Daşkəsən-Gədəbəy rayonlarında** əsasən yağmursuz keçəcək. Lakin gündüzdən başlayaraq bəzi yerlərdə ararib yağıntılı olacağı, qar yağacağı gözlənilir. Ayrı-ayrı yerlərdə intensiv olacağı, şimşək çaxacağı, dolu düşəcəyi ehtimalı var. Ararib duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək, bəzi yerlərdə ararib güclənəcək. Gecə 3-8°, gündüz 8-13° isti olacaq.

✓ **Şərqi Zəngəzur: Cəbrayıl, Kəlbəcər, Qubadlı, Ləçin, Zəngilan rayonlarında** bəzi yerlərdə ararib yağıntılı olacağı, qar yağacağı gözlənilir. Ayrı-ayrı yerlərdə intensiv olacağı, şimşək çaxacağı, dolu düşəcəyi ehtimalı var. Bəzi yerlərdə duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək,

bəzi yerlərdə ararib güclənəcək. Gecə 3-8°, gündüz 9-14°, dağlıq ərazilərdə 2°-dək isti olacaq.

✓ **Qazax, Gəncə, Goranboy, Tərtər, Füzuli rayonlarında** bəzi yerlərdə ararib yağıntılı olacağı, qar yağacağı gözlənilir. Ayrı-ayrı yerlərdə intensiv olacağı, şimşək çaxacağı, dolu düşəcəyi ehtimalı var. Qərb küləyi əsəcək, bəzi yerlərdə ararib güclənəcək. Gecə 6-11°, gündüz 13-18° isti olacaq.

✓ **Balakan, Zaqatala, Qax, Şəki, Oğuz, Qəbələ, İsmayıl, Ağsu, Şamaxı, Siyazan, Şabran, Xızı, Quba, Xaçmaz, Qusar rayonlarında** bəzi yerlərdə ararib yağıntılı olacağı, qar yağacağı gözlənilir. Ayrı-ayrı yerlərdə intensiv olacağı, şimşək çaxacağı, dolu düşəcəyi ehtimalı var. Bəzi yerlərdə duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək, bəzi yerlərdə ararib güclənəcək. Gecə 5-10°, gündüz 13-18° isti olacaq. Gecə və gündüz 3-8° isti olacaq.

✓ **Mingəçevir, Yevlax, Göyçay, Ağdas, Kürdəmir, İmişli, Ağcabədi, Beyləqan, Sabirabad, Biləsuvar, Saatlı, Şirvan, Hacıqabul, Salyan, Neftçala rayonlarında** əsasən yağmursuz keçəcək. Lakin axşam doğru bəzi yerlərdə ararib yağış yağacağı gözlənilir. Bəzi yerlərdə duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək, bəzi yerlərdə ararib güclənəcək. Gecə 7-11°, gündüz 17-22° isti olacaq.

✓ **Masallı, Yardımlı, Lerik, Lenkəran, Astara rayonlarında** əsasən yağmursuz keçəcək. Lakin axşam bəzi dağlıq ərazilərdə ararib yağıntılı olacağı gözlənilir. Ararib duman olacaq. Şimal-şərq küləyi əsəcək, ayrı-ayrı yerlərdə ararib güclənəcək. Gecə 8-11°, gündüz 17-22°, dağlarda gecə 7-11°, gündüz 15-18° isti olacaq.

İDMAN XƏBƏRLƏRİ

Parisdə görüş

Azərbaycan Basketbol Federasiyasının prezidenti Emin Əmrullayev, Fransaya səfəri zamanı Fransa Basketbol Federasiyasının prezidenti Jan-Piyer Siyuta ilə görüş keçirib.

Azərbaycan Basketbol Federasiyasının mətbuat xidmətindən aldığımız məlumata görə, Parisdə keçirilən görüş zamanı iki ölkə arasında basketbol üzrə təcrübə mübadiləsinin aparılması və qarşdakı planlar barəsində söhbət baş tutub. Görüşün sonunda tərəflər bir-birinə simvolik milli hədiyyələr verib, xatirə şəkilləri çəkirdilər.

Qeyd edilib ki, may ayında Almaniyaya Münxen şəhərində keçiriləcək seçkilərdə FIBA-nın Avropa üzrə prezidentliyinə iki namizəddən biri məhz cənab Jan-Piyer Siyutadır.

Dürresdə yeni rekord

Albaniyanın Dürres şəhərində keçirilən yeniyetmələr arasında ağır atletika üzrə dünya birinciliyinə davam edir. 60-dan çox ölkədən 322 (166 kişi + 156 qadın) atletin qatıldığı yarışda

Azərbaycan atletləri də qüvvələrini sınayırlar.

Dürresdə körpücük üzərinə sonuncu olaraq təmsilçilərimizdən Ravın Alməmmədov çıxıb. Qazaxın "Göyazən" Ağır Atletika Klubunun təmsilçisi 73 kq çəki dərəcəsinə mübarizə aparıb.

O, birdən qaldırma hərəkətində 136 kq-ı ram edib və bu hərəkətdən dünya birinciliyinin gümüş medalına sahib çıxıb.

Ravın təkənla qaldırma hərəkətində isə 167 kq-ı ram edib. O, bu hərəkətdə də gümüş medal qazanıb.

Alməmmədov bu çəkiddə təkənla qaldırma hərəkətində türkiyəli Karaca Yaşara aid 163 kq-lıq Avropa rekordunu yeniləyib. Bununla yanaşı, 167 kq-ı ram etməklə atletimiz bu hərəkətin toplamında rumıniyalı Yonut Donoseyev aid 300 kq-lıq rekordda da geridə qoyub.

Toplam 303 kq (136+167) nəticə göstərən yekun sıralamada dünya birinciliyinin gümüş medalçısı adını qazanıb.

Elçin AĞAMİRZƏ, "Xalq qəzeti"

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN

İlham Mədətov Bakının Qaradağ Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Süleyman Mikayılova qardaşı

BAĞIR MİKAYILOVUN

vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Bakının Yasamal Rayon Məhkəməsinin kollektivi Şirvan Apellyasiya Məhkəməsinin sədri Vəli Abdullayevə qardaşı

MUSTAFA MÜƏLLİMİN

vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Şirvan şəhərindən İlqar Abbasov Bakının Qaradağ Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Süleyman Mikayılova qardaşı

BAĞIR MİKAYILOVUN

vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Şirvan şəhərindən İlqar Abbasov Abid Şərifova oğlu

ELÇİN ŞƏRİFOVUN

vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Şirvan şəhərindən İlqar Abbasov Şirvan Apellyasiya Məhkəməsinin sədri Vəli Abdullayevə qardaşı

MUSTAFA ABDULLAYEVİN

vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Ağsu Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Rəyşən Ağirov və RİH başçısı Aparatının kollektivi

ƏRƏSTUN CAVADOVUN

vəfatından kədərli olduğunu bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR

ƏFLATUN AMAŞOV

TELEFONLAR:

Reklam və elanlar: 493-82-21

Qəbul şöbəsi: 493-24-75
Məsul katib: 493-61-02
Texniki şöbə: 493-59-64

Mühasibatlıq: 498-85-29
E-mail: xalqqazeti@gmail.com
info@xalqqazeti.az

+994(51) 280-16-44

"Xalq qəzeti"nin kompüter mərkəzində yığılıb və səhifələnilib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunub.

ÜNVANIMIZ:

AZ-1000, Bakı şəhəri, Bülbül prospekti, 30.
Şəhadətnamə 022273

İNDEKS

0282

TİRAJ

4788

SİFARİŞ

688

QIYMƏTİ

40 qəpik

Növbətçi redaktor

Vaqif BAYRAMOV

Çapa imzalanmışdır
00:00